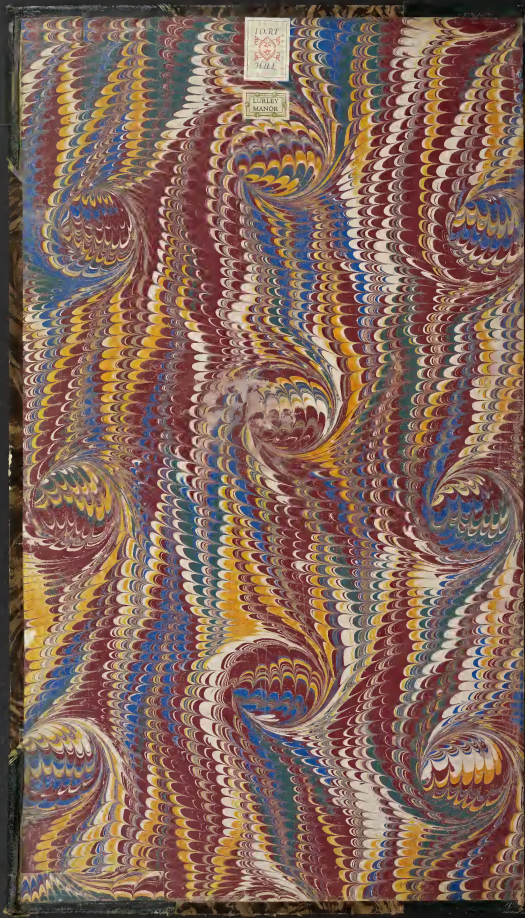

1071
LILLY
MILL

LILLY
MANOR

Beispiel.

- 5 doppelt gr. Kupfstapfen
- 138 Kupfer auf 69 Bl. ...
- 2 Kupfstille
- 1 Vignette
- 2 Textkupfer

D E
BYBELSCHE
HISTORIEN,

In Naaukeurige Prent-Verbeeldinge uytgevoert,

Door den HEER, en

M^R. ROMEYN de HOOGE.

VERKLARINGEN VAN DE TITEL-PRINT.

Door ABRAHAM BOGAART.

JHOVA laat zich in zyn Heilig Dreefblad zien.
Waar door de duysterheid der welken sul verwaaren z
Zyn Heilig Geest, gewoon den droeven heul te hein,
Licht's Sterredreghel of der ande Kerk-gebaaren.

Men ziet der Oudren Fal te Edem's 't verfehlet,
De krom van Ararat met Neuchs Ark bvallen
Om's d'Ovrelgen van Gods Volk van 't Ryk-gebiet,
Zyne overwoonen en heringebrerde wallen.

Hier ziet men Edem tegen Jacob, daar zeer fel
Zyner, Chaldeers, en verwaande Phyllygen
Den Snyd omginnen tegen Jude en Ifrael,
En elk zich meedig om den Zegenpalm wrypen.

De schone Tempel van den wyzen Salomon
Laat met Held David, zich aan d'and're zy beftouwen,
Verzelt van Richters, en Propheeten, en de bron
Der Opperpriesters, die Gades wil den Volke ontvooven.
De grote Mofes tomt door zyne Wt de graf

Der overtreder en verdrichers die geboden z

Maar ene fiere Maagd, die Jofus wiene en graf
En Hemeelwaert verbeeld, trooff den angftangen Joden
Door 't Zaligmakend Legt van 't Nieuwe Ver-
bond. Haar lichaam is omgert met lange en waite kleeden.

Zy foert, door Christus daad, den fterge Wt den mond.
Waar vint zy 't teken draagt op 't oppen boaver leden.

De fchone Zonne der Gerechtigheit verleid
Haar Rozen, waer wit van verwe, en rijk van flijfen,
Terwyl zy vroely met den Palmak zegroevd.

Het Boek der Zegelen van Gods geboonenfien

Legt voor haar ogen. Zy valt Mor en Arabier,

En Palmyer, en Twier haar en bezozem,

En tredt de Slangen Dood, en 't Wereld Pompe en Zwier
Den nek in, dat weleer den zwompen-werfch deed zien z

Terwyl zy meedig op den Heelheeren, Christus, ruft,

Haar Zaalmiffier, Trooff, en Drekbeeld haaver loff.

OP DEZELVE.

WEt Godlyk Woerd, den mensch geopenbaard, door de Hemelfche genade, is twee-
deelige, onder de naam van een Grieks woord Biblia begreepen, het eerste by ons met den
Tytel van Oud Testament onderfcheyden, laat zich hier zien, in de openbaring van
het Godlyk Weezen door zyne werken, de Vader, Zoon en Heyligen Geest, zamen
een eenige Heylighe Raad fchitteren door de fomberheyd der grove mengelmoes, die door de oneyn-
dige Wysheyt gelicheyden is, de duyfternis deylde en verftrooyt die door haar klare fchyn, op-
gaande in een klare licht en lucht van kennis, in haar lauffte verfehiet toontfe baar eerste werk, de
planting der Mensehen in 't Hof van Eden, by de Boomen van Verbod, en Leven, ze toont verder
den Ark op den Berg Ararat, met de befoedelde Weereld door de Zondvloed afgewaffen, voorts
laaten haar in het T afereel zien, de Heylige Aarts-Vaders, den grooten Wetgeveer Mofes, den
Harpslaande Pfalmift en Koninglyke Propheet David, met de voor hem zeegenpraalende Richt-
ren, en Hoofden van Gods Volk, de Opperpriester en de beruchte Tempel van den wyzen Salo-
mon, zamen doelende met hare zamen-geketende voorbeelden op den Heyland, die van zo veel
Heylige Mannen omftandiglyk voorbeloofte is, in 't midden van de jammer-klachten die zy uytgalmen
ten Hemel over 't bedorven en onboetveerdig volk, welker rampen ook te gelyk gezien werden, in
de Borgerfhyden van Izrael en Juda, met de rampzalige verwoeringen in Syrica, Babel, Egypten,
en verdere Ryken, de verwoesting van Gods Huys, en 't verdelgen van zyn Heylige Stad, uyt alle
deze rampzalige tyden, komt helder dagen het Nieuw Verbond, wens zeedig oog, en fchoon
aanfchyn verduyftert onder de Wet en Werken, haar Nacht-kleed ziet optrekken door den Geest
des Heeren in volghert der gaven op haar neer-gedaalt, zy wyft met de rechterhand, dat de boeyens
van de Wet, door 't Lyden van haar Zaligmaker, ontbonden zyn, waaromze ook met zyn Doorn
Kroonpronkt, haar Hals-cieraad zyn de zeven Kerken van Azien, met zo veel Diamanten die haar
Hals-kleed fluyten verbeeld, haar zuivere Boeft praalt met de Zoon der Gerechtighey, zy is in een
lang wie kleed, en met de Palmtak in de hand, ter eeuwiger Bruyloft gereed, ruftende met haar
arm op den Eeuwigen Hoekiteen Christus, op welke zy opent het Boek met zeven Zeegelen ge-
flooten, dit Nieuw Verbond overwint en vertreedt al de dreigende macht van 't Oude, de Slaage
verbruyzelt zy de Kop, de Erf-zonde wifcht zy uyt met Jezus Bloed, over de Dood, en Hel trium-
feertze door Christus dood. Zo heerlyken dageraad werd tot een middag-zon, en 't Nieuw Ver-
bond kundig aan Europa, om het vry te loezen, te leeren, ente omhelven, en voert te planten met
vryheyd des gemoeds, het juk, van kerkheerfching gebroken zynde. America valt haar te voet, Afri-
ca bidt haar aan, de fchrandere Chinee's, de Rus, de Abyffin en alle volkeren en tongen ontfangen de
kracht van haare leeringen, inkomende met de voor-belooftde algemeyne volghert tot Gods waere
Zion.

Alle de Voornaamste
HISTORIEN
Des OUDEN en NIEUWEN
TESTAMENTS.

Verbeeld in uytsteekende KONST-PLATEN,

Door den Wyd-beroemden HEER, en

MR. ROMEYN de HOOGE,

Met omstandige verklaring der Stoffen, en seer beknopte Punt-Digten,

VAN DEN

Eerw: Godsgel: HEER HENRICUS VOS.

Waar by ook gevoegt sijn Nieuwe Kaarten, tot opheldring der zaken nodig.

Tot AMSTERDAM,

By JACOB LINDENBERG, Op 't Rokkin. 1703.

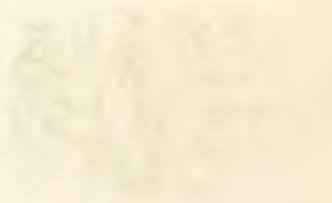
Mit Privilegie van de Heeren Staten van Holland en West-Vriesland.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

TESTAMENTS

BY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

CHICAGO, ILL. U.S.A.

VOOR-REDEN.

Hoogst Eerwaardige

H E E R E N.

MYN HEEREN.

DE Hervorming van den Godsdienst, door veele Bloedbelyders begonnen, van den wakkeren en grooten LUTHER, CALVINUS, ZWINGLIUS, BEZA, met hare tydgenoten, leerlingen, en navolgers opgewekt, van zo veele Doorluchtige Vorsten manhaftiglyk verdedigt, en boven de listen en lagen des Pausdoms zeegevicrende, heeft meest onleedig geweeft, in her na-zoeken, en verbeeteren, der verminkte Heylige Schriften: Ons zuuyver nagelaten, in alle vervolgingen bewaart, maar door de looze boosheyd der vervolgers, in veele deelen verdraayt en bedorven; de noodzakelykheyd van de zelve zuuyver te hebben, is zo groot als men uyt de waardige Tytel dieze dragen, kan zien; zynde het znoer van onze gedachten en werken, in de bespiegelingen en dienst Godts, ons eenigste en hoogste goed.

Dit

V O O R - R E D E N .

Dit te kennen, is ons hoogste geluk, om welk van de teedere Jeugt, te genieten; noodig is, dat de indruk der geschiedenissen in onze herlenen denkbeelden vorme, dewelke aan ons de prikkel geven, om de heerlyke omstandigheden te willen na zoeken; tot welke ik meyne dat de Verbeeldingen in Prenten het krachtigste zyn. Hier toe heeft men 'er omtrent de 800. uitgepikt, welke voor het Oude en Nieuwe Testament genoegzaam voldoen konnen; deze heeft men van geleerde vinding, doen zamen stellen, en van de konstige handen, des beste Meesters Romeyn de Hooge in 't Koper brengen; in dewelke buyten het oogwit boven aangeroord, den dienst in de Kinderen in yders Godvruchtige Huyshouding haast zal vermerkt werden; de zamenkeetening der voorzeggingen, haare vervullingen, en 't geendaar op van groote Mannen gedacht is, werd meest van vyf by een geschakelt, en werd alzoo, het Prophetische, het dogmatike, en het Historieel in deze Konst-Prenten te gelyk aan 't oog vertoont.

De Kleedingen en Cieraden des Pricsterdoms, den Tempel, de Heilige Stad, en alle de onderscheydene Volkeren, hunne Wapentuuygen, Plechtelykheden, Boukonst en wat 'er meerder voor 't ophelderden van het oordeel des Leezers, nut kan zyn, is in deze Konst-Plaatens zorgvuldig waargenomen, en de byzondere verborgenheden in haare voorbeteekeningen net verbeeld.

Gelyk ook Mr. Romeyn de Hooge de verbeelde Konst-werken omstandig heeft verlicht met zyne Beschryvingen en Toepassinghen. Zodanig dat telkens de Lezer heeft, de gebeurde faak in Prent verbeeld, en daar by in gesnedene omstandigheeden de zamenkeetening van die geschiedenis, met zyne innerlyke geheymenissen, of voorseggingen op het toekomende, of ook de vervulling van het voorzeyde, met zamenkeetening der voor-getuygenis, en teekenen des Ouden Verbonds met het Nieuwe, en wederom die van het Nieuw met de vervulling der Tyden.

Daar na heeft men het beknopt Dicht-konst-werk, tot behulp en indruk in de geheugenis.

Ten derden de geschiedenis met zyne bystoffen beschreven, en de zuuyvere Text Gods, ons genadig nagelaten tot zynere Eere en onzer Zaligheyt. AMEN.

Aan de Wel-Edele Hoog Achtbaare HEEREN,

D E

BEWINDHEBBERS

der ALGEMEENE

Vereenigde OOSTINDISCHE Maatschappy

TOEGE-EIGEND.

MYN HEEREN,

*Johan Huydekoper
Johannes Hinde
Johan de Vries
Mr. Jan Corver
Mr. Nicolaas Witzem
Jacob Jacobsz. Huijloopen
Pieter de Graaf
Mr. Gerrit Hooft
Andries Beunard*

*Mr. Willem van Dam
Mr. Joan Geelwink
Mr. Casper van Collen
Pieter Rans Valkenier
Jerouimus Volters
Roshf Elbo
Pieter de Wit
Mr. Harmanus Geerling*

*Mr. Gerard Hogveen
Arend van der Wagen
Mr. Willem Schade
Abraham l'Esleveno
Hugo van Strycen
Mr. Wouter Valkenier Jacobsz.
Willem Carel Ripperda
Hendrick van den Bloquerie*

Aldervoortreffelykste HEEREN,

Et Woord Gods, met zyne vinger als een overtuigende waarheid in onze herten geschreeven; aan zo veel heilige Aerts- en Oudvaders ingeboezemd; van zo veel Waarmondten in haare voorzeggingen van onzen Heiland uitgebazuid; van zo veel

O P - D R A C H T.

veele groote Hemelbouden verkondigden van zo standvastige Kruisgezanten met dierbaar bloed betuigd; dat alderwaardste kleinood werd aan uwe wel Ed: opgedragen. Niemand is dit werk meer eigen. De zucht, die altyd in myne Heeren heeft geblonken, tot voortplanting van de waarheden, in deze heilige bladen bevat, noopte my daar toe aan. 'Het arme Heidendom, of van Mahometh misleid, of van 't Pausdom geblinddoekt, leed min aan 't roofter der brandende middellyn-Zon aan de lichamen, als door deze verkeerde Leeraars aan haare zielen. Die Zndelingen loerden op de schatten, goud ende juweelen; niet op de zaligheid der nieuwbekcerden: tot dat voor een eeuw uwe manmoedige Zeehelden, 't spoor der Maranen opzeilende, de Spaanse trotsheid, bloeddorft en dwingelandy, tevens met de Pausfelyke wonderkraam, ondanks Lojolaas looze hardnekkigheid, deden verstuiwen, en den Indiaan bevryden van 't jok dat hem drukte, die te gelyk zag een schoonder zonnelycht opgaan. De volkeren, adem scheppende van die opgeblazene knevelsars, leerden de zaken van de schyn, de waarheid van de waan, 't weezen der Godsdiensf van de grillen, de kennis van de poppenwinkel onderscheiden. Zy omhelzen de Maatschappy, met zo veel dank, als ze begrypen schuldig te zyn aan die, welke haar leven beveiligen, haare zeeden verbeteren, en haare zielen behouden. Zy openen haare ooren met gretigheid, om de wonderen der verscheide tyden des Heeren te zien: maar terwyl de ooren in dezen Bybel met de ooggen geholpen worden, zal de indruk grooter zyn op haare gemopderen. Die Volkeren, de vindars der zinnebeelden, zullen onze verbeeldingen, na haare trant gevormd, lichter vatten, en beter bewaaren in hare herten, wanneerze de geschiedenissen, en 't heil welk daar uit vloeit, in ordre gedrukt zien aanwyzen by de verhaalde zaaken. Zo ziet men in de Toecigenprent die Edelmoedige Maatschappy beezig met het gesloten Boek van 't Lam, 't welk zyne zeven zegelen nu verbrooken heeft, aan de nieuwe weerd toonen. Zy is met een schelpvis, helm en wapen verzeekerd tegen de nyd, Hercules pylaren verre voorby, en in zo veele nieuwe Ryken, onbekende Zeën, en afgelegene Oorden door geboord, om daar 't heilig licht op de ware kandelaar te doen schynen, en hier de vereenigde Staat, onder wiens beukelaar zy gedekt is, tegen de fiere en vruchteloze ondernemingen der Franfen te verryken met den overvloedshoorn van de winsten, die zy de ingezeetenen doet ontfangen. Uwe Aldervoortreffelykste Maatschappy voert oncindige werken van onze Borgerschappen, dieze met baaten gelde betaalt, van hier, met zo veele kielen, waar op zo veele brave Helden haar geluk zoeken, en ryk t' huis komen, en brengt de kracht van reuk werken, stoffen, kostelykheeden, en kleinodien te rug, dieze ons na onze eigene drift, en niet hoger, doet betalen. Hier is ze naaf het Vaderland, zo wel als by de Tegenvoeters, een Moederqueekster der welvaart. Zy zal het ook blyven, ja moet het ook onseilbaar blyven, om dat zy is dat gezeegend werktuig van de Godheid, om uit te voeren de gewisse voorzeggingen, die ons in deze heilige bladeren werden verkondigd; namentlyk de volheid der Heidenen in de schaapskooye van het Lam Gods, 't welk de Messias is, in de boeken Gods voorzegt en vervuld, die zyne uitverkorenen uit alle zyden zal tot hem vergadren, en daar toe gewisselyk, Aldervoortreffelykste Heeren, u zeggende met alle wyze en heilige raadslagen, tot uitvoering van zyn wit, zynde de zaligmakende kennis van zyn oncindig drieëenig Weezen, 't welk uwe Voortreffelykheeden zeggene en verheerlyke nu en altyd.

*Uwer wel Ed: Gr: Achtb: Voortreffelykste Bestiering:
Alderonderdanigste Dienaar,*

J. LINDENBERG.

De

De Lof, 't Vermaak en de Nuttigheid der Eftf en Tekon-Konft tot V O O R - R E D E N

Dezer Roemwaardige Bybel-Prenten in Veerzen uitgebreid door den

Geleerden Heer FREDERIK van LEENHOF, *Præfident tot Swol.*

Onmidd, Eerwig, en Volmaakt oneindig Wasen,
Godde Yfghelief, 't geen niet wiet genen voor dezen
Te voorfchyn in zyn tyd en oed te Staelyk bracht,
Tot oylk van zyn Verhaad, en Goddeylyke kracht,
Die's vonden Geest leid na zyn oed're der gemaden,
Doeze rinfrebeden, waer in yfch toege kon baden,
Rechtzonnede 't bein mee dat Leelien en Trouw,
By merclien afmilt; die zyn Lief en die die's Vrouw
Veeqult in 't Woord door Schilderlyen van de Waerheit,
Dat proce Leetonde, die dakt en dien en poel:
Zyn Heid naft hem geleid in 't Geestlyk Heiligdom,
En krachtig gebeduurt voort door de Waereld om.
Wien Zinnich beelden, door d'Inbedeligen kracht, de naften
Van laer'treiden, met een Schilder aet vermaaten,
Te Nat en Zaghed, voor d'ooogen van den geel,
Van Moeten opte, op hooge tranen en leit:
Zo die de Schrit wiet vol van veer'ting zynen Werken
Van Ooed, en van Heel, om 't Heilig volk te liden.
Die rene God verwekt, ook Schilderen van 't begin,
Die elik zyn werken, naar de neiging van haar nie,
Zeet leerfaem naar de Kruif, voer volgende gebegem
Afmafaden, en rich hoog door tek'n men deden opten,
Die nigt na zyn gemet, dat ik na 's Dapers maat,
De knag der T'ententkunt, (to ver 't veer'ting my gaet.)
De Naaf toe't, op dat haar nate en vafte tekenen;
Grenhaer en afgruif, met de heide mogen wekken,
En 't alles trecken toe har lef en leide'te gheen,
Die oer al in 't oog kon fchry'ten, die bykane,
'T geigte blind milt van die T'ententkunt vermaaten,
En Bybel-fchif, vermont voor 't ooge, derren laaken.
Zulk een Geelred h'd waas, die Bybel-pretten fchiet.
De konft gen haer heft, dan die ne niet en kenn.
Die port my aan, dat ik het goed mag openen,
Dan in deez' Prent-konft fittal: 't bein dan op te zegen,
'T geen veer'ting, 't geen het Wek de grooten Meefterz raait
Die lier door knaggen, dan ook het oeg vermaakt,
Van Kinderen der Konft in Vinding, Oedotering,
In faving, Redding, in Sterken en Fullering,
Met vafte Wyfchid, en goet Ooed't van zyn bein
Geuit tot dijping, en genoegen van 't Gemelch,
Dat nook, te eenen Geel, gefchiet na d'and der zaaken,
Zo goede Prentzen van den Bybel heft zinnigkanten.
De knag der T'ententkunt, haar nat en groot vermaak
In afmitten, 't geen in yfch val in yder taak.
's d' oerle naar het bein en 't kema'de gheen 't ommeken,
En toort al om haar grond in d'oe're van Gods Witten.
De fchaduw tekenen, van de Zee of vlam gemaekt,
Het glade Lichamen, haft de beelden af, men raake
Kon 't miltien door 't gebing van de Schepelen doen d'waalen.
Die ons op miltien 't fchoon der Schepelen doen d'waalen.
't y ver o'v na naby, naar fluur af vragte lijk,
En fchaduw werd het oeg zeer Woendlyk dijlig.
'T welk 't vooerwerpen aiet met veel veranderingen,
Na d'Alfand, en den fure des oops de trecken d'wingen.
Van Schilder-geel werd niet met lullen angefaan,
Och 't geen het fchaduw, flug te doet voor d'ooogen flaan;
't y by door tekentaken, liron, of met penfelen
Vol verwe 't geel in bracht wil vooeden, en wil Seerelen;
Ten einde 't geen men niet kan zien, dan op zyn tyd,
Soeds niet door fchaduw en Oly greefny.
Vee' d'andere taaken doe die Konft zeer lang fanchonwen,
Daar van 't vooerwoord 't boug'nis 't onderfchonen,
Geen Konft, geen Weerfchap, oeg Goddelijk zelt kon flaan,
De wonder 't zelt men niet zou oeg oeg oeg.
In Zinneliken beelden af d'Egyptenrazen,
Ea dieren, 't geen 't Gehim, en Goddelijk ion bewaaren:
En haer veromg na vermaede China plaak
Door me'ting Goddelijk, 't al en Witten door haar Land.
Oeg geit te liden, en d'us niet aan and're Vollen,
En 't yfmal, en koze Teeken, die voor Tolken
Verfchiken konnen, dan de wette afwagte zyn,
En leeren taaken son de jeug in miltien felyn.
De Teekenmilt tot oort en de fien, Haizen, Schepen,
Callen, Dieren, al wat Heral beft begrepen,
De Reine, Jacht, en wat ook d'Onghed 't, werd beft,
De Leering voer'gehele, die zelt, op 't alleliel,
Ziet, dat na veel gepens, yf haft so met kon leeren,
Dat anders bugen tyd by Meefter te verhoeren.
Leer Amantien, leer Tragtzen zult verhaan:
Leer 't P'edofordum, en joed 't Oueden op deftan
Geneere, om de knag, die na, naar recht doer'beiden,
Bevinden dat de Knal' heft 't Leertigen krentle paden.
De zeden en 't geel, geboken en de Dreeg,
't beft der zaaken zyn wel eer gelet de jeugd
Door vinnerekening; de beelden en d'opfchrienen.
Der Oude fchreken; oemter waer van 't waig te fchreiden.

Wat is 't Ouedit n't de Penningen geelak,
Doch eall'ter zeeft door kaat-toer teker'tenit gemaekt,
Die ftyl knagge 't hooft op taf, en fter, angoneen,
Watzeer de Weentfchap, en kema'de doegaan opede.
Een Teekenmilt God zyn' Wasen aet na zyn,
's Als and're, die kema'de daer 'n ier meer v' ftaan,
Dan 't overvafing vee. Die kema'de te 't n't geelken,
Die leer haar Teekenmilt; ma' kag, wa' er geen z' aen:
Ma' kating, P'ra, en Vofit en Groot van een, aet
Hier in goe'deit, die ook eer en geld, naar maz
Van haer beproefheid deden uit om gae v'ribden,
De agting vooeden, en vermaek in haare landen.
Zulk heft om Nederland en Vaardeen geelent,
Zulk Vrankryk; en die in loeken verhaen,
En d'Academien bechoort vol lraare Miltien,
In houwen, en gheen naem met Schild'zen aengefpannen,
Zal na zyn vermaak en noefden na de konft,
Van ons genoot, noch meer dan d'andere v'nd' goft.
Hoe waardig 't 'd' an, als menal zyn' aeven kragen
En kema'de te vafce, groot om agten
't kood heft, om al't geen k'voort tot Bybel-fchif,
Voor 't oeg te maalen, her vermaek de goetlike lof.
De Scheping, Luffhof, 't Land van Abraham geflagte,
Die's Vafen rizen, en der Naaf, 't hooge geelge,
Egyptus, Syrien, en 't een en 't ander Land,
Zeet wel geelgen, naar het Afentruyf-verftand,
En kema'de van den Boew, en Boofcan, P'iaeren, Dieren,
Met d'Onghed van den Seak en Keel en bruy, en vafce,
Van Feefhen, 't Huijgein, en Fafels naar de We,
Te maalen, daer voor 't de goetlike Fryg'geet
Wit miltien ge van de Hant' en Tempel en haer Vafce,
Greef'fchap, Kleeren; no niet na op de plaen
Zult'heit, en alle'ziet dien afdeken op 't P'ieje?
De Teek'ing geit aan 't Wek van Moefte geer fomen.
Zy loer vermaelyk, kout, en k'ake (wie kan 't recht konen)
Hilfaken der Schrift, noodzaaklyk te vooeren.
Men maelt te in 't recht moment, men doe 't in o'd're flaan,
Men beeft de Paffien, toort Werklykheid, doet geen
De h'nd op 't 't afreel; om Landen, Ouehd, Zeden,
En knoof en Oerning; en wa' meer 't, in g'le rode,
In rege Houding voor het oeg te noemen nit.
De luchen wyten voor het Schild'zen na de Wet,
Als 't al kon zedig zyn, en knagge, en verhandig,
En Sterlyk, Ryk, en nat van ymied, die recht haafte
En knagge in 't 't wek; men kon kormys doe geit,
Een Teek'ing meer men verhaen, dan men doe kooten kenn.
Schoon 't noedig lyft, hoe goet, daer infte veer'gein,
't geen beve Schreften tot op'd'ing om doen byten.
't is wel gebeurt, ook my, da' Secher' of Fremtan 't ligit
De meining brage van 't Propheetlike geit.
Ma' ek yf ver daer van, dat Prent en beeldryken zyn.
Wel meel verkeert gemaekt, tot Goddelijk zelt te liden.
God werd in geel alleen, en Waerheid teek'ing goet,
Geen Prent bou't Gelouf, dat God inwendig leert.
Ma' kan, als 't liden, om, door Godes geel, ontleken
In heft', als men lo leert onderkennen de geelken,
En hier en daar de Schrift, en Zedens k'ize verhaet,
Een wy Man kade 't m'oisour; maar hoo'd de Meidoel-meat.
De zante Meel-konft dan, Navegator der Natuere,
De za' der Borge'haet; ma'kt die vee' eaven d'ure
't geen hie voor 't Memom is verhaen, en ook bewaert,
't zelt leet' en Deugd zyn veel met tekening gepent.
Die dan tot Kuyt, toe Vede, toefomazy, Land en fieden,
Tot Boew-konft, Ouehd en Hilluuden kan treden,
Is by de kermers doe zyn Konft hermitsien waert,
Dreeg' weg de roem, her hooft me. Latzen gepaert,
En 't mag den kinderen wel k'ize en koelwe wezen,
Dat to een Wek met recht voer and're werd gepaeren,
Dae hie en daer men wat uit andere Meefterz haet,
En met genoge konft, of P'raif, of afax, ma' praif;
Ouehdge Liefheb'eren dan, die Konft-Stuk van de Werken
Van Hoer de Hooge, Waer in Oude en Well 't zant'iken.
Vermaak u geel hier in, en wafce den Wecker toe,
Dat God zyn God zay: dae by noot van loopen noe,
De Racon mag vafce van die Zaal'ge fterveligen,
Die al Guds ewig' ge Lof in 't Heiligdom optingen,
Van Moefte toepagig, en van de Zede' zyn zey
Verwelk'ont, van het Lam praegen in 't p'iey
Van vafce'ge Engelen, met geuce, den Throon zagt na'd'ren,
Van 't yf der Bybel-konft in geel, ma' d'oude Vad'ren.
En elik een, die doe-blad die ryke Bybel-fchif,
Geel't door een R o e e r z y, en tot n'een dooble Lof
Beftreuen miltien, en die z'ich d'ize koze d'ichten
Van d'Hoer de V O S gemaekt, vol knag en meng, wil figgen,
Jhy volt Gods Ie'd' en v'ed, die 't h're waeren liden,
En tiehem, als by 't, vermaek met zyn Bech.

OP DE ZELVE
Rook van 't Ede geel, heft by Kuchonen,
Wet die doe L u d a z z e f i e n e n t r e n g e n g e l i e d e ;
Wafceer en fchaduw de 't, met 't 't liden z' liden
Aet'elheid v'ed, en den v'elg'elken Maerz.
J. P. ZÖCHTER

N A A M E N

Der

HEEREN EN LIEFHEBBERS,

Die tot deze

KUNST-BYBELS,

Hebben ingetekent.

Abraham Bakker, *Raad der stad Amsterdam.*
 John Bakker Cornelli, *Ge-deputeerde van de Advertiser in Zeeland.*
 Jan Rouwenhof.
 Jan Bakker.
 Dirk van Doeyenburgh.
 Van der Hoog, *Bayouw van Amstelveen.*
 Christiaan van de Blooyery.
 Abraham Kypelen.
 Carol van Eyckoom.
 Christ. Termaat, *Droog-gezinde Leraar.*
 David van der Plas.
 Gloy van Bollen.
 Carl. Christoffersen.
 Herman Heilig.
 Dr. Erad. Wilhelm Wolfenbutg.
 Fredrik van Leembol, *Procurator tot Zwol.*
 Amelotck Blok.
 Gerhard Hillen.
 Hendrik de Ruc.
 Dr. Locquet.
 Helena Eemts.
 Jan van Hebbloey, *Secretaris tot Baarss.*
 Henricus Hojtes.
 Jacob van Eöcon.
 Jan Castellon.
 Joachin Morgezwicker, *Pre-dikant tot Elmberg.*
 Marcus Melboom.
 Pieter Corvins.
 Pieter van Uriejen.
 Resbert Cromben.
 Sievert van der Schelling.
 Abraham Buisf.
 Arts vander Myde, *Advocaat.*
 Jan Bogarin.
 Sieven Bogaert.
 Charles Forry.
 Frederik Eijfendorp.
 Zahim Cappyn.
 Arnoldus Vos.
 Hoeruel.
 Dr. Keerwilt.
 Wihad Maere.
 Jan Eyvend Graaf.

Jan Crauer.
 Eldert Veerlingberg.
 Hendrik van Beel.
 Hermans Ardens.
 Bernard Smid.
 T. Room.
 C. A. de Rulcke.
 C. Stevensberg.
 Christoffel Vuller.
 Gerhard Boeken.
 Fredrik Veltkamp.
 Jan vander Doos.
 François Hilligant.
 Gerhard Mol.
 Dirk Claes Arent.
 H. Bou-Meeler.
 Everard de Berle.
 H. Hufsenfey.
 Hannen Felter, *Schipper op Oyl-Joden.*
 Hermannus vander Linden.
 Jan Eggerdin.
 Jan Nicardy.
 Yank Sout.
 L. Norel.
 Jan Mosik.
 Jan Noder.
 Ylck Pieterfen Halle.
 Ouzer Berrius.
 Nicholas Coldenboven.
 J. Peaxien Zoomer.
 Willem Ceunex.
 Willem Stout.
 Jan Stuel.
 Van der Steur.
 Salomon Soens.
 Pieter Seym.
 Pieter Schenk.
 Jan Radelman.
 R. R. Bakker.
 Philip Paulus.
 Pieter Steier.
 Lamm Berggraf.
 Martin Strak.
 Maaten Luyckman.
 T. Pieterfen Rivs.
 Jan Dirkin Droll.
 Jan Zepow.
 Coenraet Wevering.
 Simon Sybraetfen.
 Reinick Karthen.

W. C. de Jong.
 Pierre de Nozzion.
 Pieter de Lange.
 Maryn Coenraet Pelenfen.
 Andries Revenotis.
 Barent Bos.
 Barent Peltrop.
 Herman Wimmeyer.
 H. Deckfen Kerckhaem.
 Carlen Jacobus Moss.
 C. M. de Ruy.
 Orell van Heinen de Jong.
 Hendrik Kramer.
 Harmen Lohleman.
 Christhan Harconz.
 D. Seuit.
 Dink van Nonneren.
 Coenraet Reiken.
 Elyben in Fevenc.
 Hannen Hultmeijer.
 Coenraet Bruin.
 Elias Vuller.
 Cornelis Broover.
 Laurent Barent.
 Cornelis Vull.
 Cornelis Hendriks.
 Christoffel Vull.
 Christoffel Christoffelfen.
 Carl. Kerremeyer.
 Adom de Raat.
 Benjamin Wiese.
 Degering.
 Franz Peil.
 Jan Kneik.
 Frans Flaeting.
 Jan Huiding.
 Fredrik van Doorn.
 Jacobus Schui.
 Hannen Schot.
 H. Paulus.
 Jacobus van Ooms.
 Jan Kramer.
 Hendrik Pieterfen.
 Jan van der Flutz.
 Hendrik de Wolf.
 Andria Simons.
 Jacob Otje.
 Andria Andrieten de Rulcke.
 Jan Elberg.
 Andria Barents.
 Hermannus Hoensker.

H. Fieserfen.
 Jan Schreves.
 Harmen Engelbert.
 Hendrik Kouck.
 Jacob Luytman.
 Hendrik Iteptig.
 Hendrik Kroeck.
 Jan Wigman.
 Jan Hendrik Brugman.
 Jan Droll.
 Jan Koerten.
 Harmen Grypencarel.
 Pieter Hupeluis.
 Paulus Sages.
 Paulus J. Ogelweg.
 Jan Kampen.
 Jan Ogelweg.
 Willem Gantzen.
 Juriaan P. Gela.
 Cornelis Habert.
 Jan Jaspersfen.
 Jacobus Roelofffen.
 Jan Welthout.
 Hendrik Ludjens.
 Laurent Barents Broe.
 Andria Bos.
 Laurent Scherm.
 Matsy van Reip.
 Matsy Bos.
 Maarten M. Timmas.
 Tomas Welle.
 De Wed. Pieter Arentfen.
 Cornelis van der Seits.
 Maria Magdalena van Riet.
 T. J. Kortmant.
 T. Wiltgen.
 Susanna van Wellen.
 Sara Fabi Wed. Lehting.
 Maria Baerent.
 M. Joosten.
 Maarten Cornelis.
 Joostje Kufens.
 IJs Hendriks.
 Hiltje Jacobs.
 Barbara Born-Meerfen.
 H. Hendriks.
 Hannen te Naerde.
 Albre Andrieten Coenraets.
 Icken Dirkin Tyling.

Generale Nottitie tot Narigt dergeenen die tot deze Prens-Bybel ingetekend hebben, ofte genegen zyn de zelve te koopen:

Bellaande eerstelyk in

138 Kunst-platen, waar door ontrent de 800 Historien van het Oude en Nieuwe Testament sijn uitgedrukt.
 1 Plaat voor de Oudrag.
 1 Tytel-plaat voor het Oude } Teuten.
 1 dito voor het Nieuwe } Teuten.
 1 Bybel-Kaarten, en eenige Finaalen.
 Intj. de Voorreden in vers, door den Heer Fredrik van Leembol, Procurator tot Zwol.

De Generale Verklaringe tot deze Kunst-Prenten, sijnde gefchreeven door den Godgeleerden Heer J. Bogaert, Procurator tot Rotterdam, sal in 1/2 Frys en Dutz gedrukt werden, en te bekomen zyn op het einde van dit Jaar 1703. op dat een ieder dezelve koone bekomen, om miltien de bovengenoemde Bybel-Prenten in te binden.

Geheel Al van God alleen, uit liefde tot de Schepfelen, in ses dagen gefchapen, is in Hemel en Aarde, by gemene naam onderfcheiden, zondanig ontfangen, dat men by den Hemel zich verbeeldt alles wat tot de oneindige uitpanning toe, van de lucht af, opwaarts ryft, houdende rondom de Vyer, facht en Aardkloot vast, elk in zyn eigen beweging en te zamen met een gelyk duurende fwaier in ordre ftaande, 't Vyer boven alles nederdalende met de gematigheid van de lucht, tot invloeying in de levende dieren, planten en alles, de Aarde en 't water ontfaangt die invloed en beantwoortte met uitvloeijing uit haar zelve. Zo wonderbaarlyk wys, zo oneindig in zyn grootte als in zyn kleine, oneindig in zyn deeltjens klein, en wederom oneindig in zyn uitpanning groot, van een Eeuwige, goed, wys, en Godlyk weefen beflieft, bewaart en goetweekt, van al dit groot goeyert, fchynt het laetste Schepfel ver bovenal de reft begenadigt, al het Godlyk werk nagezien zynde werd goed gekcurt, en de Menfch tot befpiegeling van de Godlyke Wysheid, en Beheerfcher van dien omflang, laaft daar in uit Aarde gefchapen, Man en dier na uit den zelve de Vrouw, die uit de ftaat der onnoefle gelukzaligheid, haar zelve door de flang verleidt, en mak ander bedriegende, vervielen, tegen gaande 't geen haar goeder-tiere nufchepper, zo fcheeplyk verboden had, willende haar reden bedverren door hovardige nieuwsgierigheid, eetende van de verbodene vrucht des booms, aan de welke de kennis van goed en quaad hing, een behaepelyk vrucht en verdoemelyke nafmaak, de wederpanningheid, droeg de ftraf met zig. 't Hof van Eden, dat wonderlyk verlyft, moefften zy ruimen, en in de aarde tot ftraf verdoent, met fweet arbejdende, fmetelyk voortreeken, open rampfalgige banier, die de nakomeling aan en over zetten, de verdoerfelykheid, zoheden dood. Dezen Adam met zyn Eya, ziet men hier in haar gelukzalige ftaat, God lovende in 't haralder minzaamte yezameling, en weing tyds na des eenen, en des anderen fchepping, met die byfchreift ORBIS per Creationis institutus. De Waereld door de fchepping ingefield. De plaats alwaer de groote vloedten in 't Paradys geloof werden fimen te hebben gevloet, is in deze kaart vertoont, na de meufte en de naaste gedaachten der God en waereldkundige. De naziter van deze Adam wierden ftrafs in tweededyt zoorren gefchieden, van Cain fcheen 't verkeerde en boos geflacht in werelde, macht en getal verte de nafaten van den vfermoonden Abel te overtreffen, uitfappende tot zo veelc grouwelken, dat het God behaagde zyne rechtvaardige ftraffe over de ondanckbaare te oeffenen, Seth, Enoch, Noach oeffendden 't precken van Gods heyl en naderende ftraf, zo wel als 't Prietlerdom, maar de laetste ziende de heilige vlyt, zo vergeefs aangewend in de boetpreediking, timmerde door Gods bevel, een wel gedekt groot fchep, in welk hy zyn ftam, en voorts van alle reine en onreine, vliegende, krapende en gaande dieren elk na zyn gealligt bergde om 't ontgaan de Zondvloet, door welke de Waereld onderging. Deze fiam bewaarde Gods woord en bracht in zyn zelve de beloften van 't Zaar, dat den Slang zyn kop zo verbryzelen, over in de nieuwe Waereld, zo ziet men hier dien Ouden Vader Noach uit zyn Ark gegaan, die op de toppen van Ararat bleef ftaan, dankende God voor die wonderbaarlyke verloffing, die met een heeflyke nieuwe Genade werd bekrachtigt, wanneer hem de Godheid beloofde door den reegenboog, dat deze Waereld niet meer doot 't openberften der hemelfche en aardfche Water-welken zo ondergaan. Dus ziet men die verlooren Waereld in zyne zonden gewaffchen, en de zegen der verloffing tegen Adams fchepping over met de byfchreiven van ORBIS per diluvium deftitutus. De Waereld door de Zond vloet verlooren. Sem de eenz Zoon bragt vert twee jaar na de Zondvloet Arphaxad dezins 33 jaar Sclah, die na de Zondvloet in zyn 306. jaar Ebu, welker namen en jaaren van voortreeking voorts zo volgen

Eber	34	Heugy	30
Paleg	30	Nahor	29
Rehu	32		

En Thare die in 't geheel leefde 205 en alzo ging Abraham Thares Zoon uit Mesopotamien na Paleftina in 't jaar na de Zondvloet 427. 't menfchlyk geflacht was in die tyd voort geplaat van Babel tot Mizraim of Egypten, van welk Chiam, Chanaan, Mizraim en diergelyk de naam droegen gelyk by na over al gefchiede van de Overften der Geflachten; welke hier te zien zyn in deze kaart. De Godsdienst was in kraagt, zulks ziet men uit de Egyptifche, Paleftynifche en Nabuurige Koningen, zo wel als uit het Koningryk en Prietlerdom van Melchizedec, dog dit Koningryk van Vrede hield onder den waren dienft van God, zo wel niet of Chams nazaten, de hovardiy der Watrelfche, en loosheid der Geeflyke machten voerde in een Opper-mogendheid in 't een, en de Afgodery, God-fpraak, Duivel-jagt, en Heilige Konfentary greep op verfehiede manieren Gods Kerk aan, byzonder in de dagen van Thare, wanneer de dwingelandy der Babylonifche Opper-mogendheid over al de nabuiren heerfchte, en zig zelve door de vleiery der Onderdanen Gode gelyk achte, ja zig zelve liet aanbidden. Noach leefde 953 jaar, en zo wierd Abraham geboren, twee jaar na de dood van Noach 352 jaar na de Zondvloet, zoo dat die Heilige Vader Abraham van zyn Vader, en die hooger op wel onderweezen, kon weeten, 't waar onderfchied tuffchen de ware en de valfche Goden, den waren en afgodifche dienft, welke op Noach zuiver afgedaalt, en alzo in ordre kan nagegaan werden, zo teelde Adam in 't jaar

van zyn Schepping	130	en ouderdoim	130	Jared	622	162
Seth van de Schepping	235	105	Henoeh	687	65
Enos	315	90	Methufalem	874	187
Kenan	395	70	Lamech	1056	182
Methael	460	65	Noach	1656	600

Uredene Natteking kan men zien de zekerheid van 't bewaarde Priesterdom, en de overgaaf van de eenen Heiligen Vader aan den ander omtrent de gebeurde wonderen en waarheden, die verre ook boven ons moeten in konsten, wrenschappenen wysheiden hebben uitgeleken, wyl zy van zoo langen levenstyd waren, 't geen ons niet ongelooftlyk moet voorkomen. Eerftelyk om dat God wilde door hunne laaghe levensdraat bevorderen, die voortzetting van het menschelyk geslacht, ten upegedom om dat zy waeren van schoonder gestel, zynde zo by na onmiddelyk van Gods hand afgekomen. Ten derden om dat ze zeer zuiver, matig en zeedig leefden. Ten vierden om dat ze beter voetzels namen, welk oock moogelyk in kruiden, vogelen en dieren gezonder, eelder, en onbedorvener was, als na de Zondvloed. Ten vyfden om dat zy zeer gerust, boven de drien, gematigt haar zelven behielden, zonder anders als hare eigene quaten zelf te kennen, en zelf haare swakheeden en ongezontheeden te haat te komen, gehoorzaamende haar ouder, gehoorzaamt van haar jonger. Boven al was dat te leven niet om de belofte, aan 't vervallene menschdom gedaan, na de rampzalige misgreep in 't Hof van Eden, van moed tot moed over te leeren aan de Nakomelingen, welke door de vertelling van Adam, en na hem van Seth, kennas hebbende van de flaterder volmaaktheid, waer in zy gewest waren, gesticht op de herstelling van die gelukzaligheid vlamde, 't welke menende dat een nieuwoeboete, die Verlosser zoudt zyn, welke te gemoot gezien wierd. Tot Abraham was deze gedachte zelf voortgezet, die in Isak een ander verbond met zyn God inging door welk het volk, uit zyn kind voort te spraken, van de meeste andere volkeren kan het lichaam onderscheiden wierd door de besnydenisse van welke in korte tyd, Jozeph tot alle Vorstelyke Eeren in Egypten verbeeven, dit geslacht in dat land wylf ingenomen, alwaar het te sterk uitstraalende, van den inboorig met harde slaverny bewaard wierd, met 90 zielen in Egypten gekomen zynde, bleef daar te jaeren tot dat geindte waren die 430 jaeren die God Abraham voorzele hadde, en was tot 60000 man, volwaeren van stand aangegroet: die met veel vee en roestel wonderbaarlyk door Moises geleid zyn uit dat land van dienstbaarheid, geerd door de Zee met de noerlaag van Pharaon en zyn Leegens, die in de Isaren ingonden, vry zynde van die vervolgings, wierden zy tot een gemeene heft onder die groote Wet geveert, die hierbier ter zyde onder aanziet, ontfaanen, de twee steene taafelen op den berg Sinai van Gods eigene hand, met andere baergerlyke Wetten, en Gods dienftige plechtigheeden. Ja de Godheid die zich plaatselyk schieg, onder den donder te laten hooren, deed zich als zienlyk op tot troost en dienft van zyn Volk, boven de verbond Ark, en in de wolken vuyt Colommen, dit werd door woerden verklarde ORBIS per Igem constitutus. De Waereld door de Wet gevestigd, Zo leefde dit Volk van God vol zegen, overladen van overwinninge, Meester van het beloofde Land Chanaan, tot schrik der Koningen en Volkeren, die eenige onder haar bleeven, en eenige rondom haar met vrees dienden, gelukkig zo ze de zelve, byzonder haare afgoden en godloosheeden uitgeroet hadden, maar in de weelde tot zonde van allerlei uitpoorigheeden uitgeborsten, oncenig onder haar zelven, slof in haar Gods dienft, vervielzen tot swaare slaverny, tot dat ze door eenige richters herstelt, een priesterlyke Regeeting aanhingen, van wien zy een Koning eischten, welke haar eerst reddde, daat na als David tot dien zetel wierd verhaeven, heerlyk geacht en gevreesd maakte, onder Salomon prachtig, ryk en overdadig wierd, den Tempel tot verbaaltheid der omleggende Vorsten bouwde; Maar daat na in twee of meer deelen gespleeten, op de hooft-namen van Juda en Izmel voortging meest na boereeren der Heidenen grouwelen en drck-goden, ondanks de Heilige waarfchouwingen der Propheten Gods, die haar overgaaf in de handen der Bablonen, wegvoerde na Perfen en verder, hare Koningen in boeijens sloeg, haar Tempel en Hooft-stad Jeruzalem verwoette, tot dat ze wedergekeert tot boete en leed weezen genade vonden, om het vervallene weder op te richten, in welke goede stand zy zoo lang weder achter uit sloegen, tot zy onder de Roomfche macht bukten, haar Scepter en Wet uit Juda quyt raakte, tot dat de Silo quam, het waare Zaad der belofte, de Zoonne Gods van eeuwigheid daat toe verkoren, om in dat vervallen Waerelds-ryk, zyn Geestelyk Koninkryk op te rechten; Die te Bethlehem geboren wierd, van een Maagd uit Nazareth, een spruit uit de Wortel Jesse, na de Geslagte-rekening der menschen in een stal-geboorten, in een kribbe geleid, van de Sterren aan gewezen, van de Herders gevonden, van de Wyzen geerd, van de Boozen vervolgd, van de Jooden gekruist, zegenyverende door zyn Dood, herstellende door zyn opstandinge, regerende door zyn Geest, vertroostende door zyn Genade tot de vervulling der eeuwen, wanneer hy alles hebbende doen volbrengen na zyne Goddelyke beloften, die welke met een verzeekert gelove hem beleeden hebben, opheffen sal, en ze doen blinken als Sterren in zyn eeuwig Koninkryk, willende dat die, welke de Vader hem heeft gegeven, eens eeuwig met hem zullen heerfchen. Deze zo lang gewenschte Messias, ziet men de laatste in de Kaart-plaat vertoon, in die blyde Herders nagt met dit byfchrift

ORBIS per Christum restitutus.

De Waereld door Gods Gezalfde Zoon hersteld.

Alle de Landen rondom het Paradys, het Land Canaan, Egypten, Perfen, Meden en verder met de twee Arabien, de Eilanden der Zeen, en voorts alle de Oorden van welke de Heilige Ietteren gewag maaken, ziet men hier dan aangemerkt, niet na de tegenwoordige Kaarten, maar na die reekeningen, welke naaf mer de Beschytingen der verloopen eeuwen over een stemmen.

Befchryving met getallen van

JERUSALEM EN ZYN TEMPEL.

Met hare drie Steden en vier Bergen: De Steden waren

JEBUS, Davids Stad, en de Dochter ZION;

De Bergen waren, MORIA, ZION, PEREG, en BEDZA.

Des Stads namen zyn

JEBUS, SALEM, JERUSALEM, HIEROSOLYMA, ELIA;

Van Adrianus van Gutfune barec. of Heilige plaats.

IERUSALEM, somtyds de Heilige Stad ja de Stad Gods genoemd, en by veele Propheeten gebruykt om te dienen, tot een voorbeeld van de eeuwige zoegenftand, van God in en met zyne uyverkerne verheerlykt, van het Ryke Christi, op deze weereld, de zetel van het heyl, en den thron der heyligmaking, de rust en woonplaats der Heiligen, is een van de eerste plaatsen in Palestina bekent, een Koninglyk Hooft en Hof-Stad. By Abrahamstyd, de Ryk-sloel des Konings Melchizedek, den Vrode-Vorst, haar naam was aloud, met Jehus berucht, wierd daar na Salem van andere genoemt, eyndelyk Jerusalem of vreesl Salem. Met twee deelen gefcheyden, met een ringelmaur, schynt zy beyde die namen gehal te hebben, en haar macht en aanzien was zo geacht ten tyden der overwinningen van Jozua, den Heyrvoerder en Opper-richter des Volks Gods, dat, wanneer die twaalf Stammen over de Jordaan getrokken waren, haar Koning Adonizedek, de andere Koningen rondom hem trok in een verbond, om, met gemeyne en zamen gevoegde krachten de Israëlieten, als een gemeen dreyyend gevaar tegen te gaan, die van Jozua verwonnen zynde, wierd ook haar Koning gevangen, en door Jozuas bevel opgehangen, doch hoe zeer haar dit verlies drukten, zo schynt het, dat nochtans de Israëlieten niet machtig waren, om de Jebuzieten uyt hare Vesting te drijven, 'tzy dat het de Godheyt beliefte die overwinning ten deele voor David te sparen, of dat die plaats gelyk enige andere, bleef een tucht-roode, mogelyk een erger-plaats van Afgodery, en Heydense zeden voor de Stammen. Na veele dwersle gevallen, wierd het een deel van David, den Koning over Gods Volk, gedwoongen, vermoedert, en die Burg Davids Stad geheeten, in welke zyn lust wierd te woonen; gelyk ook daar na de tweede Stad onder David plooyde, tevooren van Judaeens ingenomen. Zion en Moria twee Bergen waren in haren ommekring bellooten, op de een als Davids Burg, hield die Koning zyn Hof-sloot, op de andere wierd het heerlyk Huys gebouwt, daar men de Arke des Verbonds sette, wanneer vervoert wierd, om den Godsdienst by dien Koning als Gods Propheet en Opper-preciter te plegen. Salomon bouwde in den ommetrek van Jebus, dien Goddelyken Tempel, een der prachtigste wonderwerken des Weerlds, maakte veel grooter en netter ommekrits, en verrykte dit met zyn Hof-plaats en Hoven, Waterleydingen, Beeken, Fonteynen, en alles wat tot eersad kon dienen, zo wierd dit de woonsteden herberg, (zo 't zo geoorloft is te spreken) des Levendigen Gods. Wyl deze plaats was, de Zetel der Koningen, wierde met veele mauren, Iryk weeren, toornen en grafen sterck gemaakt, blyvende nochtans de Tempel de grootte stercke.

Alle Schatzen van 't bekende deel des weerlds wierden daar by een gebracht, Tyrus en Ziden, brachten haar toe alles wat uyt Europa, van Grieken, Latynen, Schythen, of Gallen over de Eylanden van de Middellandse Zee kon komen, Babel, Ninive, en andere brachten daar, de voordeelen van de Euphrates en Tigris, en 't geen langs de Perzische Golf uyt Indien aanquam, Egypten, en Saba, langs de Rooide Zee, de Nyl, en te land, al wat gantfich Africa opbracht, 't gelukkig Arabien, leverde alle haare Koopmanfchappen, Syne den Libanon, andere wat anders door de verbintennissen van Salomon, en zyn wyd beruchte naam. Deze zo bloeyende Ryks Hof-Stad, deze woonplaats Gods, komt in de handen van Rehabeam, dieze met alle lasten bezwaarde, straks vervalt haar glans; tien Stammen fcheyden van de twee, en haar opgeworpen Hooft Jeroboam, tot Koning gefalit, niet lydende, dat Jerusalem onder Benjamin geleege, de Hof-Stad van Juda, zou eens jaars meester zyn van zyn onderzaten, en dat de inkomsten daarna toe zoude vloeijen, bouwt Samaria, dewelke als mede vryerle van Jerusalems grootheyt, geladig met haar oorlogde, vroeg de Afgoden zelfs oprechten, en van andere aanam, door die hunger-krig wierd die Stad in krygs, en haare Borgers in zels gevaar gebracht, in de Stad verliep de Gods vrucht, de Tempel wierd van eygen-baat, en 't Hof van wellust bedorven, degrooten ommekring was zyn zelven toe last, de Koningen wierden belaegt, zommige geemoort, de Heydenen overflroomden het plateland, alles werd in deuyterle benaautheit gebracht, doch telkens liet zieh Gods goedheyt zien, vrome Koningen herstellende, 't geen de booze verdorven hadden, veele Koningen stonden gelyk tegen haar op, zelf van Israel ingefpannen en aangelockt, Gods Propheeten waken op, zy prediken tegen de grouwelen die 'er in zwang gingen, 't lukt haar zelden, doch echter somtyds het volk toe boete te brengen, dan erinnert zich de Godlyke goedheyt, zyne eeuwige beloften, dan zierze grimme de baldadigen handel, tegen de inftellingen van zyn Heilige Wetten, Jozu breekt een deel van haar mauren, een ander bouwt weer andere, die verzeekert Zions Burg met water-graften, en nieuwoorns, Uzzi, vind uyt alderly Storm-geereedfchap om de Vestingen te befchermen. Daar werd men van Rabake, daar van Zennacherib aangevallen, de bitterste hoegers-nooe, depelt, en heroproer vermoordende ingezetens, het uytterte voor oogen staande, staat noch al, Gods genade open, een hemelfe overwinning laat zig van haare benaude velen zien, hondert duyzenden op een nacht verflagen. Noch fluyt haar verlokke boosheyt niet, men fchend den Tempel, 't hoog Altaar werd weg gerukt, een Heydens maelfel werd in de plaats gezet, de Kopere Zee, verfmolten, alles bedorven, en de heyligste ampfen te koop, de verwyftheyt mees, het onrecht op de floel, de Afgodery op den thron, alle hoeken grimmelen van vreedende Beelden, alle de Hoogten, Bosfen en Fonteynen werde a

VOORNAAMSTE GEBOUWEN.

9. Tempel temp.
10. Voortaf der Heydenen.
11. Graf van Uzza.
12. Hiermee moet van Zidon en Oze.
13. Voortaf der Joden.
14. Graaf Alsat, Koning Zet, Wakkaren die.
15. De Koning Kolonnen, en de Helyg Sionisch.
16. 't Voorhoef en Helyge der Heydenen.
17. Park daer de Offe beken oppoert wonen.
18. 't Slot Astoria.
19. Zalonnen Paleys.
20. Pomepote Reyslaet.
21. Gouvernors Hays en Ekeren.
22. De Houten Toorn der Dichteren Zien.
23. Oud Jaba.
24. Hery der Tabernakel op Gubien.
25. Davids Graf.
26. 't Hof der Helden.
27. Schone der Heydenen.
28. Oude Hout van Jaba.
29. Poort van 't Paradyse. Of Thero-poort.
30. Vreuen Toorn.
31. Paleys van Herodes.
32. Oud Slot van Jaba.
33. De Oude Dier.
34. Foorpote Jachien.
35. Bontkastel.
36. Paleys van Jethie.
37. Oude Baken.
38. Vreiden Hout.
39. Froyden Hays. Zententien der Leyden.
40. De oud Foorpote.

Am SALEM'S-Stad. (van lang der Sionen volkenen)
Laat Babo-Verf door Zward en Flam de Dood-fink geves, |

Dig word op Cyrus overd en Stad en Volk kerfje.
Naeur nu hys Stad en Sion door Titus overgeveit.

41. De Koning'ske letter.
42. Froyden Hout.
43. Klyf van Herodes.
44. Sing haysen.
45. Wille temp.
46. Hof der heydenen der Leyden.
47. Roome Wap-hays.
48. Vreiden.
49. Amptelike van Pomepote.
50. Koning'ske Sion.
51. Koning'ske Gouern.
52. Meloch's Tempel.
53. Orebien.
54. Graf Claf.
55. Toorn Zephen.
56. Hake Bieg en Graf.
57. Sion Anaschi.
58. Oryta Chaldien.
59. Schepre-lyk.
60. Dal Berlamoen.
61. Jesie Graf.
62. Bode Toorn.
63. Dal Toorn.
64. Schepre Foorc.
65. Milt Toorn.
66. Ansa.
67. Eluat.
68. Terghays.
69. Koning'ske Houten Hof.
70. Bontkastel Hof.
71. Sion'ske Zer.
72. Gabbala.
73. Righien.
74. Foorcastel Poort.
75. Hazzad Toorn.
76. Opleit Toorn.
77. Davids Poort.
78. Ebraim Poort.
79. Opper gretter Poort.

werden oücr-plaatzen, voor de Drek-goden, de kinderen werden in Molochs kopere armen verbrand, de maagden aan Caimus geoffert, de Leviten werden Chemannas, heylig en onheylig raekt in verwarig.

Zo wierd haar maat volgend de Godtheyt had berou (om zo te spreken) van zyne beloften, zeegeeningen en barmhertigheeden, de dreygementen der Zienders en Propheten door Goddelyk ingeven, tegen het ikyk, de Stad en het Volk uitgefproken, wierden vervult, Nebuchodonozor de Koning van Babel, de fehnk der volkeren, de gefied der Ryken, de overfloomer der Machten, komt met ten ontelbare Heykracht, van Babels onderdanen, met Perzen, Meden, Parthen, Affyriens, Araben en andere gewone vyanden van Juda, tegen Juda op. Jerufalem werd ftreng beleegert, beftormt, benaauet, en tot wanhoop gebracht, de pelt, verflint de verweerders, de honger verfwakt de helden, zy befcheren met doller moet, haare vellen, maar geen ontfier voor handen zynde, ontflyppen des verwinners handen uit de gebeukte poorten en muuren, by nacht vlucht de Koning, met de zynen, maar werd itraks achterhaalt, den Hoogenprieftet de kop geklooft, en Zedekias de oogen uitgeftooken, 't volk neergezabelt, de vrouwen kinderen verkocht tot flaven en flavinne, defchoone, edelen, jongelingen van aanzien, en de beruchte Capteyven, moeftien dienen om in Zeegepraal naar Babel gevoert te werden. Ondertuffen floopt Nebuzaradan de Stad, verbrand den Tempel, fchend het Akterheyligfte, ftroop alle de heyligfte Vaten der Godsdienft, voert weg, Goud, Koper, Metaalen alles wat het geringfte waandig was, verwoeft rot de grond toe, den Burg, de Stad, haare Paleyzen, Hoven, en ploft in deaiffche die Stad en Tempel Gods, den oog-appel van zoo veel aldergelukigfte landen. Daar lag nu de hoop der Stammen in deaiffche, Maar God, der Vromen toeverlaat, werd weder gedachtig zyns Volks, Zorobabel verkrygt van Cyrus den Tempel te herbouwen, hy geraakt niet de zynen uit de flaverny, gaat nyt het Babylonifch gebied, ondernemt dat heylig werk, de volkeren daarrondom, kopen de Droffen en Landvoogden om, flooren den voortgang, 't gaat echter voort, de Cancellery van Cyrus werd doorzocht, met Koninglyk bevel het werk onderftaunt en doorgefet. Die Tempel ftak dan de knyn op, op de zelve grond trekken, daar deeerfte had geftaan, doch na redenfchyn wel minder in Praal als de voorgaande, en weygin Staat om zich tegen, de aanloop der zware ftrooperyen te befchermen. Nchmias, zucht over de toefland der Priefteren, die zo in dagelyks gevaar ftaken, hy verkrygt de Stadt te mogen herbouwen, hy komt met eenig Volk, van 't overfchot der verflaafde, te Jeruzalem aan, hy bezichtiget by nacht te Paard zelf, alles, en klaar opgemerkt hebbende, den ommekring der verwoefte muuren, verdeelt hy de wyken, geeft elk zyn aantal, daar werd nacht en dag onvermoeyt gewerkt, de Poorten, Toorens, Muuren, en de gantfche omkrijs raakt veerdig in twee en vyftig dagen, de Grendels en Deuren gehicht zynde, werkt men voort, de Zabel op zyde, de Troffel in de hand, de Helm op 't hoofd, de kalkbak op de fchouder, by benden, houdmen in quarten de wachten 't werk. Daarnatrekt hy 't verfpreyde Volk in de Stad, die weder een deel van haar binnen muuren te metsaan bond, tot de dood van Artaxerxes, wanneer hy nyt het Perzifch Hof gekoert, waar heen hy getogen was, volgens de manier der Perzen, duyde denaam was, onder eenige weynige Propheten, en geduyrig verflappende Gods-dienft, de vreemde Stadhouders meeft haar beheer-

fchende, blef een fchynmachtaan den Opperprieftet en eenige Oudften, gelyk men ziet dat den Grootten Alexander, in den voorloop van zyne overwinningen Jaddus, hem Priefteryk opgedoift te gemoet komende, verftaf, de oproer des Volks, en fchoon de Oppermacht, drie à vier hondert Jaren zyn Bybel Hiftorien niets reppende, de Rabbynen te twyfelachtig van geloof, en de Seleuciden Machabeen en andere, te vreemde verzierders en optoeyers van hare Gefchedeniffen, immers blyken weynig gebuigtekens in eenige fchryvers van Briefven aan de gebaanten en Romeynen en hare antwoorden, Pholomeus, Antiochus en verdere Vorften hebben die Stad weynig geacht, haar luyfter moet verkleynt zyn geweft, en de muuren verbrooken, zo datze maar chynsbaar of ren prooy wasaan welke Meefterte veld was, Pompejus, Antonius en andere Romeynen hebben hun de Koningen gegeven, en 't Opperprieftedom om geldt verkogt, zulke Koningen plukten de Burgers uit, om de Roomfe gierighey en bunne wellulte voldoen, zo heft men by Antiochus en Herodes gezien, doch eger hoe zeerze vervallen fchoen by de Volkeren, haar grooffte luyfter ging op in dicentyd, den Heyligften Heyland van 't Menfchelyk Geflacht komt in haar Tempel, hy Predikt rondom haar, doet duyzent wonderen by haar, en zy zien maar fchemerende, dit Helle Goddelyke Licht dat de gantfche Werelt beftaalt heeft. Zy zien dat, ja maar knerftandende, haar Herodes zoekt in de Geboorte dien Meffias te mooren, Pilatus en Caiphas doen hem zmadelyk fterven, zo wierd nyt 't Verdoemelyk hout gehangen, de gemenfchte Godt, die Jezus Christus, als beftorte Koning der Joden. Sulks was de eeuwelyke fchicking, 't geweld der Prophetyen, en de noodneudyke balzen voor 't vervallen Menfchdom. Nu moeft de Tempel zyn nootdort hebben, zy had gediensalen voorebeelt van Jezus Christus, zy moeft ook zo gebrooken werden, de Romeynen fterfts met de nieuwe oproeren, gemooyt van de Joden, blocqueeren de Stad met fchanzen, de reft van 't Land werd ingenoomen, Vefpazian werd Keyzer uytgroeopen, zyn zoon Titus volcnyt het werk, wind met onuytprekelyke moeyte de Stadt, het Casteel Antonia alle de binnen en buyten tranzenen, de hartmeckighey der Oproerige met onderlinge moord, de pelt, de ftank, den honger, het vyer, de ftormen, alles werken met de Romeynen, ongehoorde elenden, ongehooflyke blootftortingen, alles verdelgt en verwoeft het overfchot, de Tempel werd tot in den gront van het vyer verteert, de Stad het onderfte boven gekoert, en alle de kracht der voorzeggingen vervult. De Vioolen van de wraake Gods zyn alle te gelyk over haar uytgehoert, elf hondert dertig jaar zeven maanden en 15. dagen na Salomons volmaaken, wierd ze door de Chaldeen verdelgt en 639. jaar 1. maand en 15. dagen na 't herbouwen van Zorobabel, van de Romeynen omgekeert. Roman praalt nu noch met de heugteekens in penningen en gebouwen, van de Buyt daar ghaalt: gelyk ze doen zeegepraald met de gewangenen, die by oneyndige duyzenden, naalyks geld waard verkogt wierden. Men heeft deze Stadt en Tempel nu en dan getragt te herbouwen, maar 't is noyt gelukt, zommige fabuleeren, andere erdigten er wonderen van, zy leynt in haar puyn begaven, en 't is zwaarte beuwyzen dat het tegenwoordige op die gronden gebouwt 't is, immer ten accordeert noch in groote noch in Bergen: en 't bewaart buyten de naam niets als een droef overblyfzel van der Joden ondergang, en der Chriftenen oneenighey.

Befchryvinge van deze Historifche Kaart

Der L A N D E N C A N A A N

En de

KONINGRYKEN VAN EGIPTEN,

Waar in zeer nauwkeurig aangewezen zyn,

De LANDEN, STEEDEN, en ZAAKEN.

Begreepen in de Schriften van het Oude en Nieuwe Testament.

Noah uit de Ark met dankbare Offerhande en het nieuw Goddelyk Verbond der Regenboog gereeden, als Koning van de nieuwe wereld, en Stedhouder van God, deelde de naaste landen van den berg Ararat op wiens toppen, de Ark na de gevallen wateren der Zondvloed bleven staan, uit aan zyne Kinderen, waar van Japhet geloofd werd de Europefe genaderd te zyn, Sem de Afatifche ingehouden te hebben, en Cham na Africa getrocken te wezen, deze heeft de Naam door zyn Zoon aan Chanaan gegeven, voorts na andere kinderen Mizraim of Egypten, en na zyn eigen naam de heete landen van Africa genoemd te hebben, Cham is de grond heer betoekende, alwaar men een wonder gewaar werd, kragtig dienende tot het geloofaan de Heilige Hiftorice, Deze Cham befpoete zyn Vader Noah, om dat hy den zelve, vond dronken vap 't onbekend druiven fap, zonder zyne fchamte te denken, waar op den vloek des Vaders voljde, wanneer hy van Sem en Japhet gedekt, ontwaakte, deze vloek is zeer kennelyk in Chamsgelaght gebleven, want men ziet der nazaten kinderen, witter als de Europeen geboren werden, en den agften dag, die naderhand tot de befnyding geordonneert werd, aan de fchamelheid beginnen een plek te toonen, waar van allefkens 't ganfche lyf pek zwart word, 't geen in andere heete Landen niet en gebeurd, welk byzonder onderfcheid nevens de ftafifche dienftbaarheid, tot welke zelfs de ouders tot de kinderen en de kinderen de ouders verkoopen, klare vervullingen van Noahs vloek zyn. Dit Chanaan, oawardig Chamsgelaght, wierd de geloovige onder de nazaten van Sem beloofd van God in Abraham, wiens nakomelingen, eenige honderd jaren daarna, ook 't zelve bezeten hebbe. 't Is een gezeegend land overvloeiende van melk en honing, rickende van allerlei reuk en balfambomen, doorzeden van allerlei beeken, wateren en rivieren, afgeloten van Arabien, door de Jordaan de Galfefche en doode Zee, van Egypten door de Woeflynen of Zand-zee van Sytien Aflyrien, en Perfien door de Bergen Libanon, en Antilibanon, 't is in twaalf gelaghten verdeeld, en naderhand ver buiten die verdeling en palen uitgefprongen, twee derzelver flammen, zeten haar neder voor de Jordaan, dog troeken, om de reft te helpen winnen met die tien anderen over in Palzftina, zo genaamt na dat volk dat doernaals 't meest daar in te zeggen had; De beginzelen van Abraham waren met grooten zegen, van Vee, Dienftknechten, en Overwinningen, deze hield over een Wettrige Zoon van Sara Yfak genaamt, van de welke Jacob en Efauf afgekomen, de eerste Vader wierd van de twaalf flammen, gelyk Imaad, en Efauf van 't grootfte deel der Araben, 't zy Ifmaeliten of Edomiten. Door Jozef een der 12 Broeders in Egypten Vorft geworden, wierden zy onder Phario's Ryk bragt, en in 't land Gozen geplaatft, alwaar ftafs en qualyk gehandelt, zy ciadelyk van Moizes uit de flaverny gered, en heerlyk zeggprelende met meer als 600000 Mannen door het roode Meer getoogen zyn, waar in haar Vervolger Phario met zyne Manfchap, Ruitery en Wagen-leger fmoorde. Dezen Moises de Knegt Gods, ontfing van God zelve de Wet op den Berg Sinai, maakte zeer wyze Wetten uit Gods Mond voor 't welzyn van zyn Volk, zegde het zelve, onder een Gods beftier, deed vele wonderen in de Woeflyne, hier floeg hy met dezelve ftaf, waar mede hy de flaven der Egyptifche Tovenaars had verflonden, wateren uit de rotzen, elders deed hy door Gods zegen Manna reegenen tot hun dagelyks onderhoud, nu quackelen uit de Zee, dan Fonteynen en Beeken, en zeer heerlyke Zoggenen op de Amalekyten, op Og van Bazan, Balac, en andere Koningen, behaald; Dit Volk, ondanks alle de heerlyke Wonder-werken, waar van het oog getuigen was, murmelde en mutte fteets tegen God, en haar Wet-geever Moyses zyn Knegt, zy wilden de zienlyke Goden, te bot gebleeven om 't oneindig onzienlyk Godlyk weezen na zyn Wil en Wet alleen te kleeven, Aaron den Oppre-piefter des Volks, wierd gedwongen hun ontvoerde goud en zilver te fmelten, daar van een gulde Kalf te gieten, welk zy de Egyptenaars hadden zien aanbiddeden, om daar, om te danfen en aan het zelve Gods Eere te geeven; hoewel zy de tent Gods zyn Verbond kufft, vyer- en wolk-kolom, en om zoo te fpreken de ware tegenwoordigheid des Heeren by haar en voet haar hadden. Dit deed Moizes, en nog meer de Godheid vergrimmen, die de fchenders en muttelingen ftrenge ftrafte, en de valfche Offerders, in de opgefparde Aarde inflokte, gelyk hy andere in 't vals Offer-vyer verbande, andere ftorven by duizenden van de quackelen, andere ftorven by grooter getal van de vergiffige ftang gebecten, maar wierden wederom fteets verbeeden, door Moizes haar Wet-geevers goederterne voorbede, die oneindige heerlyke gelykeniffen op de toekomstige Zaigmaker in alle de toefel van den Tabernakel, en de heilige gereedfchappen liet zien, gelyk hy ook zulken voorbede van de metale ftang opzette. Veertig jaren zweef 't Heir in de Woeflynen, worfelende mer de groote moevelykheeden, of ze overmeeltende, na darze min of meer by de Godheid wel of qualyk ftonden; die haar eindelyk alle zelf zyn dienaar Mozes weg nam, zonder ze in Chanaan te brengen, om hare wederftandighheids-wille. Jofua en Caleb, die onder de verfpieders van 't land van Belofte de befte en ftoutfte onderrynningen gebragt hadden, bleven over en de een het hoofd des Volks, welk nu by benden, de letterfchik geleerd, en de lafheid der Egyptenaars flaverny der Vaderen niet deeltig waren; Deze werden

den eenft alle befneeden, om 't nieuw Verbond met God kräftiger te verzoegen, daar mede, na datze de teekenen van haar overtogt, 12 Sterren en een heerlyk Altaar opgerecht hadden, rukken van Jericho, dat zy de muiren van zelf omver ftortende, innemen, voorts 't ganfche Land aflopen, de Koningen hangen, de Onderzaten doodden, en om in een loop de overwinningen voort te zetten, de Beften en anderen buit om niet belemmert te zyn verminken en verbranden, alle Burgen en Steden behalven eenige op Rotzen verdelgende, uitgezondert Salem, en eenige weinige, die nevens kleine volksken overbleeven; wel tot hare fchade; want zo 't Volk Gods, in een ftoc alles had ingeroet, terwyl Zoon Maan, Hagel en Dooder, Water en Vyer voor haar vogten, zo waaren zy niet zo ligt bezoodelt geweest, van de Afgoden welke zy haalt na hoereerden, zelfs kort op de Dood van Jezua, want de regering zynde als gemene-best, door Ridders of Opper-priesters zomtyds ook Regerellen beftierd zo verflapten haalt, de Rigt-ftroeren, Wetten, en Godsdienften; Hely en zyn Zoonen clyk zulke Hogepriesters kinderen dikmaals, als Aron en Samuels kinderen qualyk zyn bevallen, plukten en plaagden 't Volk, verzoonden God, en dedden alle de Vyanden van Gods Volk opftaan, die 12 flammen zoo verconfderbragten, dat 'er geen fmit zelf in Itraël moeg gevonden werden. Eenige brave Mannen en ook eenige ftouwe Vrouwen, wierden te slaan, eindelyk wanneer 't Volk de beftiering der Regers om de moedwyl hunder kinderen moede wierd, Saul tot haar Koning opwerpende, deze een groot Oorlogs-man, en boven hem zyne Kinderen, ftreden dapper zelf zonder Wapenen tegen de Heidenen, David hem volgende, doode een hunder Reuten, ftrekte het Ryk op een wonderlyke groote manie uit, en liet een wonderlyk heugtreeken tot het eind des Waerelds van zyn Verftand, Digt-kunft en Godvugtigheid, in zyn Propheetfche Zangkunft te vinden, en 't Ryk van allen overvloed verziën aan zyr Zoon Salomon, die Wysheid en Rykdom ontfangen hebbende, den Tempel bouwde tot al het beftat der Offer en Godsdienlyke Oeffeningen, voorzien met wonderlyke gereedfchappen, meet alle meubelceelen van de toekomstige Meffias. Den Zoon van deze was Rehabeam, die 't Ryk in tweeën zag fceuren, Jeroboam 't een en hy 't ander beheerfchende, voorts is dit gefcheurde liehaam vervallen tot onderlinge Oorlog, Tweedragt, Oproer, Elend en Verwoefting, deels is 't Volk vervoert na Affyren, en voorts na Tartaryen, deels vglugt na Egypten en Africa, deels daar na naar Babel, de Stad en Tempel geplunderd beroofte en gebrand; van daar door Efdiras Nehemias en andere in klein getal wedoom gebragt, hebbende op de oude puin-hoopen de muiren herbouwt, en het Tempeldom opgebeldertuit de overblyfzelen en gefehonke fchatten; Der Heidenze Voerten, na weinigt rust en veele gevallen zyn ze meet fchybaar geweest, aan grooter magten; tegen welker dwingelandy zy zig onder de Mchabëen Ruiterlyk hebben gedragen, van Alexander de Groote gefpaard, van de Romeinen vermeestert, en onder haar Oppermagt, tot dat de Silo quam, en de Zaligmaker te Bethlehem geboren wierd, loor Herodes vervolgd in zyn geboorte ten tyde des Keizers Augufti, als hy den Tempel van Janus getooren had, deze Joannes dooende, vreefde zeer voor de Grootheid des Zaligmakers van de Wyzen oerd, van de Herodes gevonden, van de Engelen en Sterren aangeweezen. Onder 't gebied van Pilatu en een andere Herodes, wierd de Zoonne Gods buiten Jeruzalem gevangen en gekruilt, ftond uit zyn Gref op en voor met veel Getuigen ten Hemel opwaarts, om ter Rechter-hand Gods zyns Vaders te zitten, en zyn Oordeel over levende en dooden uit te fpreken, ten Jongften dage, latende zyne Heilige Leefing, verziën en onderfcheut door zyn Heiligen Geest, na zyne Hemel-vaard, die van dit beloofde Land het Heilig Euangely-licht over de ganfche Waereld hebben doen fchynen, veele Wonder-teekenen gedaan, en veele martelary geleden hebben, tot dat zy na zware vervolgingen, onder Conftantyn de Groote azen gefehept hebben van de Heidenze en Joodfche beulen, En ontworteld allerlei Afgoden-dieft, in de Landen rondom Canaan met alleen, maar ook in ganfch Europa, Afia, en Africa, tot dat de Christenen malkander wederom vervolgd, de Mahomeraen dit Land innamen, welk zy nu nog tot groote fchande der Christenen bezitten, hebbende op den Berg Gigan Jeruzalem gebouwd, na dat die trize Stad door Oorde van den Keizer Adrianus ganfch was omgekeerd.

Dit land had zeven en veertig groote Steden.

In Ruben	{	Hesbon	In Gad	Rabba	In Dan	{	Ekron
		Madian		Bethel			Gath
Over de Jordaan	{	Petra	In Benjamin	Gibe	In Juda	{	Laelis
		Endor		Jeruzalem			Arab
		Gilgal		Jeruha			Befik
		Izraël		Debur			Eghon
In Manaffe	{	Megidda	In Zimeon	Gerar	In Ephraim	{	Hebran
		Tanach		Jokneam			Libna
		Tierza		Zimeon Meron			Makkeda
Binnen de Jordaan	{	Alharoth	In Izafehar	Aphék	In Ephraim	{	Adullum
		Damafo		Achfaph			Tafpnaeh
		Edrei		Sidon			Gafar
	{	Gefur	In Azer	Tyros	In Ephraim	{	Samaria
		Maechtah		Hafor			Laffarou
		Soba		Kedes			Tafpuh
		Teman	In Nephthal	Hamath			

Buiten de Ryvieren Jor en Dan, en de Jordaan zelve, zyn hier veele zeer fchoone Ryvieren, in welke Zerod Aron en Venilba uitfcheeken, de Jordaan van de Libanon deels na de Middelandfche-Zee, deels na 't Meir Cinnaroth loopende, verby 't Land van Jeriello valt in 't Meir dat Asphaltifch genoemd werd, waar in eertyds zeer heerlyke Sceeden Sodoma, Gomorra en Seboim door Lots gevallen beland, bloeden; voorts is dit Land van allerlei fterkte buien de Zee zelf voorzien; en heeft men deze Landftreek gehouden, als de wryf-paal der onleggende Volkeren van yder een aangevogten, nu onder de bedroefde flaverny der Turken, nog houdende, de Eer van God in vleeft gezien te hebben.

- in de doornende i. *Phrygiën* en in *Galatiën*, werden verhoord 10. door den H. *Geest* 't woer in *Afria* te profeten, ende soo o. 11. *Misus* getoonden zynde, pogden in *p. Beldruis* te gaan, dog wer- 12. den openblijt, waar over 't quamen so, tot *Traat*, alwaar *Pau- 13. lus* doe een gezigt des nagts gecroepen wert, om in *q. Macedonia* te 14. komen, die hi overvliet tot *S. Thematra*, ende soom des ander- 15. ten daags te *2. Neopata*, een zeehaven in *Macedonia*, van daar 16. 't gaende na *3. Philippi*, alwaar *Ph. d. s. d.* bekeert ende gedoopt werd; 17. ook ten dienstjaren haren waargenomen geest te gedroeven, waar 18. over *Pau. d. s. d.* gescreven, gepoeffit, ende in de gevang- 19. nisse gewonen werden: dog door een aarbevinge daer tot verlost, 20. den Sint-waer bekeert, ende met al 'zyn buisgeln gedoopt, 21. *A. d. 15.*
22. *Zy* dan vander gaste, nemen haren weg door de *Steden* 23. 24. *Amphipolis* ende *25. Apollonia*, komende tot *26. Thessalonia*, al- 25. waar *Pau. d. s. d.* geprophet oger ten in de *Synagoge* des Joden 26. leende, behogende weeten, zo *Juden*, *Grieken*, als ook van 27. de voornaamste vrouwen, maar eenige onphocrane Joden ende 28. matkboeven welken de *Stad* tot open, waar over de geloof- 29. gen aldus *Pau. d. s. d.* verorden, ende 't redden na *27. Berea*, 30. daar 't voet het glooze braden, maar gevolgd van de voorge- 31. mede Joden van *16. Thessalonia*, werd aldus ook op't oer aange- 32. held, die *Pau. d. s. d.* de *Broeders* werd weg geroeden, als na 33. de reze: dog *S. d. s. d.* en *Timotheus* bleven nog daar, eenige verzeel- 34. schapten *Pau. d. s. d.* binnen de *Stad* van *28. Athenen*, en also 't van 35. hem scheiden, gaf hi haar bevel, dat 't verhoord hem 'zouden toe- 36. zenden *29. S. d. s. d.* om dienzelven predike hi aldaar in 37. de *Synagoge*, als mede op de markt, het *Forstuum*, *A. d. 17.*
38. *Pau. d. s. d.* van *28. Athenen* scheide, quam tot *29. Corinthen*, al- 39. waar ook quamen *S. d. s. d.* ende *Timotheus*, hi verkonde aldaar den 40. Hoer *Jesus Christus*, een jaar en zes maanden, vermits hem in 41. een gezige geprophet was den Hoer in drie *Stad* veel volks 42. hadde: daer na scheft hi met *Priscolle* ende *Aquila* na *3. Syrien*, als 43. 't ten einde 't yare heilosen, 't yooch gefloeren hi d. te *30. Co- 44. rinthos*, het welc hi dede *Cothlythe* heren van *31. Corinthos*, gelijk 45. 't *32. d. s. d.* hi met inkomsten van het *Wespen*, *Pau. d. s. d.* dan, alkerst 46. 't *33. d. s. d.* van *30. Corinthos* afgereuen quam tot *34. Ephezen*, * daar hi 47. *Priscolle* ende *Aquila* beval te blyven, met besotte, haar aldus wed- 48. derom te bekeeren, ende heerde na *30. Corinthen*, van waar hi 49. opging na *1. Jerusalem*, alwaar hi de gemeente zoegto hebende, 50. *Ked. m. 1. d. s. d.* voren doordreft hi in *Galatiën* ende 51. *1. Phrygiën*, die d'elckelike oer al verhoorden onderzaken quam 52. tot *32. Ephezen* een man van *Alexandria*, genaamt *Aquila*, zoer 53. vterle ede *Godertig*; dog allen lerende den Doop *Joh. d. s. d.* 54. *Priscolle* *Aquila* *Agrippa*, ende vorder onderwezen, seide hi 55. *35. d. s. d.* van *30. Corinthos*, dat van de beoofd was van *30. Corinthos*, alwaar hi 56. viel tot de kennis *Carli* gebrag heeft, i. *Corinth. 1. 6* ende *3. d. 12.*
57. *Tweelen* *Aquila* tot *30. Corinthos* was, verkeerde *Pau. d. s. d.* te 58. *Ephezen*, en alsoo eenige verkeerde matkboeven quamen van 59. den weg des *Heeren*, keende hi van haren, ende scheiden de *Dif- 60. feren* af; dog hi xelli handdele dagelyks in de *Scholen* des *lyden* van 61. twee jaeren, zo daer alle die in *A. d. w. d.* woonden, het woord des *lyden* 62. beoonden, beide *Juden* en *Grieken*, ook dede *God* ongewoene 63. bragten door *Pau. d. s. d.* in 't geveeren van alderhande vlieden en ge- 64. deden; waar over de vde *Konstantyn* hare boeke besrepen, om 65. in alle tegenwoordighe d'elcke te verbranden: de wonderen daer 66. van werden geschilder na de bedienoghtelike moete op 't yooch galden. 67. *Demetrius* een voornaam *Silversijde*, verzeende door dese verlij- 68. tige schade te lyden, held met synen aanhaeng een oproer aan, het 69. welc door de *Stad* Schryver ten d'elke is geschild, *A. d. 19.*
70. *Pau. d. s. d.* *32. Ephezen* gescheiden zynde, is geroeken door *q. 71. Macedonia*; de gelovighe aldus verzeende, en hi quam in 72. *3. Griekenland*, inde *Kaarte* genaemt *Groesia*, ende na d'ertman- 73. den man hi voor om naar *3. Syrien* te eeren, maar alsoe de *Juden* op 74. hem inleiden, ontwek hi hare ende reide wederom door *q. 75. Macedonia*, ende scheft op *23. Philippi* op *20. Traat*, aldaer 76. vande zeven daagen, verweede *Timotheus* den gevallen *Jongling* 77. van der dood; van daar nam hi naar *3. d. s. d.*, het welc ten vlyen 78. ook werd genaemt *Apollonia*, alwaar 't yooch geschild na te wast- 79. waeren; als 't malckorden aldus hadden gevonden, 't yooch 't van 80. daer geyuen na *34. Miletos*, een *Stad* op het *Eiland Lesbos* in 81. *35. d. s. d.* ende quamen des andren daags segen over *35. Chio*, ende 82. 't den dag daer was tot *36. Samos*, byende te *37. Trogius*, zynde 83. een uittelike ende hok d'bergh *38. Miletos*, gelyen van *Samos* op't 84. treunt veerig *lieden*: van hi afvarende, quamen des andren daags 85. tot *39. Miletos*, alwaar *Pau. d. s. d.* hi hem ontbied de *Onderlingen* van 86. *34. Ephezen*, hare vermetende dat haar schuldige pligt, neeme met 87. eenen oerlot van haar, ende na dat 't yooch namen geboren hadden, 88. scheft 't yooch traanen, ende geleiden *Pau. d. s. d.* te scheep, *A. d. 20.*
89. *Van 39. Miletos* te overvliet 't yooch, quam tot *40. Elyand 40.* 90. *1. Cez.* ende daags daar om te *41. Afoa*, van d'elke tot *42. Patra*, 91. alwaar 't yooch seide quamen, het welc naar *1. Phrygiën* wilde, waar 92. mede 't yooch van daar afvoren, lende *3. Cyprus* 't yooch zeilen aan 93. de linker hand, ende quamen tot *43. Thyra*, d'elke het seip moede 94. liden, ende siffliden quamen daar zeven daagen; van d'elke verzeende 95. *44. d. s. d.* aldus van *3. Broeders* geyuen, ende na een dag 96. vertoewen, quamen na *40. Corinthen*, daar 't yooch daegen bleven 97. geyuen eindelyk op naar *1. Jerusalem*, alwaar hi de gemeente met 98. groetblydichap ontfing; dog na eenige daagen geraekt *Pau. d. s. d.* onder 99. de handen der *Joden*, woerhebbende hem te dooden, maar werd 100. onzer door den *Ouersten* der *Stede*, die hem met ketenen band, 101. ende geyuende dede brengen na der *Romeinen* legerplaatse, zynde 102. een hooge en rechte bonteerde *bergh*, gelyen de *Noordlyden* 103. den *Tempel*, ongekroent na op de voerjande *Kaart* van *Jerusa- 104. lem*, met *N. 28.* *Pau. d. s. d.* na om de mappen des *Darpts* flood, werd

hem toegelaten mede menigte des volks (die hem geprophet waten) te spreken, *A. d. 21.*

Het verhaald hi waar hi geboren was, waar opgevord, hi wie ongewoen, en wi hi bedreuen hadde, eindelyk, 't yooch bekeeren ende het gevolg van d'elke, waar over de *Joden* een oerlyng tegen hem aaropen; hi binnen bebragt zynde, ende met gesiffen onderoet, zende een *Rooms* beger te *zjn*, daar over hi verhoed onbunden wert, *A. d. 22.*

Den nad der *Joden* *Pau. d. s. d.* verhoed hebbrnde, werden daeren, waar over secege mannen met eed 't yooch verwoeren, niet te zullen eten voor d'elke *Pau. d. s. d.* godoek hebbrnde: den *Ouersten* der *Romeinen* dit aangehoed zynde, zende hem tot *Felix*, onder de bewaeringe van *400. Voetknechten*, ende *70. Romeinen*; d'elke quamen dan des nagts tot *45. Amphipolis*, ende des andren daags liden *100. Caesaris*, alwaar 't yooch naven den hof van *Claudius Lysias* aan 46. *Felix* overleverden, *A. d. 23.*

Na 't yooch wien *Pau. d. s. d.* ende 't yooch aarlagers hi *Felix* verhoed, ende des saken ughelield tot de kennis van *Lysias*; ook *Pau. d. s. d.* verhoed, tot dat *Festus* *Fignarus* *Hofman* in plaats van *Felix* te 47. *Caesaris* quam, *A. d. 24.*

Pau. d. s. d. in tegenwoordichheit van zyn aarlagers hi *Festus* verhoed, beoepet hem op den *Keiser*, *A. d. 25.*

Daer na wedroten voortoght, werd verhoed by den *Koning* 48. *Agrippa*, den *Stadhouder Felix*, ende *Bernice*, *A. d. 26.*

Hi werd geroeken, nevens eenige andere geyuigen, na 49. *Rome* tot den *Keiser Nero*, onder de bewaeringe van *Salmus*, een 50. *Hofman* van onbonds van de *Indiën* hie *Bende*, ende 't yooch van 51. *100. Caesaris* in een seip van *47. Adramis*, een *Stad* gelyen 52. in *1. Phrygiën*, komende des andren daags tot *48. Suda*, alwaar 53. hem den *Hofman* toech de vrienden te bekeeren, die hem op 54. 't yooch reite bebragden: van daar voren 't yooch tepermaal na de 55. *Noordlyden* digt onder *Cyrene* henen, ende quamen tot *49. Myra*, 56. alwaar 't yooch ten seip van *50. Alexandria*, die na te *3. d. s. d.* 57. wilde, dom in 't yooch overgingen, ende voreen toe langzaam, 58. komende na veel daagen *51. Gades*, daar hi by *52. Solms*, een 59. ende eindelyk in een plaats, genaemt de *33. Salmos*, gelyen 60. hynde *Stad 54. Lysias*, in *1. Elyand* *Crota*, alwaar *Pau. d. s. d.* hare 61. vermetende te blyven, voorhoedende de nagelidighheit van het wed- 62. der, al zynde den zomer gepalield, ende dagelyks *lieden* vanden te 63. verwoegen; maar den *Hofman*, meer den *Schipper* ende *lieden*, 64. den *Pau. d. s. d.* agende, dede hare roeverturen, nemende, also 't yooch meende 65. te overvlieten met vete van d'elke van het *lyche* *Elyand*, in 66. een begrame haven, *55. Pharus* genaemt. Maar alsoo haren 67. storm haal overviel, werden 't yooch ontfliete *Zee* en *lieden* 68. *Opheuw* d'elke vooch gedreuen, loopeende onder het *Eiland 56. 56. Claudas*, alwaar 't yooch in *lieden*, ende het seip omgonden, 69. vete ende te vallen op de droogte *57. Syra*, het welc hi een ge- 70. vete te *Zandplaten* ende draalliootlik gelyen onder de *Kull* van 71. *3. d. s. d.*, die te volder aankomende, i. *3. d. s. d.* ten d'elke dag, 72. eenig hooch over boede te werpen, sifren hat sijn, en d'ruen 't 73. henen, met een overtrocken loog, sifende vele daagen ook sone 74. ang lere: daer veeziende dat begyende 't *lyden* te sijn, dog also 75. 't yooch hi sifve met en heiden, wipen hi het hooch op't wing, ende 76. weng 't yooch daer na, op vlyten valen, waar over 't yooch veraniken 77. lieten vallen, ende segen den dag van *1. d. s. d.* vermand sijn, wipen 78. 't yooch hare lufft over boord, in den dag dat het land har ongekend 79. zynde, sagen 't yooch enen *lyden* die waal stand hadde, tegen het welc 80. 't yooch geyden vanden het seip na te vemen, na 't yooch den; de anken 81. dan seiden, ende behouden al dan geyuigen 't yooch in getide 't yooch 82. beoonden seide tevering vlieden, *A. d. 27.*

D'ingaven eldes ondoeken zynde, verhoeden 't yooch dat het was een 83. *Elyand 58. Miletos*, oke beoedert *Malagis* genaemt; de *lieden* 84. ontfingen hare vruendelyk, ende heweren hare alle vruendelyk, 85. *Pau. d. s. d.* genaemt daer ook veel vete en *phedrelyke* menschen, daar na 86. 't yooch 't van daar geyuen met seip van *Alexandria*, genaamt 87. *Collor* en *Pollus*, 't welc aldaer overvliet hadde, ende quamen 88. te *39. Syracusis*, daar 't yooch drie daagen liden, en voren van d'elke tot 89. *60. Regium*, alwaar 't yooch wind vruendelyk kregen, en quamen tot 90. *61. Patris*, daar 't yooch *lieden* vanden, ende vete daags by *62. 62.* 91. *Stad*, van d'elke van d'elke *44. Rome*, van waar de *Broeders* van 92. hare komste bebragt; hare te gemen quamen tot *63. Apure*, in een 93. plaats genaemt de *63. Orde*, ten leuenden komende binnen 94. *46. Rome*, alwaar den *Hofman* sijn gevangsten overleverden 95. aan den *Ouersten* des *lyden*; maar *Pau. d. s. d.* werd toegelaten op hem 96. *lieden* te overvlieten, onder de bewaeringe van een *bergh* gelyen, die op 97. hien gebragt *Pau. d. s. d.* *Pau. d. s. d.* aldus een *bergh* gelyen hebbrnde, 98. profite twee jaeren het *Evangelium*, ende siffliden *46. Rome* 99. dese volgende *Zenariën*, te weten: *an de m. Gales*, *an. 1. 6.* 100. *Philippus*, *an. 60. Galyatien*, en naar *Philemon* daer na hi by 101. *10. d. s. d.* h'elken getoght onder de regeringe des *Keisers Nero* ontfliet.

Goetprijng *Lysias*, hier mede omgynen 't yooch, in d'elke verhaelt 102. hebbrnde, hi te gemen om d'elke *maer* ontfliet, en *Gods* *lyden* 103. woord is beoend gemaekt; van vooch de langste *hifliden*: daer 104. in dat breed werd bekeeren hi w'eloveeren van *d'andere* *Apollon*, 105. waar 't yooch geyuen, ende omgelyd 't yooch, laten 't yooch 106. in 't yooch waerde, zo veel onbelaep, 't yooch mede verzeende, also 't yooch 107. des *haaren*, mit gelyen de beoelinge *d'elke* *lyden*, met alle *lyden*, 108. en mede *lyden* *maer* *lyden*, *lyden* *lyden*, *lyden* *lyden*, *lyden* *lyden*, 109. ende euselyk geoorpord: Verleiden d'elken, dat dese onse 110. mede met groetgelyde aangenomen werd. *Festus*.

Der LANDEN en STEEDEN

De welke van

JEZUS CHRISTUS,

Ende zyne Bloed-Getuigen doorryft ende bewaaren zyn.

Moik uit Abrahams lenden gesproten, met als een miljoen Zielen sterk geworden, stapte onder Gods bevel en Moizes' bevel uit Egypteland, waar in zy hadden in Slaafsche dienstbaarheid moeten werken, aan den nu nog eenigzints overgebleevene Son en Geest-naalden; Hoewel'er nu de Egyptische en Arabische Historie schryvers, reeds tweemaal, zeer groot getal was vervoerd na Lybien; uit vrees van haren ontelbaren aanwas. Deze moesten in de Woestyne, tot Weten, Zeden en wapenen geoefend werden, en bovenal in de Godsdiens, waar van zy eerder zware Ceremonien verniechten, om haar rouwheid te temperen, als subtylheid van redenering, om de oneindige weezendheid haars levendigh Gods te begrypen. Moizes vol der Egyptische en Chaldeische Geheimenissen, en nog meer vervuld met de Invoers van Gods Geest, ziende God van voren en van agteren; Stigt haar een verhuisbaren Tempel, de Heilige Hut Gods, en maakt daar toe uit Godlyk ingeeven, al den omflag van Diensten en Gereedschappen, en Ordeningen, ommeent zo als hier volgt. De Wolk en Vyer-kolom staan blyvende by den Berg Sinai, nam by aldaar in de vlakte, de platte grond, tot dit Tent-werk. Wie daar toe yers werkte, agte men van Gods Geest daar toe gestreven, de stof was goud, zilver, koper, yzer, en zyde; de kopsel was linnen en pelsteyen, 29 Talenten, 133000 Ducaten van drie gulden voor een centen en aan goud alleen, de beste werkliden Besafiel en Aolab. In zes maanden gantsch afgedaan, 8500 Ezelten in dry hopen, Gerzon Kohan, Meract' benden hier in, tot dragen zeten en offerende Gereedschappen waren de Arke des Verbonds, de goude tafel, de goude sevenklapige Kandelaar, 't Wierook-Altair, koperen Offer-Altair, 9 vergulde Colommen 100 zilvere Basementen en 36 Colommen van 't Voorhof met kopere Basementen, maakten de omkris-, Aaron, Eleazar en Tamar waren de 3 Hooft-priesters, dit werk rond in 't heit van 't Leger, dat reizende aldus voortging 40 jaren lang, de Wolk- en Vyer-kolom ging voor boven de Hut, Juda, Issacar, Sebulon volgden, voorts Levytten, dan Ruben, Simoon en Gad, Moizes, Aaron en hare families, dan Ephraim, Manasse, Benjamin, en eindelijk Dan, Affer en Nephthali, twee-en-veertig rust-plaatzten beeld dit Leger in de Woestynen; waer van eenige korr eenige lag, en die van Gades 14 jaren geduere heeft, de Priesters waren zondeligh, behoudende in vier stukken, eerst een reine linnen broek; van de lenden tot onser de knyen, het tweede een dubbel hemd aan de schouders open om 't doof door te stecken, het derde een linnen gordel, van bloemwerk purper, van onder de oxels en zo nog eens om 't lyf, voor dubbel neerhangende, het vierde was een tulbands-muts om de keel geknoopt, dan had den Hoogepriester nog 4 kleeren; een kintone wollen rok, Hemels-blaauw onder naad of mouwen, met 73 goude schellen aan de twee panden. Het tweede, een ruglyf, van de hals tot de lenden, het derde de borstlap, binnen wiens youwen de Naam Gods wierd gesteld, blikkerende in en door de twaalf sterren, met 3 ringen daer in ketens paffen, die ze op de schouders aan 't ruglyf vast maakten. Het vierde des Priesters goude voorhoofd-plaat met punten als de kroonen met deze woorden Kades Ladonai, het Helligdom voor den Heere, hier als waren drie Hemels-blaauwe Inoeren, aan elk eind een, en een in 't midden die over 't hylzel heen geleid wierd, dit wierd agter in een gevlogten, ter breete van de goude voorhoofd-plaats; welke te zamen zo gevoegt wierd, dat her een cleyrlyk kroon uernaakte. De borstlap boven genoemdelijde, voor een Godspreek om in twy slagtrige zaaken, door 30-3000 raad te vragen, zo ynz deze twaalf stammen door de besnydens en 't weeren der Afgoden afgeschieden van andere Volkeren; Overwinnaars geworden van de Volkeren van Iseengrig Arabien, die haar de doortogt wilden verhoederen, in Canaan gekomen hebben Vorsten en Koningen gehad, Heerlyke Steden, maar by uitmuntendheid Jeruzalem gehad, een plaats zo vast, dat Jozua die niet en nam in zyn overstroming van Palestina, David moete had om de eene overrige Stad te winnen, gedeeld in oud Salem, waar van men maakte Jeruzalem, of vrees Salem, in Davids Burg, Zoon der nieuwe Stad met binneuren en grachten van elckanderen gescheiden, en een groot geweld tot het Tempeldia, waar in jaarlyks by na alle de Joden moesten komen offeren. Dezen Tempel is in de plaats van den Tabernakel gebouwd, wyl doen de zaak der 12 Stammen op het Heerlyke ston, onder den wyzen en ryken Salomoos, Zoon van den slydbare Godvrugtrige David, die van alle de ondergebragte volkeren, 't goud zilver en andere stoffen daar toe had by een gehaald, zy ston op den Berg Moriah, alwaar Abraham zyn Zoon Yzak aan God Offerde; volhoud in 't jaar 487 na de uittoeg der Joden uit Egypten, aan dezen Tempel hebben zeven jaren lang gewerkt 163600 Mannen, waar onder 3500 Opper-meesters en 300 Regenten. Salomon begon en volhoude het werk, na 't bevel van den Prochet Samuel, aan zyn Vader David gegeven; Het Goud alleen was 108000 Talenten en 10000 Drachmen, zynde 19766 Tonnen gouds en 466000 guldens, het zilver 1000 maal 1000 en 17000 Talenten, makende 4633 Millioenen, 35 Ophurle Schepen yder van 500 Lasten groot, bragten een groot deel der nieuwe schatten, en sterk moest daar by 't Volk ook schattingen geeven, gelyk men na Salomoons dood uit de aanspraak der Joodische Staten aan Rehabeam zien kan, zo dat men om de toevloed en 't ruum gebruik in die tyden het zilver gelyk kon by de fraat-steenen. De gedaente was effen vierkant, gemaakt van grove marmer-steenen, zo dat de Berg van verre, als 'er den Tempel op ston een Sineceburg scheen, en 't maakzel, door 't uitsiek van 't Heilige der Heilige van verre een leggende Lecuw, gelyk den Tempel die naam by veele heeft gedragen. De hoogte was tusfchen 3 en 400 ellen, den omme kris vier stadien in 't rond, met een Voorhof der Heidenen, Voorhof der Joden en de Binnen-trans der Priesters, Offerars en Zaagmeesters, en dan het Heilige der Heiligen; mer twee groote kopere Pylaaren, onzijdige pragtige Vaten, Wasch-vaten, kopete Zee, Trap-Altair tot de Offerhanden, Reuke offeren, &c. De goude Vaten waren 34000, de zilver 470000, 't zamen 810000, de Arke des Verbonds met goude Cherubynen, 70 goude Tafels tot de Toonbroden, 10 goude Kandelaars, 10 kopere Fonteynen met hare wapens, in 't gebied was de Kolykheid niet te verbeelden nog te beschryven. Dezen Heerlyken Tempel 't voorbeeld van onzen Zalig maker, is van de Chaldeen verbrand, van de Joden weer opgebouwd, en van der ommen verdelgd, die daar van nog vercheide heugtekenen hebben over gebouwen, in dezen Tempel is Christus besneeden, heeft daar in jong zynde geredenkavelt rogen

DE REYSEN CHRISTI DES HEYLAND
 en Pauli met andere fyne Bloedgetuygen.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

tegen de Schrift-gekeerden, heeft daar uit geleeven de godloozen, en veelmaels het Volk daar in geleerd, na zyn Cruiciging en dood, heeft zyn nagelaten taal van Kruisgezanten, en verkondigers van de byde boodschap, nameintlyk de Geboorte, Leven, Sterven, begraven werden, op plaatsen Hemel vaeren in den zeiven Tempel geleerd, gepredikt, en veel Christenen aangewonnen, uit Joden Joden-genoten, en alle de omleggende Volkeren, die met verbaasheid oog-getogen waren, van de gespeete vlammen vervalsstingen, welke onder een zwa- redonderflag in her huys van de vergadering der Apostelen viel, haar alle met den invloed van den Heiligen Geest zee- getinnende, volgens de belofte van den Gekruisten Zaligmaker, die dezen Trooster aan zyne Discipelen beloofd had, Welke te vooren nog zeer vleeschelyk aangeleiden waren, gellaght deomende van een Waerelds Ryk van haren Mes- sias gelyk zy overal toonden, want hoewel zy hoorden te geen Christus aan de Jordane gebourd was in't doopen, hoe wel zy zyne Geboorte en alle de Wonderen, en vervullingen der Prophetyen zo klaar hadden verstaan, zo ble- ven zy nog denken dat de Zone Gods waerelyk zyn heersehen, en dat een yder van haer een deel der bestiering in zyn Ryk zou hebben. Haar en onzen Zaligmaker was den bestemden tyd door de Propheeten voorzied geboren, als Izaël was onder de Romeinen, en Herodes der Afsaloniter een koninc, den eersten Keizer delant was koninc, door wijs van Augustus tot Jeruzalem. Cyrenius was in Syrien Stadhouder, en deed voor de schatting en't boogveld, de Joden alle opschryven elk in zyn gellagt. Zo quam Jozef en Maria, (de Mage verlost, tot Nazareth woonende) na Bethlehem, alwaer zy door de kragt des Alderhoogsten, van den Heiligen Geest ontfang, Byde uir den Stamme Davids, de tyd van haren nakende, had zy eerst gaan bezoeken, Elizabeth van Joannes den Dooper zwanger, En beviel in Bethlehem, in de Bereng, gelyk'er nog vele zulke Carwanzers in Oothenen, daer de Ryzzers in leeg- en vernagten, dit baaren overviel de Mage, zo dat ze maar weinige doeken had om in te waden haer kindeken, en geen plaats over als om den Zone Gods, en te gelyk haer Kind, in een Klobbe te leggen, daer wierd de geboorte Messias door de Herderen verwelkomt, en gevonden na de boodschap der Engelen, in de Klobbe in't Heberg, voets van de Wyzen aangebeden en begiffigt met Goud, Myrre en Wierook, deze mitdeiden den altyd jalouzen He- roedes, die hoe zeer godloos nogtans kennis had dar'er een Kind in Bethlehem zyn geboren werden, koning zulende zyn van de Joden, de Sterre had het de Wyzen aangetoon, maar zy keerden door een andere weg naar Chus, waar om hy in de oozekerheid zyn aangeboorte boosheid volgende, alle de jonge Kinderkens te Bethlehem dese dooden, terug Jozef van den Engel gewaarichoud naar Egypten vlugte, alwaer hy bleef tot dat die Herodes dood en zyft Af- cheluy zyn Zoon in Judea koning was verkoren in zyn Vaders plaats, terug keerde na Galilea en wonende tot Nazareth, Jezus oud zynde twaalf jaer ging met zyn Ouders op na Jeruzalem, op't Paasche Feest, verbaasde alle de Joodische Wet en Gods dienst Lectaars, in't vyftiende jaar van Tiberius, quam Jezus, Schander, sehoer, lang, en wys gewordt, te Bethlehem, aude't Vegeroverde Jordaan, alwaer Joannes den Neef, na al predikte en doopte, aldaer wederkerp hy zig den Doop Joannis, gelyk hy te vooren de beleyden ontfaagen had, in dit doo- pen daalde uit de Hemelen mer Ionaren Engelen bezet, die de Lof van haerz God uit brachten, en den Heiligen Geest in de gedaente van een Duive, met tenkbaar klinkende stemme uit de broegte der hemelen, deze is myn Zoon, myn Geliefde, in welken ik myn welbehagen hebbe, also gedoopt zynde, wierd door Joannes van hem gepre- dikt, dat hy het Lam Gods was, die de zondiges Waerelds zoudt weg neemen, en dat hy zo veelicheelde in water de, dat hy het Lam Gods was, die de zondiges Waerelds zoudt weg neemen, en dat hy zo veelicheelde in water de, dat hy niet waardig was, zyn schoenen te binden, voorts ging hy inde Woestynen, wierd van de Duivel bezegt, keert weder naar Galilea, wierde mede de Baillott tot Cana in Galilea, verafdeide water in wyn, trok op na Jeruzalem, vernisht het Paasche Feest na hy was. Deed in't eerste jaar van zyn prediking veele won- deren, wierd ook op veele plaatsen beclagt en leed allerlei gevaar, de boosheid der Joden walfcheide door zyne Won- der-werken, hy nam op veele plaatsen veele Leedelingen van de aldenongegrypicheiden, als Vifchers Folk-nary en diergelyke, willende betoonen dat hy zyne Dragen door de zwakken konden uytroepen, de klank ging hem op van de geeezingen, leeninge, beriffingen en vertrooulingen, die uit zyn Heilige mond proceide, in her teer- jaer was hy eerst meest ontrent de Galeicische Zee, waar op hy leerde, ja wandelde, Geboud Winden en Elementen, joeg Duivelen uit, genas zekten, ja verwekte de afgeforvenen, hy zond ook zyne jongen uit zeer in gerale ver- meerder, die mede eenige wonderen deden, de zoom van Jezus kleed te raken heelde de quaden, de daken wier- den opebroken om de zieken in de huizen neer te laten, de graven opgemaakt, hy voede met twee Vifchen en vyf Garfte-brooden eenige duizenden die hem mede volgden, en in eld meerver als her in den begin was geweeft. Zo vervolgde ook het derde op vierde jaar van zyn prediking ontdeckende, en bestraffende de Huichelaars, de Wet en Schreiftleerde, die steeds hem zогten te dooden, tot Judas hem verried, om dertig zilverlingen hem den Joden verkopende, zo wierd hy Calphas, Herodes en Pilatus overgegeven, gevangen, geboeide, gefeeld, bespot en oek gekruist, stond op den derden dag vol glorie van de Engelen vergezelschapt, uit het graf vrischen aan veele, predikte, en vertrooude alle, tot dat hy van den Olyfoert opvoer ten Hemel, om te zitten ter Rechterhand Gods zyns Vaders, om te Oordeelen de levende en de-dooden Zyn Discipelen van daar na Jeruzalem geroepen, krygen den Hei- ligen Geest. Petrus en Joannes toonden de ontfange kragten met het geeezen van een kreupelen, haer vergadering werd een Gemeinte, alleen is onder haer eigen, Ananias en Saphira daar in zondigede werden niet de dood gefalf, de vervolging begint Stephanus werd gefeent, yder ging nogtans al yveiger voort met de garen des Heeteate too- nen, Heidenen werden zo wel als Joden alomme den Heeftegewonnen, gelyk de Cmseling van de Koninginne Can- daer, Cornelius den Hooftman en andere meerder. Paulus mede vervolgt Saul te vooten genaamd, werd blind ge- flagen na Damascus gekerd, van de Joden gezegt, den welken hy onverwagt het ware licht predikte, daerom mand uingelaten komt by Petrus in Jeruzalem, die te Lydda te Joppa en elders veel Wonder-werken doet, Paulus komt uingelaten komt by Petrus in Jeruzalem, die te Lydda te Joppa en elders veel Wonder-werken doet, Paulus komt naer Antiochien, van daer na Silicien, op't Eiland Cyprus, naat Flynnas den Toevaarate Paphos methindheid, na Pergamum trekkende doorreift Phrygien, en Pamphalien, van daar na Antiochien in Pisidien, naal Lyeonen Leonien en andere daar aanpalende oorden. Hier gefeeld, elders gefeeld, omgezwoeren, overal predikende en Wonder-werker teere Gods doende, door Antiochienen Syrien, wedrom na Lyften, Phrygien en Galatien doorzeeende, meiden naar Afien te gaan, wenden naar Macedonen, komen wedrom door Apollonia en Am- philopolis, door andere plaatsen met veel gevarren naar Epezen, alwaer't groette gevarren hem op de nabals quam. Eindelyk, in Jeruzalem alwaer op allerlei manieren mishandeld Petrus naar Alexandrien, Paulus in handen der Ro- meinen over toe op vele plaatsen gellaght, die Miletus fchipbreuk lydende, komt na veele rampen en bezoe- kingen eindelyk tot Rome. Johannes verclikte de zeyven Kerken van Azyen, en de Gemeintes van Grickeland, tot dat hy zyn overwinning ontfing door't Martelaerschap, gelyk oek Thomas in Indien, Barnabas elders, Petrus te Rome en andere op andere plaatsen den Heere op Offende, haer zelven met eenigen aan wafchen der Geloov- ighen die door haer bearbeid, van de gantche Waereld het Woord des Heeren belyden, tot zyn der Eere en haer Zaligheid Amen.

DER BOOZEN ENGELEN VAL EN STRAFFE.

Wie der dreyenmal beyde Gode Beeld Tusschen
 Moerden, 's wolk by wels door zyn bekeerykt freuen. | Dit wrocht noch Alleen, Voor en Ist een 's Heilige Ret.
 Het Zaaiig Houde-Oog geeft wrocht en 's Iug by God,

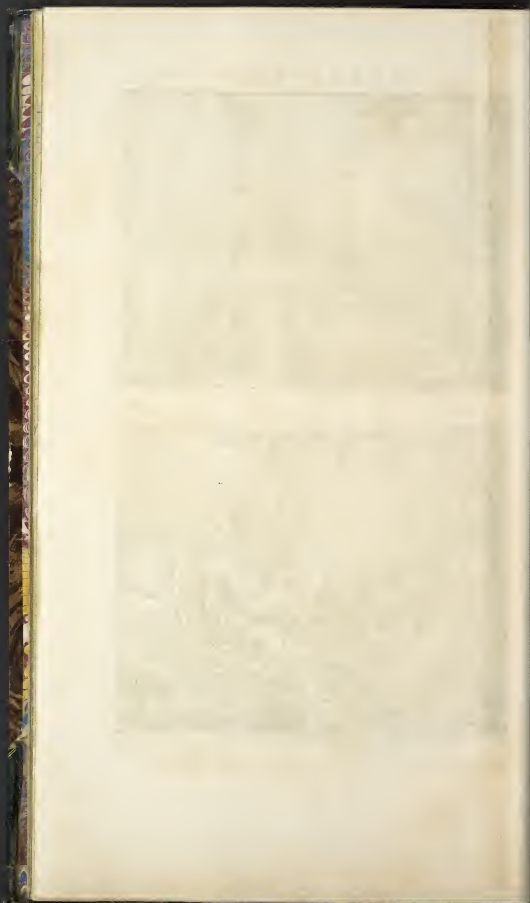
11 Fig.

SCHEPPINGE VAN DE WOESTE STOFFE;

DIET word IET, Gode Geest ruyfch op de water-plygen; | 3. Het Luyt en Water-Vet. 4. Het Aard-Geherte bracht.
 de kuyen freucht het Licht; het Aardryk bruygt Graefden. | 5. De Rub vane Adam word den tot een Broed beucht.

A

HET PARADYS.

3 Fig.

Het Parady vertoert met Dieren, Bofzen, Bomen,
Laet wyt een Eden-Veld voor rylt Planden froomen,

1. Afnickelyke glant klytraalt den Wonder-Hof,
Daar ftaet de Kennis-beem; daer klykt die Scheppers lof.

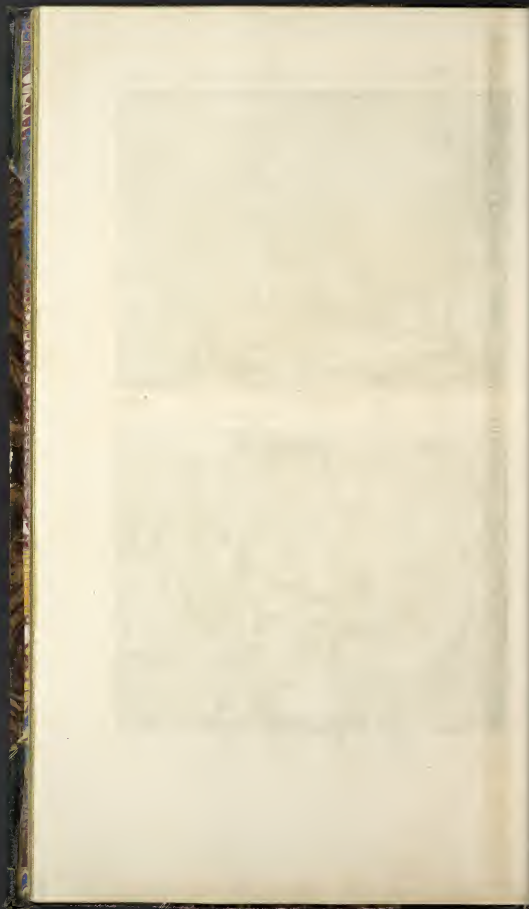

VAL ONZER EERSTE VOOR-ouders

4 Fig.

En klypen doet wy ontfaan.

1. Geloof dit Hül-dier niet, O! Ouders; 't zal u doen. | 3. Uw dorfel naaf-lyft in wotde Steden lovent.
2. Uw zont, fere, Runder-waerd fterk u in d'yzend onden. | 4. Een Aft, werd ruforgel. 5. Men fteyt in 't Wonder-teen.
A 2

ZOND-VLOED. ARKE. BABELS-TOORN:

5. Fig.

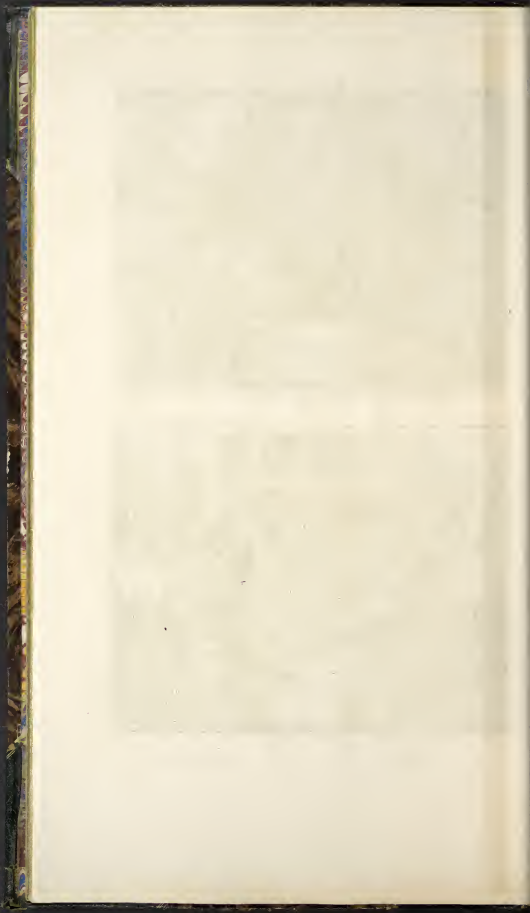
1. Zo kan een Zondvloed feet een Zondvloed opvolgen. | 3. Wat Chaw bejiet, na! Sin en Tjebiet heeft behlven.
 2. Daar's weder-fijp en dage' ten Noech vregde' vreden. | 4. Het Babel' werd' geroent; En 5. wdraen' hage' bejolen.

ZODOMS STRAFFE.

6. Fig.

1. Vier Sodom' zond en fref' feet Sodom' geden: | Twee Eng'len raden' hoo; 3. Lote Wif' op' ftaande' oer
 2. Het raecend' Grauw' bijfregt' Lote' hage' oer' wijls' eeden. | Werd' Zoot; 4. Het Land' verbeend; 5. Lot' fihad' zyn' eygen' bloed.
 B

ISAAC TEN OFFER BEREYD.

7. Fig.

1. De heijing van syn Zoon is Abraham gezeyen. | 3. God, Laddo, Engelen, verzighen hem door 's Wroed.
 2. Alle Eijen Wildere jagt, omst Jacob Vaders zeyen. | 4. Sint Eijen om syn hant? 5. Maar Sietem werd verweerd.

JOSEPHS VERNEEDRING.

8. Fig.

1. De Kuyt dat Brader nylt Beal's Jylych weder-dooten. | 3. Hy wylt woe 't der'le Wyl. 4. Hy wylt in 't naare Koe
 2. Men wylt van Eyn, als flogt, om lange pryf betaten. | 5. Het leuen-gelyen klyoft hem letter in.

JOSEPH VERHEERLYKT!

9. Fig.

1. De Scheiter dand den Pofel, De Babler werdgehagen. | 3. De Brouderfchap, ketijs van dighte, komt in fchand.
 2. Prins Jofeph's Zegward met Prins en Lofgevoegen. | 4. Maxfiteris, verward, verhoft. 5. Het Volk fterft in Land.

MOSES IN EEN BIEZEKIST.

10. Fig.

1. Hier word een groot Princes, een kind op geleen overvoren. | 3. Ziet hoe een Stof hier word, en 's Toer-oor verftand.
 2. 's Le Mofes, die in 's zand verftopt des dringende toeren. | 4. Het Paufis-Land word verward, 5. God red dur Lee en Wind.
 C

ISRAELS VERLOSSING,

En Pharaos oedertoging.

11. Fig.

1. Men sijnft op't Nylar-land wat god, en Jyftro beramen. | 3. De Doring'land was zyn troet en trent verzijds als leed
2. De Zee is als beouerd, de grond beuurd als steen. | 4. Gods Peil drinks op't de Rote, 5. En er het Heuils-broek

DE WETGEVINGE AAN MOSES OP DEN BERG,

En Amalek's Nicteloge.

12. Fig.

1. De Wet-Berg affgheve, verrijd daar toe te treden. | 3. In 's Heel fount Amalek, 4. Maar Moftes was Gods Ieg.
2. Daz Moftes kint van berg, en heit de Wet der Zaden. | 5. De Berg fponen Puar en Plac, cu 's Peil voor 't Dood' van fcript. |

MOSES WET EN ISRAELS KALF-DIENST.

13. Fig.

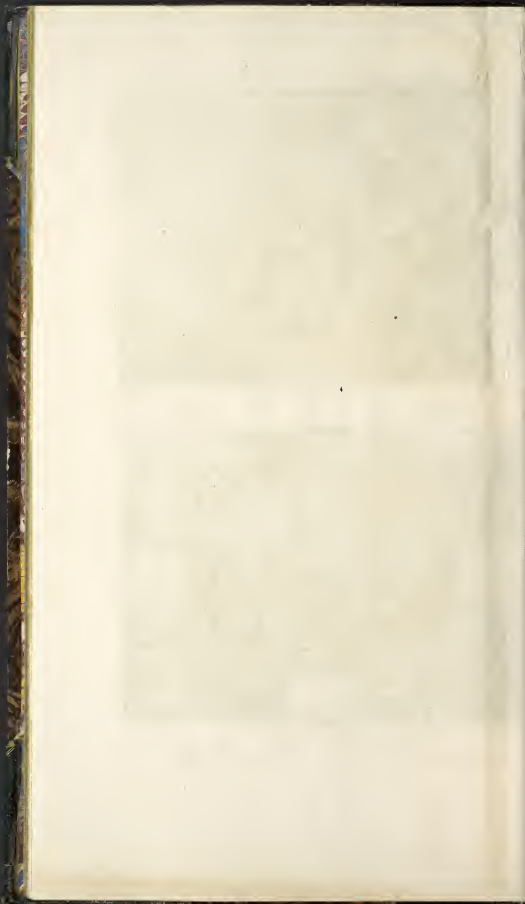
(1) God geeft aan Moſes laud zyn Wet in Sterren gelykenis; (2) Het Volk den Afgod dient, en ſchreeuwet met dei kelyd. Maar Moſes breekt dit werk; (3) de Kalf dienſt doet hen leven. (4) Men wreekt den Kalf-God in, (5) Levert volk tot Levert.

MOSES BLINKEND EN BEDEKT AANGEZIGT.

14. Fig.

1. Ziet Moſes Aangezicht van Goeds Straalen branden, 2. Die hy bedekt; het Volk is ryl en wild van handen. 3. Elk kwaad'lyc maekt grond de Yert, den God groyd; 4. Men ſpint, Bedekent en Sticht. 5. Ed'brengt zyn gaw' overgryk. D.

HET VERTOOG VAN DE STICHTS-HUTTE,
In laars Goddelijke wederzyen.

15. Fig.

De God-Gevelde plaats, Goudschijf, en Pylaren,
Brentfels, Kandeliers, het Offer-Vaar, Slaaren.

Het Slagt-Vee, Vries, Brood, het Kled van Zoffer-Vogel,
Vriand-Koef, Heijgenen: En over aard hier verrijgt.

Leviticus
Cap. 8 v. 15

Leviticus
Cap. 10 v. 4. 5

Leviticus
Cap. 11 v. 10

Leviticus
Cap. 16 v. 10

Leviticus
Cap. 10 v. 2

AARONS SALVING. INWYINGE DES ALTAIRS.

16. Fig.

1. Goudschijf werd Afros Hingel, en Knecht, en Koef, en Handen. | 3. Het overvloed vuar versind vuar Prieglers', al te Bes,
2. Het Heijg Offer vuar by witaars Wjng vanden. | 4. Men draagt de Zylten weg. 5. Men jagt den Bek en 't Wrat.
D 2

MELAATSE MIRJAM EN HET MUYTEND ISRAEL.

17. Fig.

- (1) *Als Mirjam en Aäron opstond, werd zy Melastich verdraven;* | (3) en (4) *Ziet hier een proef, de Vragt van 't Melk en Bloey Land.*
 (2) *Naar Moyses sterk gefuoch verwoesd haar geymond leven.* | (5) *Gode Heer-Versk werd gedygt, en 't woefte Volk ontland.*

QUAKKELEN, ISRAELS NEERLAAGE.

18. Fig.

- (1) *God veil nye dardel Volk een Quakkel-Fie ontlasten.* | (3) *De Sallust-scheuder Berf; Een steen-beep in zyn gref.*
 (2) *En fting van verweel-wand door 't bloed gwaerd ketsalen.* | (4) *Het ongetend Ras verzoolt.* (5) *Hoe knygt de Wonder-gef.*

E

AARONS DOOD, EN KOOPERE SLANG:

- (1) Groot-Prister Aäron legt den waerde om te sterven. (2) Elkaar wil 's Ampt, en 's Vader Kint te-reen. (3) De Slangen steken 's Volk; (4) Een Slang het Volk genest. (5) Daar ligt ook Aärons Reus; Gods Volk verlyt ontvoert.

19. Fig.

BALAKS GESCHENKEN AAN BILEAM.

De spijtelijke factie. Regt met zyn zwerft hooft Officiant.

1. Men freest ene Bileam met Balaks Flot-geschenken. 2. De Bepf-Pap neemt het geld om Jfressi te krenken. 3. Het Bepf, hang voor 's greike, schreift des Ryders flaan. 4. Gode Regt waakt zyn werk; 5. Zyn offer word gedaan.

D 2

20. Fig.

ISRAEL. TOT HOERERY EN AFGODERY VERLEYD:

21. Fig.

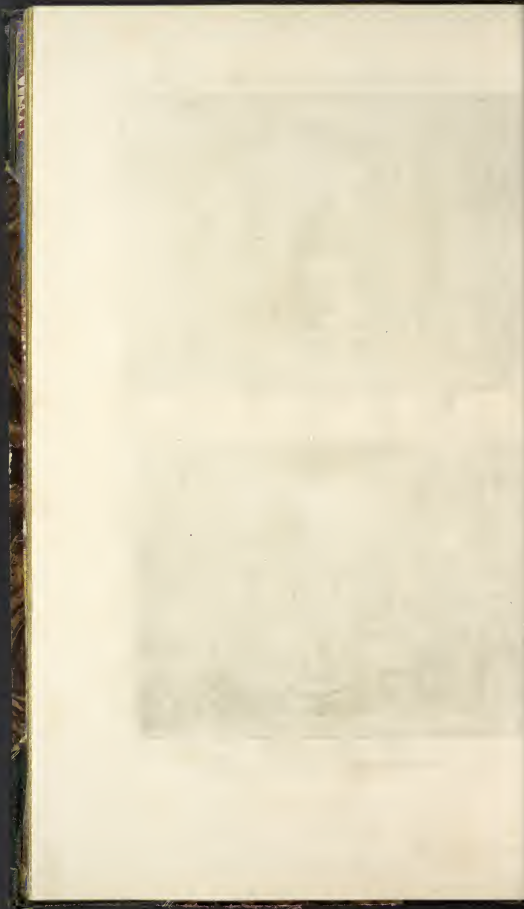
1. Daar Moete Hoeren bij den Iff'el en de Gidon. | 3. De Grooten knoep vata 27; de Kivven blindee dnd.
 2. Men eest het jilendij dnd, een frang van God vutoden. | 4. Het fiond paar werd 25 pagt. 5. En Mesh knet in oest.

MOSES LEGT ZYN AMPT EN LEEVEN AF,

22. Fig.

- (1) Poch Mofte lieven mie. geyt Staf in Sien in handen | (2) Zyn Lok werd aan het Graf der 's Engelen geyd,
 Van Jofas. (2) Hy was van vure het pakt der Landen. | Waer eest Michal een Satien dapper fprek.
 F

BESPIEDERS BY RAHAB EN JORDAAN VERDEELT:

23. Fig.

- (1) Twee Zonden van Gods Volk, zoo veel 's Pias ontloogen. | (3) De Jordaan wijkt voor d'Ark, staat pal geëyt en steen.
 (2) Het Zool van Rahab zal haar' verpleghd bezorgen. | (4) Het Doel-maal werd geest (5) En Iffraël' s'gehoit.

GODS ZOON BY JOSUA.

24. Fig.

- (1) De Groot-Vorst' Josua hult' voor den Heer der Heeren; | (3) Aan Raakab en haar Hays belofst' men jclern en troost
 (2) Gien streef, maar Gang en Klant zal Jericho oertreuen. | (4) Men graaft' naar' Achans' Reuf (5) Men dind hem met sijn Kruyf.

F 2

ALS KONING GEHANGEN.

25. Fig.

- (1) Ziet hier den Scepter-Vogel van de vyanden, (2) Als Jofua door het veld gegaan, (3) God treedt des vyands magt door flagel, Zoo en man zijn zij, (4) Wy koningen in 's heil. (5) Zyn Scepter verzoogen.

OVERWINNEND ISRAEL.

26. Fig.

1. Het bevel van Gode Volk al verzoend Zinge waren. 2. Het Land, door 's Leids verzoend, Jofua tot Troef-Laanen. 3. God, Roken en Manij, verzoeken na den veld. 4. Wy Alwaer-Broeder-vrij, (5) Zyn Alwaer heil.

ELÓN door EHUD. SISERÁ door JAEL GEDOOD.

27. Fig.

1. Het sneed van Elud drongt in Eglone ingevandene. | 2. Fokken Dobra, Held Barak grijpen omd.
 2. Hij slaagde de Stryd-Troepet, en beard en Meute laden. | 3. Als Sangars Stur sich dood. 3. Stur Jails slyken-bloed.

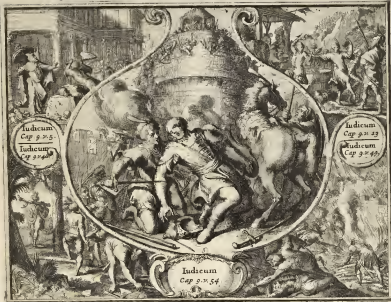

GIDEONS OVERWINNINGE TEGEN DE MIDIANITEN.

28. Fig.

1. Het was omd' oye de Rits dew' 'Alrona Stof-golagen. | 2. By scorten valt die Dru (4) oom preft het proeven est.
 2. De Giden dood Gad, hecht Baal; holt zyn Hoogen. | 3. Scrypen, Kraph, en Flau verbrin den v'and plot.

ARIMELECHS WREEDHEID EN DOOD.

29. Fig.

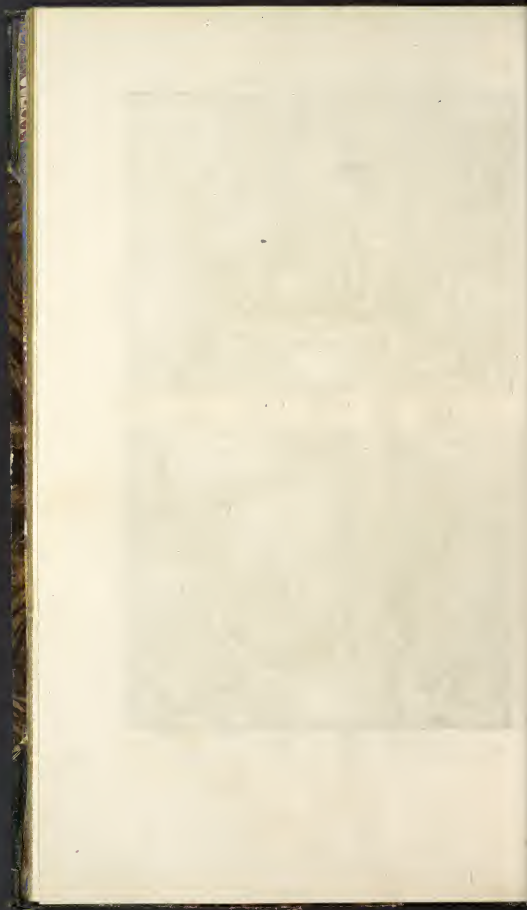
1. Arimelech kapt of tien - secon Broeder - koppen | 3. De bloed-baad roff een rok en 4. stukt den rook in hand;
 2. Maar Sathra kon de rook die Eroon niet verstoppen. | 5. Een steen verplet een Kop; hij stukt den Dincars band.

JEPHTAS ZEEGE-PRAAL EN DROEFHEID.

30. Fig.

1. Hild Jephth werd met Jonaad uit 's Vaders hays verdonen | 3. Een Kind leest met geynd; Maar by sijnert lied en hart.
 2. De steff van 's Land-lijder zal wat een rook vergeten. | 4. De Digtar werd becrand; 5. Een Epheon bid suert.

SIMSONS GEBORTE EN KRACHTEN.

31. Fig.

- (1) Ziet hy Manuels Wyf van Godgezant verſchynen. | (2) Het beel' der uerd' verſchijnt door Simſons Huiden hand.
 (3) Ziet het den wonder-Hier in 's Offer-vuur verbruyen. | (4) Hy draag het Rooden-Valk. (5) Een ſtaet de 't ingt en kracht.

SIMSONS KRACHT EN DOOD.

32. Fig.

- (1) Hield Simſons Egels Rook het' daerood' omme het leven. | (2) Ziet, hoe een dwaaze Minn' hem van 's genijts ontliet.
 (3) Hy troef de Poort en hooq' door' hooq' van God geyven. | (4) Hy zwom in 's Molen-werk. (5) Zyn' iudee in water dood.
 H 2

MICHAAS AFGOD.

In Lery's doos de Boelste weg gezelt, en Lau overwinnen.

53. Fig.

1. Een Micha steelt een geld ter hef en lof der Goeden. | 3. Zyn Gal, zyn Heiligden, zyn Bult-Peep word overmand.
 2. Met DAN 5 verhoort wilt, is zyn Lery's overvloed. | 4. Een, droyt een Jants Troep. 5. DAN wilt in Lait-land.

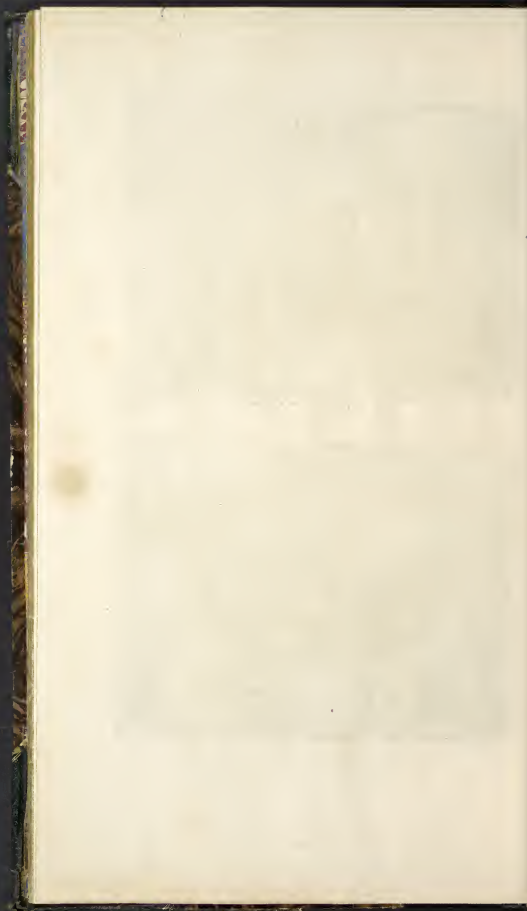

SCHAND-DAAD DER BORGEREN VAN GIBEA,

Hier steef, en Billoemen anghen word.

34. Fig.

1. Dier Schand-lyf word en Vrouw, 4 gromel! daad gevonden. | 3. Dier Erd en Egt-verbod word Boelste geteelt;
 2. Dier roep en wank en kind; wat datced zyn verhoort. | 4. Dier dier een Egt-verbod, en (5) Manje-roef bejelt.
 I

NAEMI, RUTH EN BOAS:

35. Fig.

1. Naomi, *Moeder*, Ruth, *beschermt*'s *hater* *schreden*,
2. *En* *Bethleem*, *verhoeg*, *behoeg* *haar* *deure* *lyden*,

3. *Maar* *Ruth*, *door* *haar* *goet*, *gestaft* *met* *drank* *en* *brood*,
4. *Kon* *zij* *en* *hoof* *te* *nacht*, 5. *en* *werd* *een* *Lid* *gevoet*,

HANNA VAN ELI BERISPT.

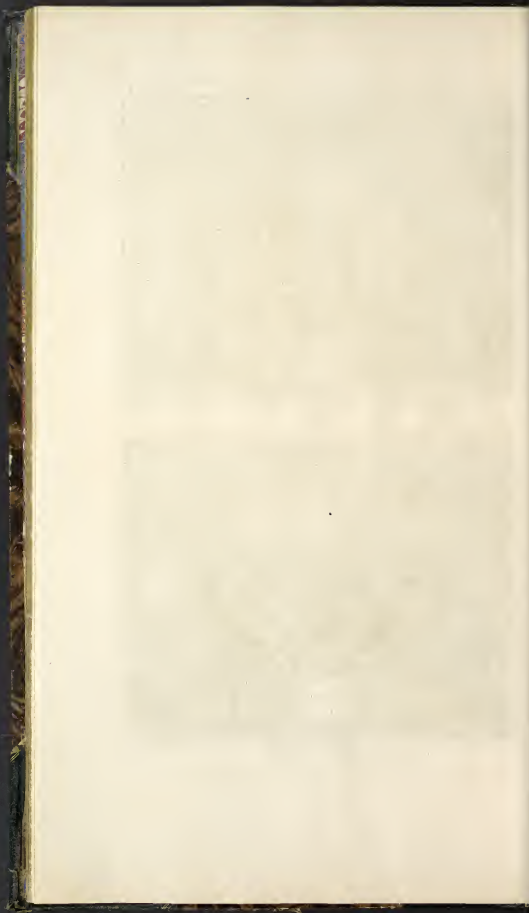
Zijer *Zoonen* *deide* *confusie*. *Een* *Geelyke* *Dood*.

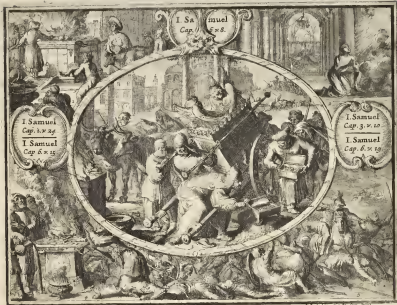
36. Fig.

1. *Of* *Eli*, *hoe* *duert* *gy* *sin* *hand* *tot* *Hanna* *svreken*?
2. *Jest*, *hoe* *wel* *Zoonen* *zesse* *Gede* *offer* *uitten* *kerken*.

3. *Hoeve* *den* *wel* *breaf*, *en* *keuf*. 4. *De* *Spand* *kringt* *a* *svort*,
Hy *dood* *wel* *Kren*. *Hy* *veuf*. 5. *En* *gy* *kerke* *hale* *en* *kerk*.

I 2

SAMUELS OP-OFFERINGE, BEROEP EN GEBED;

Heiligt van Hinn's Doof der heil'gemen

46. Fig.

1. Van God werd Samuel, aan God werd hij gegeven, | 3. Dit an'wedy en verdyt den Beroep;
 2. Hy doof, van God geloft, tot Hoge van Eln kerken. | 4. Gode Volk brongt o'f'hand', (5) De Democ' was hen frid.

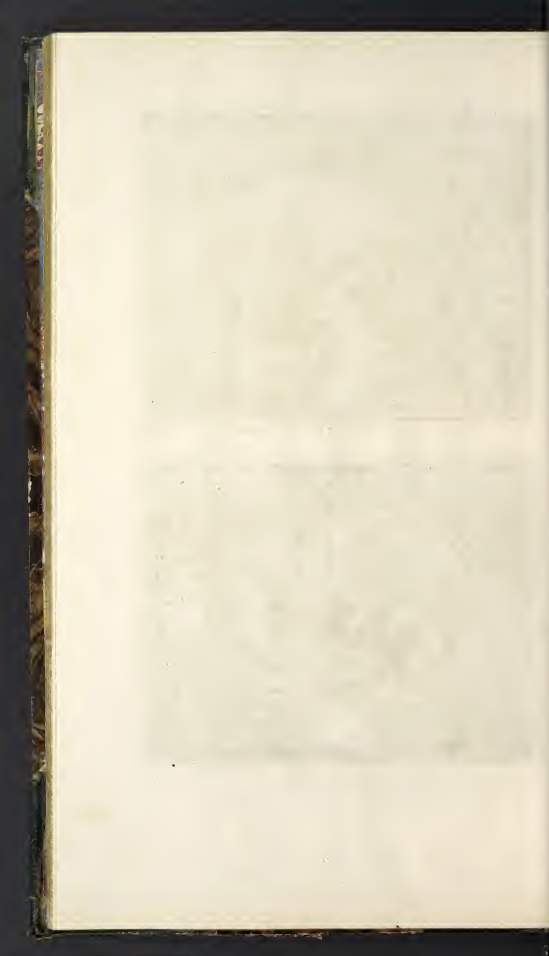

DE ARKE GENOEMEN EN HERSTELT.

Dag en verhaaken, en de H'ld'eren g'han.

38. Fig.

1. Niet het Gode H'ld'eren naar Dagon's Troepel draegen, | 3. H'yd', Dagon's! I see God ligt fonder hand en heyl;
 2. Niet het den f'ouwen God voor Cleaven verlaagen, | 4. L'z' piagen, en 5. heyl' Gode w'ch' door u g'raef.
 K

SAUL ONTHAALT, GESALFT, EN PROFETEERENDE:

39. Fig.

1. Prince Saul werd ontwaacht in d' Ede-Zaal hooz verhooren, 2. Met Oorlog 298 bejld werd hem een Kroon geproose. 3. Hy sprekt als een Profheet, 4. Held Jonathan woplen Die's hand met 230 Trouw, 5. En werd door 't Volk gered.

AGAG, GEDOOD. DAVID GESALFT.

40. Fig.

1. De Kling van Saoul's helm Agag hiet in Sullzen; 2. Maar David werd geroeft, en Saul moet verloren helken. 3. Die Laraw en Dore verfilteert, 4. Selpt och des Reus omlaert; 5. Die Saal viel met 230 Speer hem spietten ome de wind.

DAVIDS VLUGT. SAUL ONDER DE PROPHETEN.

41. Fig.

1. Hoe treven heeft Michal haar naar haar Gemaal gesonden? | 3. De Prijs voor David aan ter Vlucht. 4. Meer Smeed en Broed.
 2. Wat doet de vorste Saul hier onder de Propheten? | 5. Dwerg Stad, Abonath, en 's Profetiden ter dood.

ABJATHAR en DAVID. SAUL IN DE SPELONKE.

42. Fig.

1. De Priester Abjathar zal Davids goud verzwaren; | 3. Abjath verzocht Held Davids goud geven.
 2. Meer Saul in 's Heiligs, loze grot geuar sonsterson. | 4. De heler werd herfuul. 5. De V'and fiet in 's bloed.

L.B.
 1775

TOVERESSE TE ENDOR. SAULS DOOD.

43 Fig.

1. Sint Saal, door Tooverschen van Samuel, verhoorden.
2. Nu sterft hy nu; als by in zonden was verhoorden.

3. Men drong het Liefst van Saul en Zeer fraai ten toon.
4. Maar Jezus art nye Aich; 5. De Dood is loode-loon.

ISOSETH VERMOORD. USA'S DOOD.

44 Fig.

1. Isestet werd vermoord, de word werd niet geveeten.
2. Hoe hoog is Davids vrede dat Usa's Dood geveeten!

3. Eiseren! Jod gy Raad, en Kled ten kalven of.
4. Zet David drage wa Kroon. 5. Uw' Valk isd wordt stof
L 2

BATHSEBA IN 's BAD. NATHAN BY DAVID.

45. Fig.

1. Laat gy door 's Wyf in 's Bad, *2* David, u verzoeken? *3* Ziet *Achizai* schand zyn kind, en *Thamar* wereld en zucht;
 2. Zo hart met *Nathan* zegt: *Gode* straf'nal op u leeren. *4* Ziet *Achizai* weer verzoekt; *5*. Zo *Abisai* ter vlucht.

ACHISHOPHÉE, ABSALOM, EN 7. UYV SAULS HUY'S GEHANGEN.

46. Fig.

1. Daar hangt *Achishophée*, niet met zig zelf te vreden. *3* Daar hangt het *Saad* van *Saul*, het verzoekt, door *David* te liden.
 2. Daar hangt ook *Absalom*, met *Judas* spijt betreden. *4* *Gode* Engel sleet het *Volk*, en *5*. *Achizai* kragt.
 M

Very faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Very faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

JOAB GEDOOD. SALOMONS HUWELYK.

47. Fig.

1. *Joab vrymaet 's Heylighen, & Joab 's v. 20. 2. Een Nyl-Filicte vordt hier een Salomon gegoten.* | 3. *Zou Japhet ons zint God. 4. Zou vordert troff Middelz beth. 5. Een Salom Erf-Verfijn zuypt, over zyn glaze vordert.*

SALOMONS ATGODERY. JEROBEAMS GFSPREK MET AHIA,

48. Fig.

1. *Wist Salomon vordert, en als van vordert dordert. 2. Een wylpe van God vordert in d'Allyde pott vordert.* | 3. *Von Pott Jeroam w ed vordert het dord.*
4. *Zyn hand vordert. 5. Een Lout vordert een Gaf-Pott.*
M 2

Faint, illegible text in the upper section of the page, possibly a title or header.

Faint, illegible text in the lower section of the page, possibly a body of text or a list.

BAESA NOUWT RAMA. SIMRI DOOD BAESA VERBRAND ZIG ZELVE.

Adah een jacob's geboort. Eten van een Hange.

45. Fig.

1. Op Konig Nadahs bloed, hoort Raj's Ranne wullen. | 3. De vrank betaalt de Moord; de Moorder raakt in brand.
 2. Maar Simri doet zyn zand door 't bloedig oernd waerd vallen. | 4. Vreij Schok trouwt zyn Liefde. 5. De dierce plagt het Land.

KEBAS DOOR DE RAVEN GESPYST. VERWERKT HET DOODE KIND.

50. Fig.

1. Eten neemt de fye door Kases hoo geyete. | 3. En Baals Priester brakt, en sproet, en hoort, en treest.
 2. En geeft een Moorders kind het kind, berijkt ten leuen. | 4. Eten offer brand. 5. Zyn aandacht wullen schreef.
 N

ELIAS DOOR EEN ENGEL GESPYST. BEDEKT ZICH VOOR GOD.

51. Fig.

- Wegje de maent op 14. 1. Maent voor Achab achte bloed door de boeren gheen.
 1. Gods Engel werd met Syre Elias ingezonden. | 3. Elias plugt het Veld; 4. De Moete groet 'n' een sood.
 2. De dakt zig, als hy doort en seef en troep verhoorden. | 5. Maent Londen Surgen Achab's bloed.

ELIAS HEMELVAART EN ANDERE MIRAKELN.

52. Fig.

1. De troefte kenden een den's Heerde Vaar verfloeden.
 2. Men ziet op Mandel-fleg des Jordans naalte gonden. | 3. Elias waert een bog een Wagen, Paer en Paer.
 4. Het Hoefren werd verhoeren 5. En d'Olifren vergens.
 N 2

[The text on this page is extremely faint and illegible. It appears to be organized into two main sections, possibly separated by a horizontal line, but the specific words and sentences cannot be discerned.]

NAËMAN IN DE JORDAAN. SYRIERS OF SAMARIA:

53. Fig.

1. Heide Naëman, Melans, werd roep in Jericho stroom. | 2. Melanzen sinnen boes, terwijl de Sordling treurt.
 2. Verlied u 's dygich llyge in Jorans Sted gelyken. | 4. De loldier werd overroep, en 5. Jendel vercheurt.

HOOFDEN VAN ACHAB'S ZOONEN. BAALITEN GESLAGT.

54. Fig.

1. Zie daar! wat Achab's Zoon twee koppen springen. | 3. Een Achab's sennet rampzalig in hare lied.
 2. En Jehu's waard in 's Hert en 's llyge van Baal dringen. | 4. Elize lef de schout. 5. Zyn llyf rok wonder dead.

ACHAS ALTAAR. HOZEA GEVANGEN.

55. Fig.

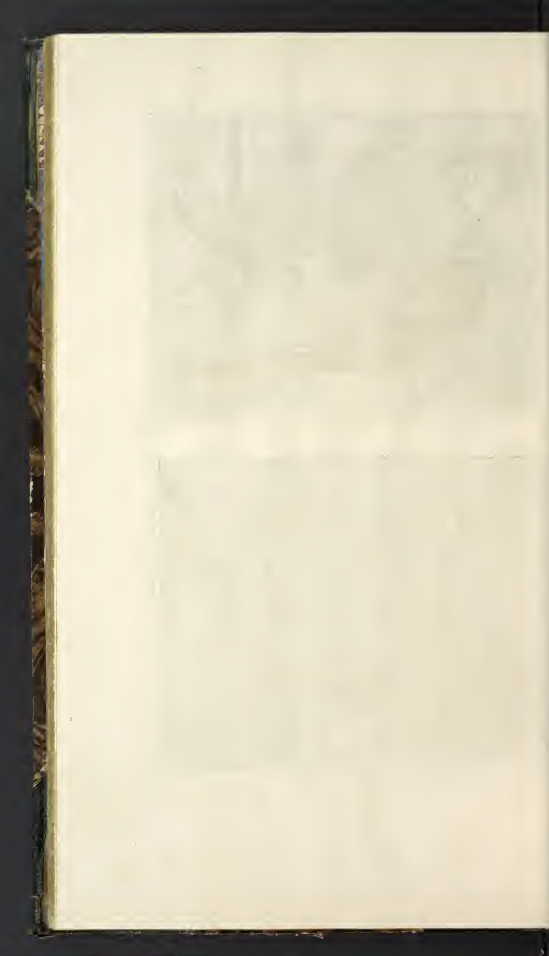
1. Een Altar werd gefchikt naar Acher verdelgen. 2. Hize met zyn ftoef in Jere Katten draagen. 3. Verlaft met Irael voor Affre Dreyre gena. 4. De Lereen playe's land. 5. Men fit Gole Engel fteen.

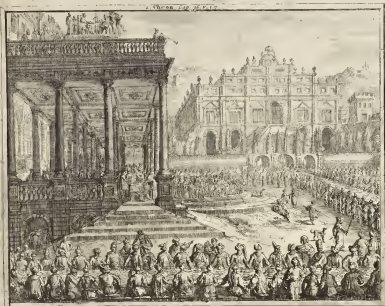

HISKIA GEHESEN. ACHAS ZONNEWYSER.

56. Fig.

1. Een wy ald's Peß orenel om Fieß Hirko ooren. 2. Die Hysere fchakwal met een graden rug-waerde looren. 3. Hy toont een Uahle fter zyn Selat-hayt, mist en peyft. 4. Men loeft het Wit-Bok, woe. 5. Een d'Aljad werd verbragt. O 2

2 Chronica Cap. 28. v. 22. SALOMONS TEMPEL-BOUW EN KROONINGE.

57. Fig.

Vest David was beest des Tempel-bouws te sielen;
Maer d'Esp-Vest Salomon, op' oord, sal' Werk vercrichten,

Dier broed van Hen. Het volk verhoeyd zig in den praet.
d' Altaren sulen sterk; Men loof den Fremdenmaet.

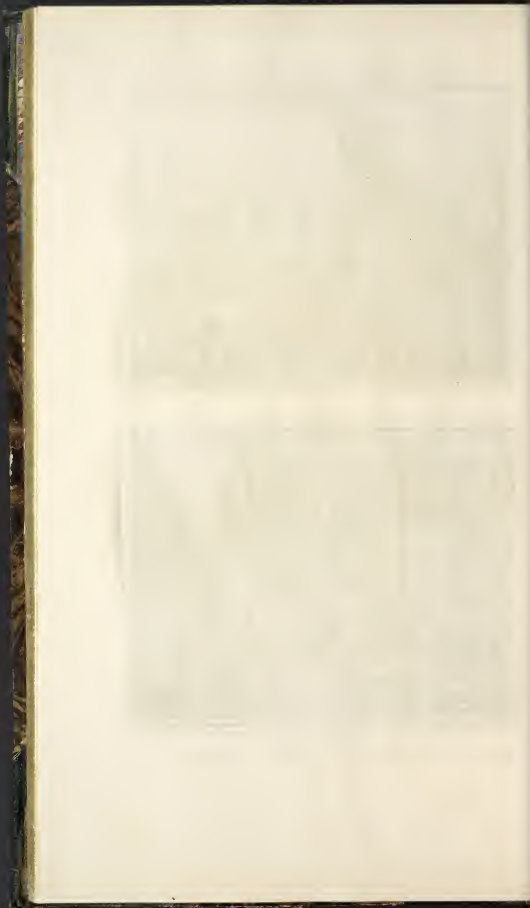
2 Chronica Cap. 36. v. 17. VERBRANDINGE EN BEROVINGE VAN DEN TEMPEL.

58. Fig.

Altaren, Keef'ee Zee, Pilaren. Bloes-civanden.
Het Ark-jewael, de Glas, en Profet-stoep-granden.

Zyn arend overvoel, De Vies, frans van Leeten-bloed.
Men blaets, men slapt, men arend; De dulle bloed-darf' vand.

P

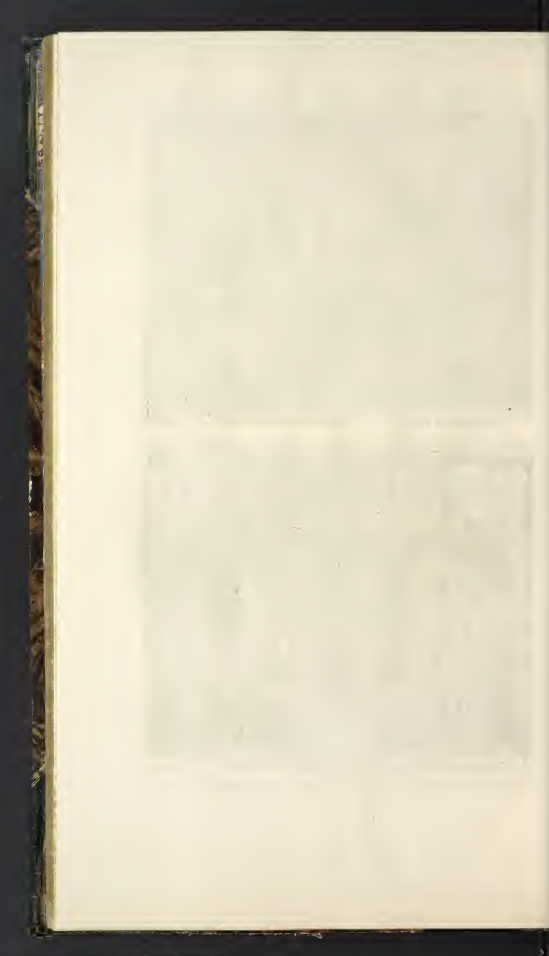
JERUSALEM EN DE TEMPEL door NEBUCADNEZAR VERBRAND. 59. Fig.

Gede wreak, zo lang getragt, heeft Staat en Stad verfontden. De vloem vertoert het al. (O hier 'er wragt der jonken!) | *Men heeft het Heiligdom, niet rest de Tempel pragt. Het Volk werd, vrend gebuyd, in floring gebragt.*

CYRUS RELAST JERUSALEMS STAD EN TEMPEL TE HERBOUWEN. 60. Fig.

1. Ter troest van 's Jodenken werd Cyrus liers ontloken. | 2. Te Stede en Tempelbouw befted van Goud en Ryst.
3. De Vryloof van den Volk heeft al' haar Ruyt gebolen. | 4. 's Wird al' by een gebragt. 5. Men werd de Schatten agt.

THE
HISTORY
OF
THE
CITY
OF
NEW-YORK
FROM
ITS
FIRST
SETTLEMENT
TO
THE
PRESENT
TIME
BY
J. C. HEATON

VOLUME
I
FROM
1609
TO
1789
NEW-YORK
AND
LONDON
1853

AHAZUERI KONINGLYK MAAL. ESTHER; KONINGIN.

63. Fig.

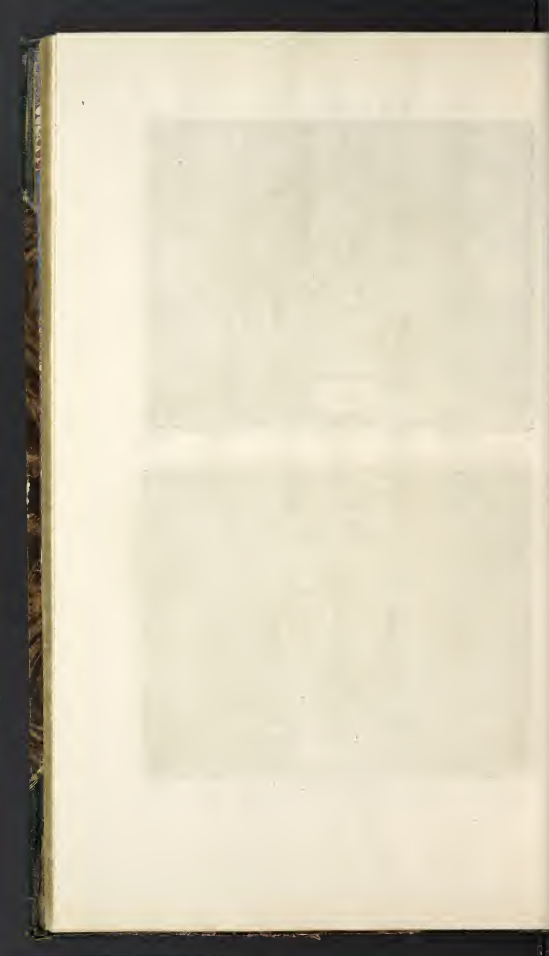
1. Wil Voghel trekt en leest die Koning's Prand-maal binnen. 3. Men beweet ('s wils Mardochai ontdekt) der Perse dood.
 2. Men is laet zyn verfblyp, en Hyster pragt hovenen. 4. De Alouderen gaan toe Gals. 5. De Jood beschryd zyn nood.

CHRONYK VOOR AHASUERUS GELEZEN. MARDOCHAI op PAARD.

64. Fig.

1. De Perse Voghel leest, en, met gebed w. horen. 3. Hy leest de Koning's, De dood valt op zyn Kop.
 2. wils Mardochai's prand, is Havanen val gieren. 4. Hy valt zyn eigen Gals; 5. Men leest toe Zwaart op.

JOBS ELLENDE EN TEGENSPOED!

65. Fig.

1. De Meerd-en Lagen-Groef poot Job by God te schelden. | 3. De ZYNEN en het ZIJN' vergeten door Voor en Zwaard.
 2. Dit siet zyn Vot, en Vot in Jeroosol van alden. | 4. Het Dags verpint zyn Kragt. 5. Wif, Vrienden, zyn ontzard.

JOBS HERSTELLING EN VOORSPOLD.

66. Fig.

- Het ende heb ik wey. Nu haet een nieuw Zeyen,
 En sietat o Job! u toe, gelijc een verjete Zeyen. | Gy offert dank, aan God, met Krachten, Kruider-krachten,
 Vot, Vrienden, Giften, Dags, en all' dat overvloed.
 R

DAVIDS PSALMEN, EN MUSICALE LOFTUYTINGE.

67. Fig.

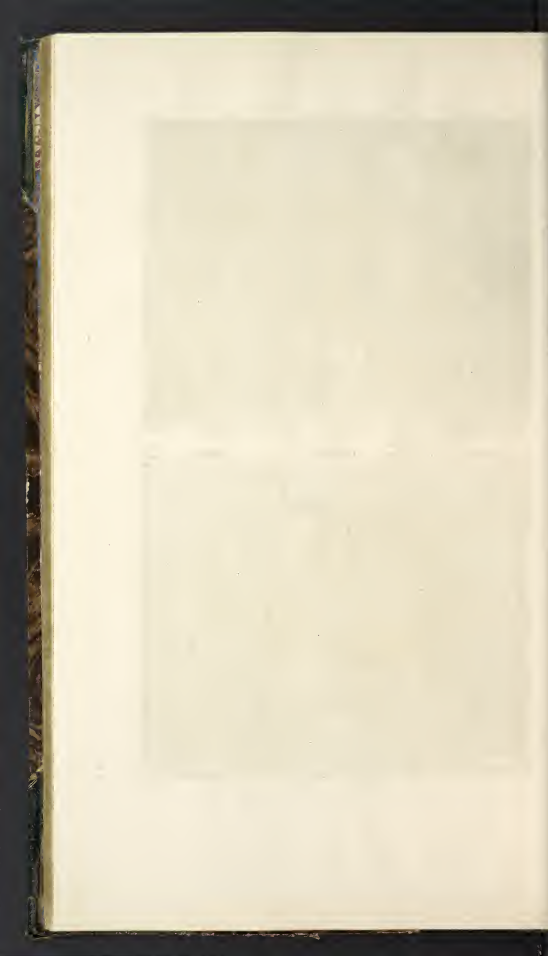
En Ytter-, en Vreugd-, en Streyd-, en Lof-, en Dat gelycken, | Lant en Gude Harpenaar. Hy Spelt, hy Leeft, by Singt.
Vin Soud-, van Streyt-, van Treuff-, en wat men toe verlaten, | Zyn Harp, zyn Stem, zyn Hiert tot in den Hevel dingt.

DE WAARE WYSHEYD.

68. Fig.

<p>1. Hier dandt de Wysheyd of een droep, aan Joug te leeren.
 2. De grootste Wysheyd is, God vreesen en doen arren.</p> | <p>3. Zy verandt een een sijn van Raef tot schand'te breyn.
 4. Zy wraet als Dye en Meer. 5. Zy scheidt een Wijf en Wyn.
 R 2</p> |
|--|---|

SALOMONS PREDIKER-BOEK.

69. Fig.

Na Predik't Salomon van 't NIET der Ydelheden.
 De dier'le wereld preest; als wind, en zotte kinderen.

De waer'ne Vreuk blijft aan in 't eelden van zyn Geld.
 Het haest in Ryk'teet, Kromp, en Zwaard, en Fort goud.

SALOMONS HOOGELIED.

70. Fig.

De Bruid (der Heylende Kerk) verzoekt haar Lief's overvloed;
 Zy dwaalt, zy waagt, zy luist, zy sterft, in jett' overvloed.

De Bruid'zon, Jofar, zelt, en wind, en troef, zyn Bruid.
 Hoe want God' Og, en Lau, en Gof, Vreugelij' zijt.

JESAIAS BESTRAFT DE BOOZE, EN VERTROOST DE VROOME, 71. Fig.

1. Schouw Isaia's weerkelt het goet en alle Staten. 2. Zoo kijkt het smede Volk uit, noch en afgelaten. 3. In 't oorden van den engel verrijst IMMANOEL. 4. Het Vuur beruht de Tong. 5. De Wolf werd Lams gesit.

JESAIAS BESTRAFT DE AFGODERY, DREYGT DE PLAGEN, 72. Fig.

1. De Buitel-God werd berijst, en Babels Pragt Verniet. 2. Water en Vreugde-Ligt en Vrom Gefeigt bezit.

JEREMIAS BEDREYGENDE ALLERLEY PLAGEN,

73. Fig.

Post, Hunger, Zwaart, en Dood, sijnn' bloed gezwolven vanden | *Doe Mes'idea en 't g'land' voer' smelt en Flan' verbrant.*
De Kuyt mit zyn' Ynste en Zabel' v'raecht de Zonden. | *Te Sted, en Vogt, en Volk, en alle' werd' verbrant.*

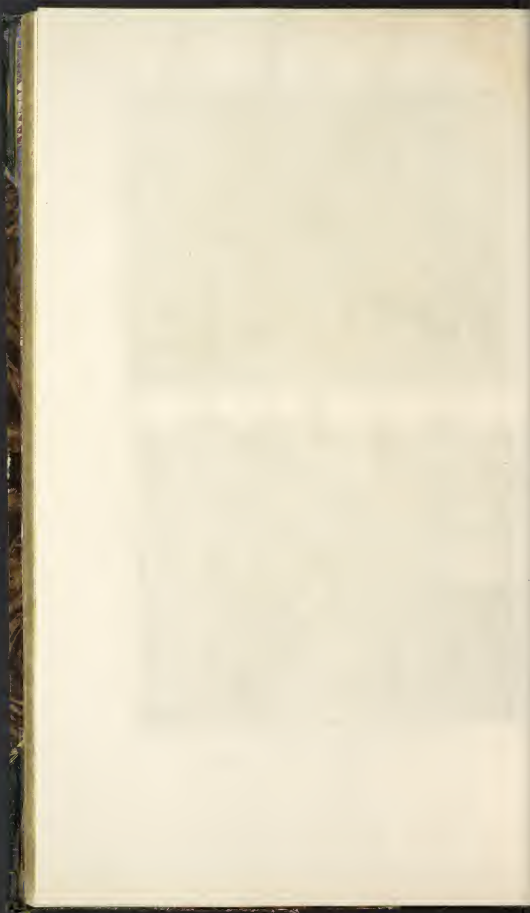

JEREMIAS EN POTTE-BAKKER. AARDEN-KRUYK.

74. Fig.

Dwaelt' seker' verbaard. Dit Propheet' sijn' de Kuyt, en deszelf' steen
 1. Het Aarden' versch' verbrint den Boven' of Iers' der Landen. | 2. De Flan' verbrint de Schrift. 3. Gods' Kragt' heest' sijn' den Post.
 2. Dit draagt' den Straf' Propheet' een' verstant' Vot' en' Handen. | 3. En' op' Egyptens' Grond' mit' Zabel' zynen' steen.

T

WEENEND ZION. KLAGENDE JEREMIAS. VERMOORDE PRIESTERS.

75. Fig.

Nu salt gy Zions Bruyl en alle Traanen sikkren,
 Dan sult de Klag-Propheet de Traan-juweel mit verjocheljen.

Ihr hebt een Kruis af; Daar broemt het Priester-bleed:
 Gint waert de Vast-ent-Oest. Ziet hoe de wereld'lyd waert.

EZECHIELS GEDRAG ONTRENT BROOD EN WATER.

76. Fig.

1. Ezechiël verbeid met eenend ykhar de piangen. | 3. D'ig-lyfver leuen verdoet. 4. Coy, Maye' bidde' hof.
 2. Zyn liye verjochte, Verbrand, wals Zions jelle geygen. | 5. Gude Tempel waerd begraaf, hier Lgh' rijk isst het g'of.

T 2

GEZIGTEN VAN DEN PROPHEET EZECHIEL; 77. Fig.

Enthoudt de droom van het Wieleke. Verreedy Woorden Dins en Waader-Rad. Verloofden Zand!

Das fterret ons den'te Heil'ge geveende Rixen Israelen.

Men ziet een' Meeft, een' Paer, een' Leeuw en' Aerd' praelen.

Daer zeld' een' Wonder-Rad, Ligt-Flaar en' Oogen-vel.

Ezechiel' gefterk' verftook' een' zwaer' Ede.

NEBUCADNEZARS DROOM. ZYN GOUDE BEELD EN VUURIGEN OVEN. 78. Fig.

Van den geveerd' Droom. Verbeeld' eenstem' oogen-velen' boom. Ouden' de Droom' verhooren.

1. Een Droom van 't wonder beeld van de heilige Paerl' verstaen.	3. Dese makken het de Paerl' gelyken, zyn onverschill.
2. Hy buigt voor Droom, en doet zyn illyt opstaen.	4. De boom wort ongelukt. 5. De Paerl' krygt als een heyl.

BELZAZAR MET DE ZYNE VERSCHRIKKENDE. VIER WONDER-DIEREN: 79. Fig.

Als Leraar. (1) en Leraar, en nog een grooter Lech. Hetzelve in 4 groten Wonder-Dieren.

- (1.) Als Belzar dat wyne en wyf sy dat verdueren, (2) Als Leraar, (3) een Beer, (4) een Leypaard, (5) een verschriklyk Dier. Zoo met ein Frans Geflycht's Rino, en wyne feet verdueren. | (2) Als Leraar, (3) een Beer, (4) een Leypaard, (5) een verschriklyk Dier. | (2) Als Leraar, (3) een Beer, (4) een Leypaard, (5) een verschriklyk Dier. | (2) Als Leraar, (3) een Beer, (4) een Leypaard, (5) een verschriklyk Dier.

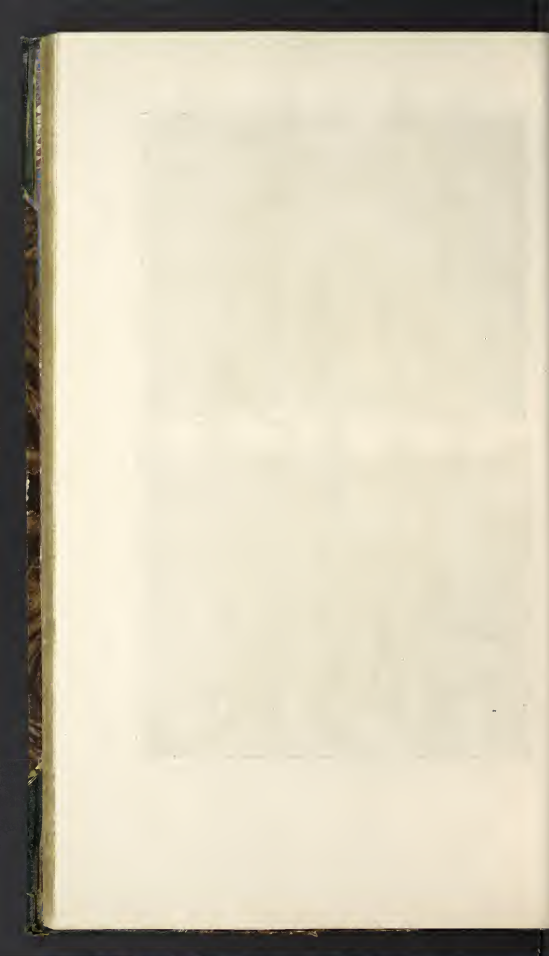

DANIELES VYANDEN DOOR DE LEEUWEN VERSCHEURT. 80. Fig.

Ein KAM. Ein BOK. Danen rechts links, beydenen Mitten.

- (1) Der Leeuwen Mijl' verflind der Niders Hoofscheloten. | (3.) Hoo valt een fterk Bak, die wy zeer merdyt gort. | (3.) Hoo valt een fterk Bak, die wy zeer merdyt gort. | (3.) Hoo valt een fterk Bak, die wy zeer merdyt gort. | (3.) Hoo valt een fterk Bak, die wy zeer merdyt gort.

- (2) Man zet de fterc Rau' tot wred' Geshen' vntreden. | (5.) Als Daniel bywygt, (5.) want sterbed' den Sterd. | (5.) Als Daniel bywygt, (5.) want sterbed' den Sterd. | (5.) Als Daniel bywygt, (5.) want sterbed' den Sterd.

HOZEA NEEMT VEN EGT EEN HOEREN-WYF, WELKE HEM KINDEREN BAARD; 81. Fig.
vertoeld hier door Harts geboefte Hecery en Draf.

(1.) Hosea werd gefaß een wylve Wyf te wyzen. | (3.) Want Jh'd Trouwt en Wyn en Bark een wylve God.
 (2.) Ydonna'te Wyf mist zing der Volk verderf te zeyen. | (4.) Daar wylge de Zegen weg, en (5.) byst een deuyg Lot.

JOEL zyn BOËT-BAZUYN. MENSCHEN EN VEE VERSMAGTEN. 82. Fig.
Vyad verwoed alre. Helyge Ghef betoek

Na werd de Bort Bazyn van Joel sterk geklesen. | De Zuy'ing geyt en slegt. De V'and wud en roest.
 Het Vee verwoerde van dorst, en wud aut on te grasen. | Dag werd aut theyf geyoud, en Godes Ghef klost.

Faint, illegible text in the upper section of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Faint, illegible text in the lower section of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

AMOS BIDT THORN DE SPRINGHANEN, GEZIGT VAN 't PAS-LOOT. 83. Fig.

Doot velt die Fricheren gedroeft. Geest van een Koelken Fraet, en van een geligen Koep.

- (1) Als Amos zoekt, verkooft de Koep Waren een Geest. (2) Het Pas-Loot leert het Volk op Recht en Wastingsen. (3) Gode Zonder werd gedroeft door een verpinden Hoop. (4) By zoo een Hoop mit Fraet. (5) en Pass den Tempel-Koop.

OBADJA VERKONDIGT DER EDMITEN STRAFFE, EN ISRAELS HEYL. 84. Fig.

Mit Amos en overmoed te Edom overgaten;
Maar OBADJA droeft de straf by Gode te liden.

Wast Edom u als Siro; maar Jacob Paar en Vloer.
Een Heyland werd belooft aan 't Land van Abreham.
X 2

JONAS VLIED OVER ZEE; WERD VAN EEN VIS OPGESLOKT;
en een land opzeggende. Zie onder het Woorden-Geslacht.

85. Fig.

Wied! Jona, Vlied! Gy zult Gods wraak-geheim ontdekken; | (2) Die, watgend van dize troef, u wylfwaert op de Eer.
(1) Die wil Zyn Hand een Vif tot fchryf-plaats u aaschden. | (3) De Wonder-Doon verdoet, En God spaert NIEMAN.

MICHA YVERT TEGEN DE AFGODEN. WELKE VERBROOKEN WERDEN.

86. Fig.

Ziet Micha tegen 's gverod de herten zwer honden | De Falliche Profeten-schaar, Min flaat den Ruyter fel,
De Drek-God ligt verwoest, men jaagt in Verwoede Landen | Misfien en ed belagt. Het gaat den Lande wel.

NAHUM VERKONDIGT NINIVEES VERWOESTINGE.

87. Fig.

Alles verhoed

Daer ligt nu Ninive, van angst en dreck bestopen.

Daer ziet men God' en Jong' verdwaalen, mardeu, seipen.

*De wapens, Paard, en 's staal zyn Nilawer langs de Straat
Wat Nahum had gderengt, herwaat de Stadt te laet.*

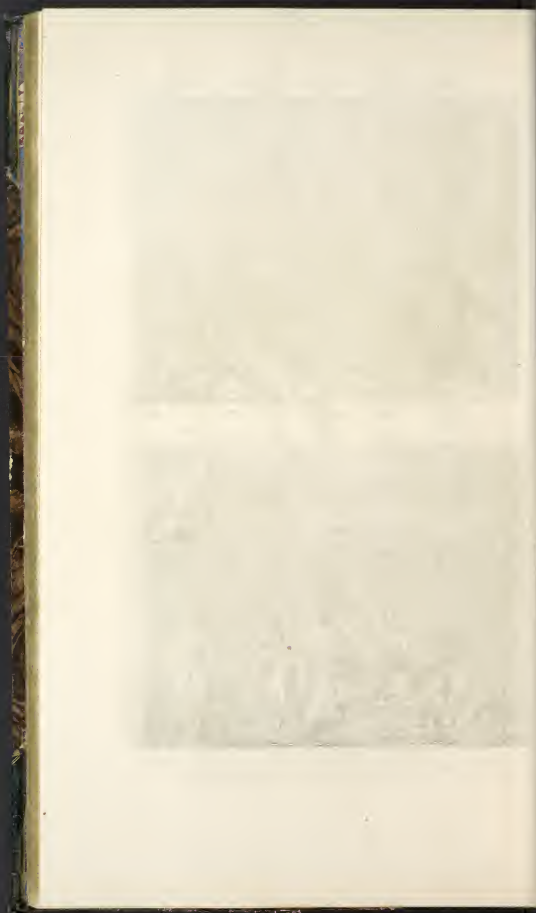
H A B A K U K.

88. Fig.

*Alz Gods wraafgod Pelt' sijt aan den Dreck-God hangen,
Spelt HABACUC zyn Digt op Saker- en Mast Gecangen,*

*En sprukt tot Hoog en Loog van ege kerken en d'ogd,
Waar dew het flauwe genood werd in zyn Gods veringd.*

Y 2

ZEPHANJA.

89. Fig.

Zóórk Moak! Jonen fterk! hoo ZEPHANJAS d'nd'ren,
Ej word hyltén mit angj van hoo en van o'd'ren;

Maar u, ó Zóórk Volk, wóschyut een Wonder-Glao,
Móóne hoo't mit hoojt mit een Gróóde-Graot.

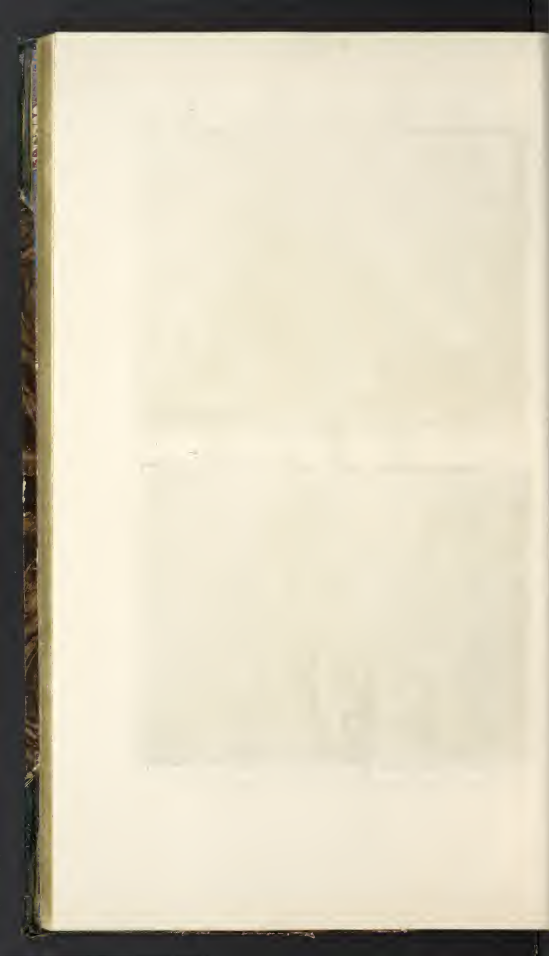
HAGGAI.

90. Fig.

HAGGAIUS dreegt het Volk, (ze gaag tot looze zeden,
Als trouw aan 's Heeren Hoojt) en 't s'beddyg voortvanden.

Hy vraakt dan w'k'om'and, en dreegt den Volk op 's Veld,
Dag praakt de Troop-pragt toe 19d van Zóórk Meld.

Z

ZACHARIAS.

91. Fig.

Wie ZACHARIAS sterft, vertoond zig in Gezigten:

Zig lijkels van, men ziet (3) Kruyk, Meel suet, Kandelier,

(1) Een MAN ryd door het Land, (2) Men jaagt voor Uieren-figgen

(4) Die Zachare Priester-kyd, en (5) een verbergde Schaar.

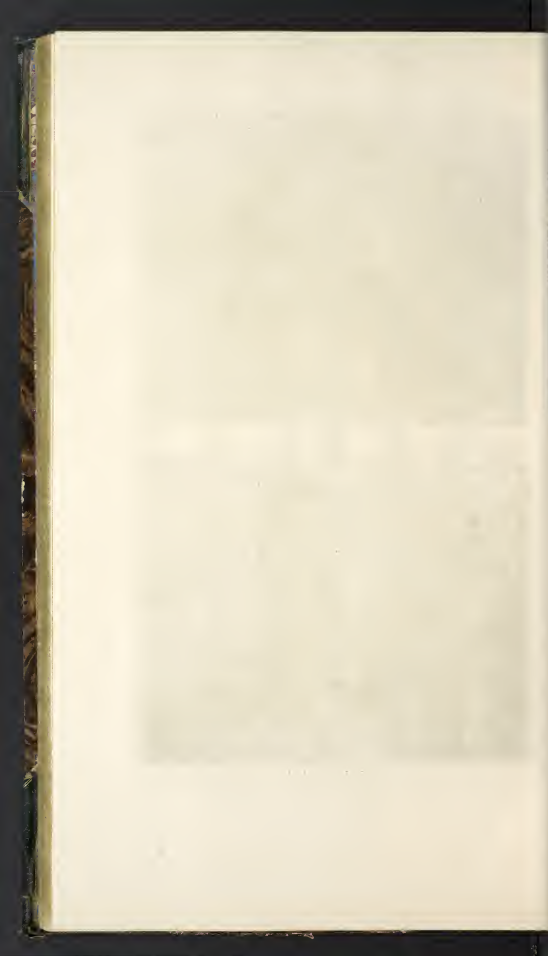
MALEACHI.

92. Fig.

Het eigen kint Folk heeft Priester-Reyk beswaaren.
 Dit is niet wat niet deugt; dat men de broef Vlam gelyken

op dat oot-erd Gefteet; Die MALEACHIAS leest
 Dat door Messias knoof de Misstand varendt geneert.

Z 2

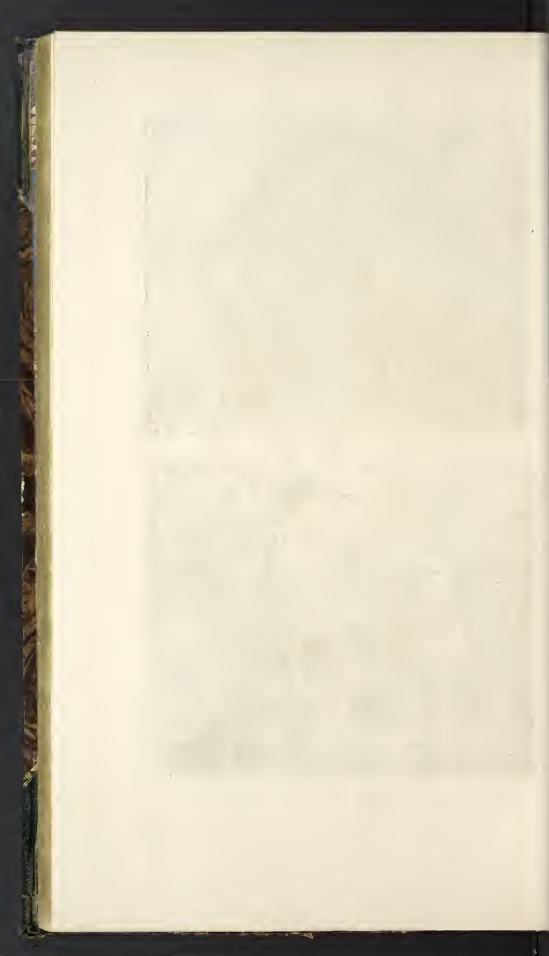
JUDITH ACHTOR GEDONDEN KOMT IN BETHULIA. JUDITH IN HOLOFERNES TENTE. 93. Fig.
 Het dazem vlyteling Noth. Vroegle daer ont in de stad. Enzayt des vlytelig Logen.

- (1) Gebuyt ligt Achtor, wyt Achtor Hoer verdrenen; (2) Zy neemt zyn trotzen Kap, en spud te Kenen opt.
 (3) De Judois wasge geroef, in 'er'vande Tent, haer leven. (4) De Sted'ling springt van Vroegle' Hiet (5) Volk valt aan den Doyt.

TOBIAS. DE OUDE TOBIAS WERD BLIND. ZEGEND ZYN ZOON TOT DE REYZE. 94. Fig.
 Lenz, Gel en Men van den Vlych. Tobias en tanzat Gebel, Geuzt van den ouden Tobias besteld.

- (1) Tobias vol van Doygd, moet lang in blindheyt treuren, (2) Van Fir-Gal, Lever, Hert, gufft Raphael berigt.
 (3) Des Zoons vertrek, dat hem zyn Hert van desvlych' scheynt. (4) De Zoon verrijst een Vrouw; (5) De Vader in Geuzt.

STAD EN TEMPEL UYTGEBLAZEN.

95. Fig.

(1) Op Cyre werd is Prinsd van Zaan wytkinderd.
 (2) Den Tempel, Hatten-Togel en Offer-Vaasde sloeten.

(3) Alder bond een Vreugde-Meet; Men bereyde zagt en kleet.
 Die jagt en Ryk en Arm in Atrahans Gelyet.

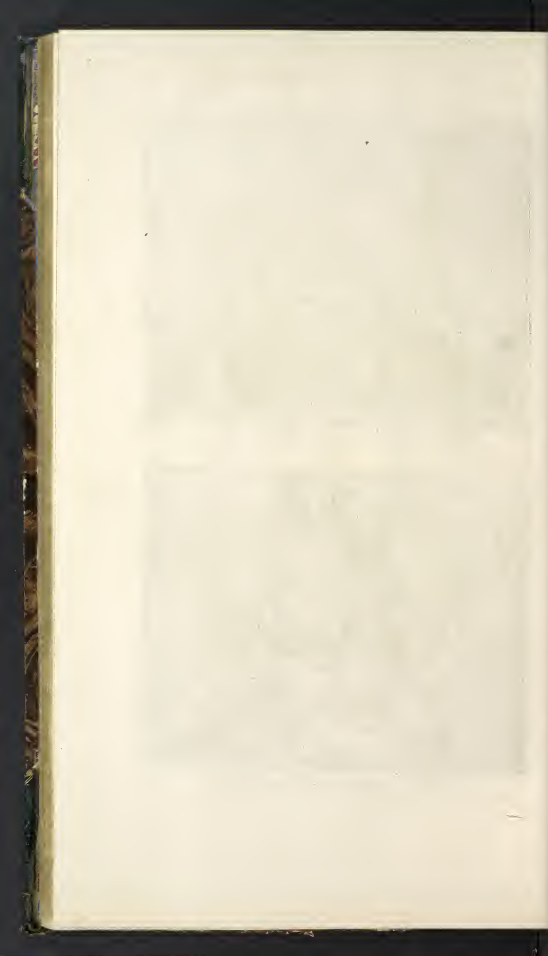

ESRA ZIET DEN BRANDENDEN OVEN.

96. Fig.

(1) Het Woede-Fuur en Rook hiet Efraas Oog welegen.
 (2) Hy is door 's grootGangts als Drogfleur neer-gewegen.

(3) Hy ziet in 's Ligt, het troetl van 's Zaad van Atrahan.
 (4) Die Atrahans Mufar-Lew. (5) Een Man blaaf Fuur en Vlam.

SALOMON OM WYSHEID BIDDENDE; 97. Fig.

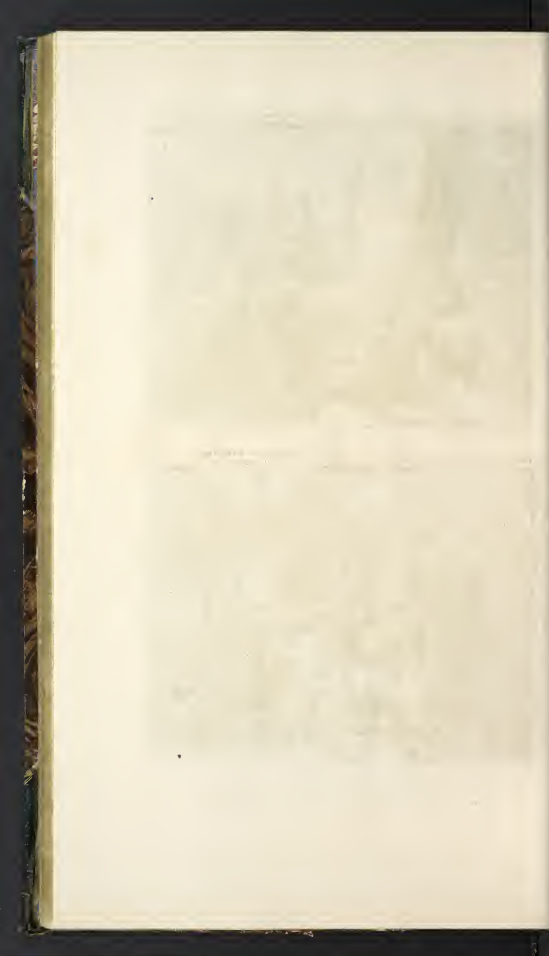
*Der Koning Wysheid was, en Wysheid God te jauchen.
Dat hem zag hier zag god Puff. Leetom ontvaken.*

*Die sileom just. Terecht daelt van den Eerel of.
En past de God'gh. Al met haer geyde just.*

SUZANNA DOOR DE REGTERS BESPIED. HAARE VLUGT. 98. Fig.

*1. Suzanna werd keizers door eene Schakelre uitgeve.
2. Zy vlied woe't wyjt gehouf; 3. Die s'handelyk intogen, 4. Maar Demus doerregt. 5. Men juyt de Schelwen deed.
De velleu hestem ghebruge.
Fersait nu, zender schuld, en schand en storren roed.
B b*

BEL EN DEN DRAAK TE BABEL

99. Fig.

Ziet Babels Bel en Draak door 's Papenden verhooren.
Da Frigjir-lijst verfind' of wat kon werts gegeven;

's 1711. Daaral ontdeckt, Digt' want by in den Kayz;
Maer Gods werjschaft kon 1791, en flegt der Lantwou Mojt.

EEN JOODS AFGODEN-OFFERAAAR GEDOOD. HELIODORUS GESLAGEN: 100. Fig.

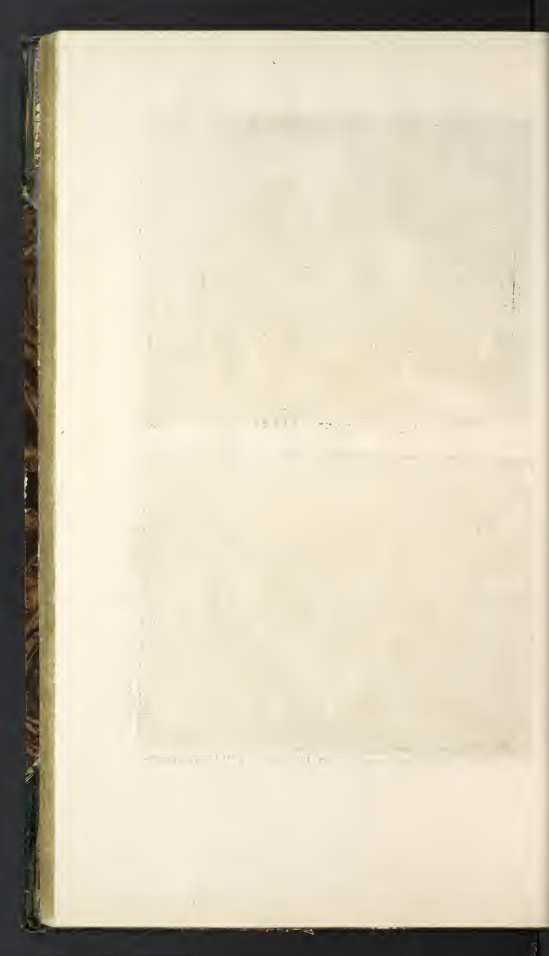
Dwaar' veder van Klippen verhoort.

in Lantwou-land.

1. Een Heliodor' Hapjelet' Jood' werd' d'waer'it' besopen.
2. Heliodorus' werd' jci' ont' flegten' a'gegeven.

3. Elingor' werd' door' een' Klippen' wopjelet'.
4. Niet' wort' het' Lantwou-lijst', en (s) door' des' Mireen' Wot.

Bb 2

MARTELING DER ZEVEN MACHABEESCHE SONEN NEVEN HARE MOEDER. 101. Fig.

*Har heeft voor Gods en Israels zevental van Helden.
Uw Maccabeërs, die zig met ons ontjelden*

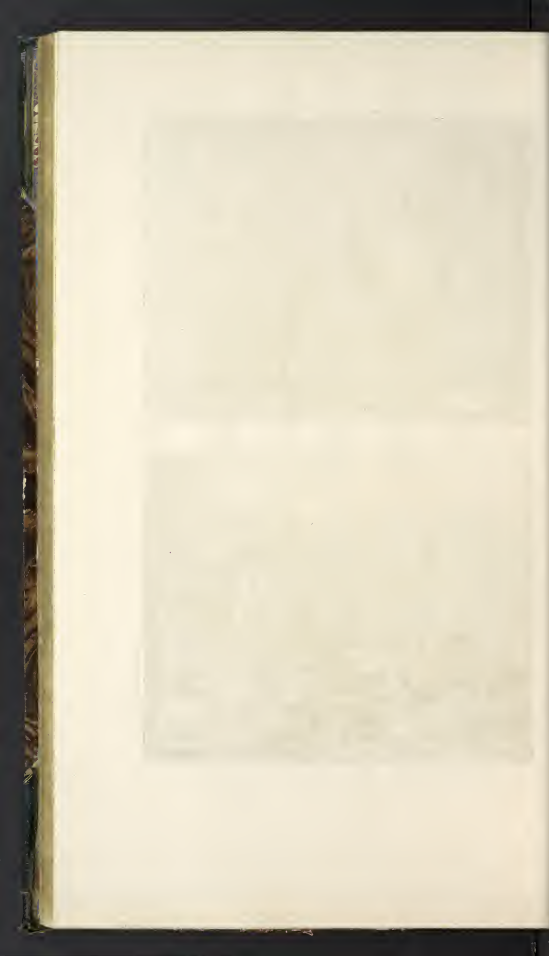
*Vier Kappen, Velen, Velen, wyl slagen van haar bloed,
Het Kynde is meer als Man, de Moeder stofft het mede.*

SLAG VAN PTOLOMEUS EN ANTIOCHUS. 102. Fig.

*Antiochus valt voort op Ptolemeus leeden.
Hij jaagt die op de Vlucht, en trekt hem Kijp en leeden.*

*Belden Antiochus levent met mede den Strijd,
Dat winnaar, door een Vrouw Verwinster, mede leyd.
Cc*

- (1) God wil de dierc' Dieren ten Dyl en voor verdonnen. (7) Iden vult in vanden fleep, en doet het ontrouwe geyuen.
 (2) Elycht wyl word en 't hebbe, (3) wyl Menfchen Vren Etenen. (8) Een Kind' ren er het Eend, (9) voor Schuldenare wyl heette.
 (4) Nul leet het fpreken-og, en ftrekt eyn Beken-good. (10) Wie in den Wyd-berg wort, oer wyl goud-ten.
 (5) Een Chryftus wyl zyn Knyg (6) en God wyl preyt zyn zaet. (11) De wylft' Zan tebuigt, (12) wyl Maegden gaen ten Thron.

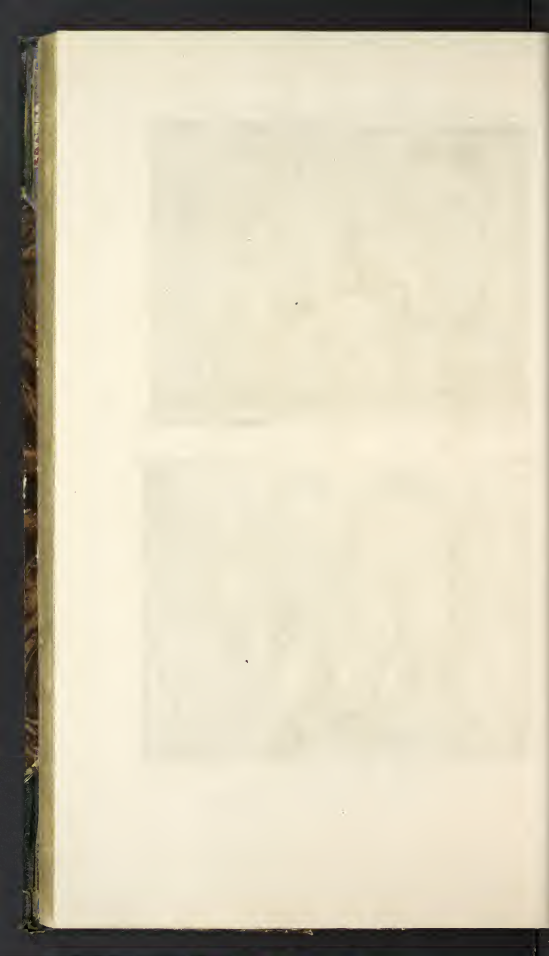

CHRISTI GEBORTE EN WYSEN UYT HET OOSTEN.

De Koder-Moert, en Jehozan den Dooper

104. Fig.

- (1) De wylt van Joseph wort door Gebort gezeen. (5) Het Jozar hndt wterwyl en Nils-lands te vlygt.
 (2) Een Ster wylft Jozar-Ster den Wyzen angrazeen. (4) Eterator wylt het Kroyd (6) Jozar-Ster dlygt out wylt.

Alle de voornaamste
HISTORIEN
Des NIEUWEN
TESTAMENTS.

In Naaukeurige Prent-Verbeeldingen uitgevoert,

Door den Wjd-beroemden HEER, en

MR. ROMEYN de HOOGE.

Verrykt met omftandigé Verklaaring der Stoffen, en zeer beknopte Punt-Digten,

VAN DEN

Eerw: Godsgel: HEER HENRICUS VOS.

VERKLARINGEN VAN DE TITEL-PRINT.

Door R. NOREL.

In 't Voorportaal beschouwte nu God den Heiligen Geest,
Oorlogt met een Kruis van Kruizen, en van Doornen:
Hy werd omhelt, en oefft gebonden ankerveest
Van ons Bisthuyver van het Nieuw Verbond. Verlooren
Van Jezus; die zyn kruis zo wyllyg nam op Hem,
Hy slynt door mylyheid als afgestoft, door 't klimmen
Ter Kruisberge op: naar hoek naar 't nieuw Jeruzalem,
Door Hem geen Waerd, food, my Huden kan begraven.
Zyn bloed offer slyt om ver het Offerhand
Des Priesters, 't Wersloep voor Cherubim te swaagen:
't Slagt-offer van een jonge Koe door 't voor verbrand,
't Voorhangsel smetten, Oeff, en Werswaars zig te draagen.
Ziet loogt 't nieuw Verbond, met zynen Zegelen
Verzeelt, met bezaat door Jezus Kruisgelaaten,
Een Enyel houd het, zy beschorren 't met kon Pan
Van loonen Meisler, als gereewe Espransanten
Het deelt de Tafelen der Wet, en zyne Vlucht.
Ter neer zyde, ligt een zingende, wens Traanen
Te kinnen geveet zyn Invoerdigheid. Een kleet
En slydbaar Kerkgebied, wat zig een weg te vamen.

Geweapen met het Swaard van Waarheid in de hand:
't Schilt des geloofs deels de arm, perveert met Christus linnen,
De Helms der Zaligheid sijn 't Hoof, altem een hand,
Hy sijn begerte, en Ongeveerghed te pleuren.
De Zegewerende, en van God gevende Kerk,
Ligt aan de linker zyde, op hoer kon gevangen
Zy slyt in de een hand de Vrede Tak, een Werk
Za nu, en heilzaam voor 't Gudsdenlyge verwezen,
Droeg de arm het Finisiret, als 't Waerdalid geboren
Dat van kon God, kon Heil, kon Zaligheid met weet.
Haar Husef probe, sponat met venging aan hoer veren.
Het uitgewaad verveid haar Zilverband en Treun,
Zy werd gevende, van de God gevende Tempel,
Geleed als Priesters, en Koninglyk Vrasu;
Om 't Priesterschap, en 't Ryk van Jezus als een sponp
Haar in te draagen: op haar Staf sijn dwelent Jaer
Zy rokt haar Zels Vrienden, by een vlek van bevoert,
En nam hoer aan het Heil van Jezus Kruis-aar
Om Eenwig Vader, Zoon, en Heilige Geest te loven.

OP DE ZELVE.

Et nieuw Verbond, van de Godheid in het vleesch tot vervulling der Blijden in 't Paradijs van den
vervallen Adam geheet, komt hier den Charlten voor oogen met alle zyne omstandigheden: Het
Voor-portaal, prale met den Heiligen Geest als een daer van de leerling van Johannes den Doopt,
en de linnen der verwoelg rondom zich draagende, de merktekenen der Cherubim certys van de Propheten
gemakt, naderhand in de Opebaring nader getooet; en 't zeldert gebruikt voor de 4 Evangelien, ziemen weder
zyts pralen, den Engel van Mathius, den Leeuw van Marcus, den Ot van Lucas, den Arent van Johannes,
deren de afhangende Eyken en Lauwer-kransen van de Staatvaligheid en Overwinning des Heiligen Woords.
Dier binnen ziet men Petrus, Paulus, en andere Kruisgezanten, die laare Zent-brieven tot een sluchting
leering, en ondergeschikking door Gods Geest aan de Kerke Gods hebben ingelaten: Dier en boven ziet men
het ware voorwerp des Nieuwen Testaments, de Cirillus onzen Heiland, met zyn Kruis beslaan, op welk
verdoemelyk heur, die Verloof van 't menschelyk Geslacht, zig reb-en heeft geoffert, op 't Autaar van zyne
Godlyheid, geleid van zyn Eeuwigen Geest, gaande door die ichiikelyke dood na zyn Eeuwige Jeruzalem, om
daar als Beuilegom zyn Bond, zyn Unverloorene Kerk te doen Zegewerendt gelyk oos in de Opebaring van
word voor beoote: Volgende alzoo de Oude der Heilige bladeren in hoer verdelingen in de Kerken van
men, dewyl de redeneringen en overtuigingen der Heilige Apodelen inestt gebouwen zyn uit de pleghykheden
de God als zoo veete voorzeggingen, zyn volk ongeleit hadde. Dus ziet men de kragtlyke venging op dit vel-
begeven van der Zaligmakes lyden: in de Offerhande, die eenmaal van den Hoogepastor volbaet werd, alle
de Priesters geweek zynde, uit het Offer-perk, om geen deel van dez Offerhande te hebben, de Hogenpriester,
de jonge Koe, onbewickt, en die noot was onder 't jok gewerft, die bespogde met dit Offer-bloed, het voor-
hangsel en Oaff en Well, ging voers Werook-offerende, het Heilige der Helygenen: Het almar heilig het
Offer, en deze heilige pleghykhed voldeet jaarlyk voor 't gebet, dog de Christus eens voor altyd, een der
hopeie Pylaren, en alle de omnen werken den Tempels, ziet men dat heeryk ten toon: welker twee palen kragt-
tyk de versterkinge en de Kragt Gods beezelende. Een Engel houd het open boek, wani op moer ziet het nieuw
Verbond of Testament, het dat hoven op de srens tafelen der Wet, hebbende zyn vlok ginkuit, de eenre zyde
ter regter toot ons eert de lezende, en zingende Kerk met de Helms der Zaligheid Hy heeft de vleegelen der vleeschlyke
begerde slykt, en ongeveerghed en ongehoorzamheid met een gebroken toom verbeid onder de wen. De
andere zyde heeft de zegewerende Kerk met vengels an 't hoer gekroond, getooet met lange wente kleeden en
omgoed met zoven banden der zeven onderlichae eewig-palen, oere heft in haar hand een gelouwer der Vrede
Gods, en heeft afgeroeken het duister Steen-kled van de Wereld, waer van de welheid der Hoozen inkomt,
zy werd met nieuwe vleegels Hemelwaerts genodigt van de God-gevende Kerk, welke met een Priesteryke Myr-
ter, en Koninglyk Kroon, toot dat ze 't Priesterschap en 't Ryk van Christus, wem Ryk zy lang in de Ziele
gevoed heeft, bediend als eewig delgenoot, walschen zy in haar hand den staf van duerdend zynen vrasu, met
de M vsetoet, pragt gekleed met haar Koning en Priesteryk gewaad, en gellidig het oog houdende op haren
Zaligmaaker, wem zy in 't kruis op te nemen, volstandig heeft getoelg.

TOT AMSTERDAM by IACOBUS LINDENBERG.
Met Privilegie Voor 25 Jaaren.

CHRISTUS GEDOOPT. VAN DEN DUVEL VERZOGT. 105. Fig.

Omgeeft des dooptwaters 121212 kragt. Invoegt Fontein uit het Koffel omgeeft, en heiligt alle diegenen.

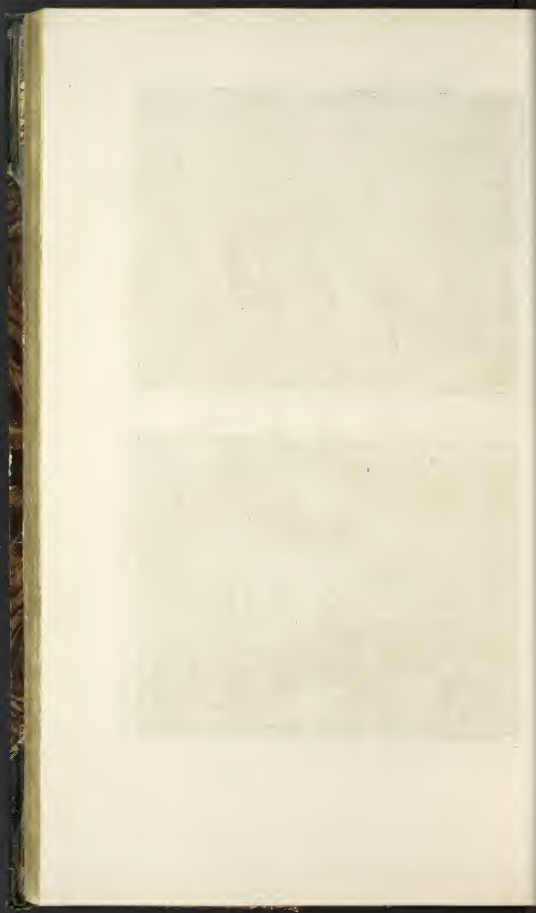
- (1.) Der Heylende Doopt kragt om GOD en des PERSOONEN. | (2.) Hy heiligt des Heyl-waters Kragt door Goddelijk Gerocht.
 (3.) Vergeeft toets Zonden hem des verzeide fragt en doopten. | (4.) De Zee-waerij niet kragt. (5.) wat Kruken een kragt.

MÉLAATSE GEREYNYGT. DE ZEE-STORM GESTILD. 106. Fig.

De heylende is de des 1000de. Mathiasen iuch man, Hoed - heylende Vrees gerocht.

- (1.) Der Heeren wil en Meert van deylt Mélaatische gerocht. | (2.) De Storm-trup tapant over, als Zeehen is getent.
 (3.) En mecht en Zee en Lugt de figh gelyde polen. | (4.) Mathiasen heylt een fies. (5.) De kint-wiet was gefrent.
 Dd

HERODIAS DANZENDE DOGTER. JOHANNES DE DOOPER ONTHOOPT. 107. Fig.

Zijn bloed is een heilzaam genees. Christenryk 't Water wasd'elken. Staanden gened'ke Petrus.

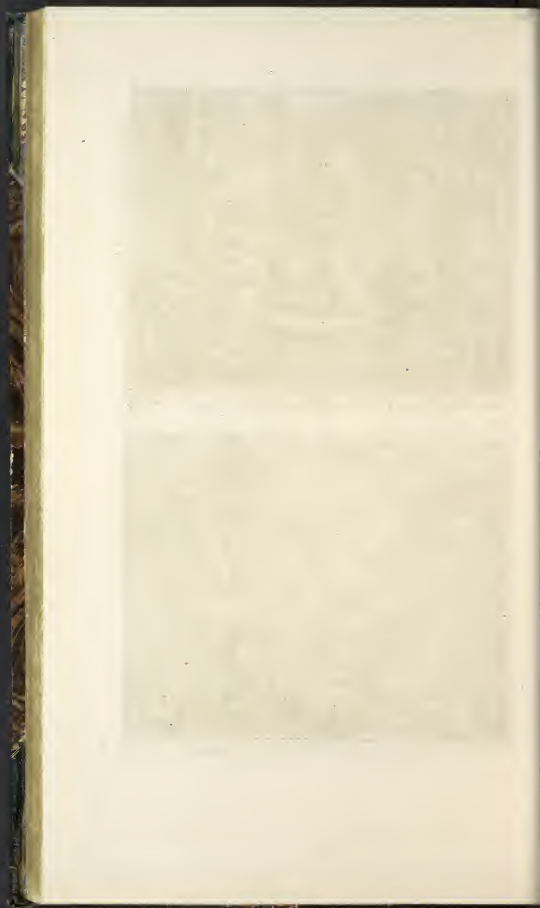
- (1.) De dorf'te Daagter kan der Koningert hert bekoren. | (3.) De Hoof't is's Schouw-Gezigt genem'd in zyn liad.
 (2.) Waerd' de Dooper hoef't zyn dorf'ke Hoof't verloren. | (4.) Als Jecob sloep op 't Moys. (5.) zacht Sinnen ngt de Floed.

VERZADIGINGE VAN ENIGE DUYSENDE MET WEYNING VOOR-RAAD. 108. Fig.

Christus op den Berg verhoort. Vader voor zyn Menfchek Kind (andende) zure in 't'is-od van uen'te. Christen Gelyck.

- (1.) Men ziet ngt weynig Spey en Schaarre wylkel haeren. | (3.) De Vader zocht den Heer voor zyn genarult wigt.
 (2.) Het kind Gede zeevng Sinnen verklaert met Beweelsftrafen. | (4.) De Via verfrist war naet. (5.) De doof' d'oorf' werd verriegt.
 Dd 2

in de Hoop. Verhaal van 1817

Math. Cap. 26. v. 49

1. Andriess 22. 26. van 1817

CHRISTUS VERRADEN EN VERLOOCHENT.

109. Fig.

(1.) Jndas! seldt gy God op geld! Wat Gruwel! deden!
(2.) En datst gy met een knie, gemaakt hebt verraden!

(3.) Nu komt gy Galen-besl, en berst gy grote Guld;
(4.) Maar Petrus vliedt en ontrent. (5.) En berst in tranen uit

in de Hoop. Verhaal van 1817

Math. Cap. 27. v. 46

1. Andriess 22. 28. van 1817

CHRISTUS GESTORVEN EN VERREEZEN.

110. Fig.

(1.) Milt gy, I Jezu! dat ghesceet ten Kruis-bey treden!
(2.) Ky! rof! in 't Zegel grol, gy afgelofte leden!

(3.) Maar Wagtens vliedt van daer, ontfangt den leuten-bon.
(4.) Ziet Vrouwen! Jezu! leeft. (5.) En waert ten Hemel-tron.
E c

Engraving by ...

Engraving by ...

CHRISTI SPREUKEN by MARCUS.

111. Fig.

(1.) <i>Das Heinde-arts geneest de Ziel van wezenmaken.</i>	(7.) <i>Geldt niet, O Heezen-Vrees! uw Schone-Gelids verlieten.</i>
(2.) <i>Een ander Heel Ziel heeft.</i> (3.) <i>De Sterke hand den Zwakken.</i>	(8.) <i>Mijn dood opn maakte bloed.</i> (9.) <i>De Leuze hoonen bloeyen.</i>
(4.) <i>De Vriend raant van Zaad, wanneer het Land volk raft.</i>	(10.) <i>De dehaspen van verbrand, al' Guld den Hevier plant.</i>
(5.) <i>De Zeeft' paaft' jrean weg.</i> (6.) <i>Kop of de deute laft.</i>	(11.) <i>Mijn leers en doopt het Volk.</i> (12.) <i>Mijn vreesf' geen fang' nog gnaat.</i>

Engraving by ...

Engraving by ...

CHRISTI MIRAKELN.

112. Fig.

(1.) <i>U dinst het Engeldom O Jesu! by de Dueren.</i>	(1.) <i>Meer Simons Elaad-Vrienden woord van de Kaerts heerde.</i>
(2.) <i>De oneyne Geest verbanj; was gees gefabreum en tieres;</i>	(2.) <i>De Heyland beta de Guld.</i> (3.) <i>En sijf' au dreyen-jorgh.</i>

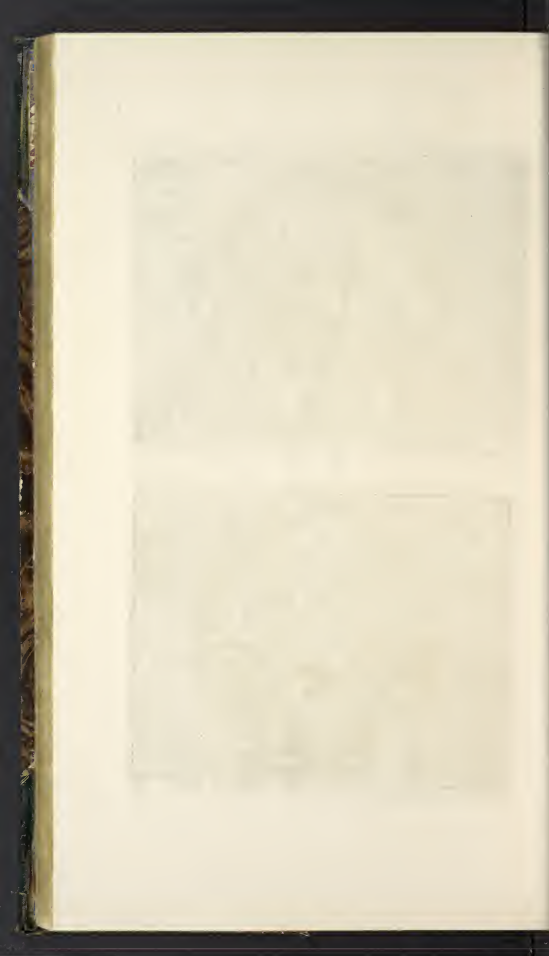
TRIUMPHEERENDE CHRISTUS IN JERUZALEM. 113. Fig.

- (1.) Ten dien? van Jezus werd ten Edele onthoud. | (2.) De vogelen verduet bloet en z. u. word en wil.
 (3.) Men juug hem toe en fteyd, met Kintren, Takjen, Bladen. | (4.) Hij fteyt de Tempel Kraan, (5.) En lookt het Volk gefield.

CHRISTUS VEROORDEELT. 114. Fig.

- (1.) Op 't tafelbaas verbleef de juode God-Verader. | (2.) Groot-priester fchreeuw zwa Kled, en Jezus leet in Noed.
 (3.) De HEER, ter Dood bedroeg, juochs dreemal tot zyn Fader. | (4.) Men droeg zyn Lof tot 't Graf, (5.) En lookt in zyn Dood.

L. Lindberg delinavit et fecit

- Van de Heijl. Geestes 12. Jhr.*
- (1.) De Dopper laat zijn Siem in vijfde plaatsen slijken.
 - (2.) Wiecht niet de wuogen-lijst. (3.) Gere Rats-lijst kan verzieken.
 - (4.) Zamaratan sijn Wyn en Olie in den Wind.
 - (5.) De Dood verrijt den Frosk. (6.) De koop dijft op zijn graad.

- (7.) Gaet met uw Nieuw te raad, eer sy komt aan het bevenen.
- (8.) De Zoon eet Verduw-drafs. (9.) Wie drijft de dief heruonen!
- (10.) Hoe juuonert Lucasen sijnst om een kramste broed!
- (11.) De Pharaonen graakt. (12.) De Zoon werd zelfs gebod.

L. Lindberg delinavit et fecit

CHRISTUS ONTFANGEN EN GEBODEN.

- Van de Heijl. Geestes 12. Jhr.*
- (1.) De Dopper werd behouf; de Vader schrijft met beven.
 - (2.) Niets is vrom van God tot Allerley Godt verbeven.

- (3.) Zo groot en heijlbaar Nigt, veruult met Hemel-Frosk.
- (4.) Johannes komt aan 's ligts. (5.) De Wierdt is verhoogt.

F f 2

DE HERDERS VERBAAST over CHRISTI GEBORTE. 177. Fig.

(1.) Nu is Jezusnel tot Zondares Höl geboren,
De Herders jann verbaast, van dat ze zien en horen.

(2.) Zy spojo na Bethléem, naa 't groote Watveld-lyt.
(3.) Zy zagen 't, Zy zyn wilsom; Zy roemen dat Gezigt.

CHRISTUS GEBOREN, BESNEEDEN en LEERENDE onder de LEERNAARS. 178. Fig.

(1.) Die in den Hemel beoefte, werd in een Stal besloten,
(2.) En heeft (besloten) Vier oer zyn dierbaar kind vergoten.

(3.) Overwt van Zinnen, weest Hy zich na de Wet,
(4.) Hy leert de Leerars vrag. (5.) En leert na Nazareth.

G 8

CHRISTUS MISHANDELT en 't H. AVONDMAAL INGESTELT. 119. Fig.

(1.) *Ihn wond het dale Graans! Ziet Jezus is verdweenen,*
 (2.) *My zand was goed berigt des Doopers boden beeten.*

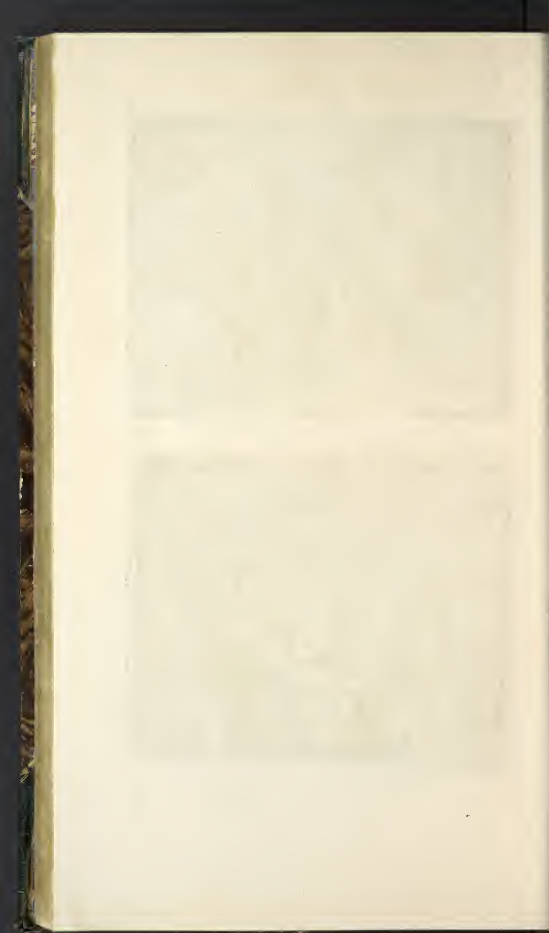
(3.) *Maria koft het dell', als Marthe wouid en rent*
 (4.) *Zaidus kint ten Boon, (5.) Iden brood het Sacrament,*

MALCHUS GENEZEN en CHRISTUS in 't LYDEN. 120. Fig.

(1.) *Men volgt de water-brant, en 't Paschik Lam te beelden,*
 (2.) *De Heer doelt Malchus Oor; zyn Liefdingen scheiden,*

(3.) *Ris, Spechtel, Durven, Spa verteren zyn' Glicent,*
 (4.) *Een Zinnon toft zyn Kraan; (5.) Als ken het Folk bevoent,*
 G 2

CHRISTUS GESTORVEN, BEGRAAVEN en VERREEZEN. 121. Fig.

- (1.) God sterft Natuur versiekt; 2. Hielde om anteliden. (3.) Hiel dierlyk is de Heer in Eouabas verlossen!
 (2.) En Petrus kint zo 't graf versiert met Hemels Hielden. (4.) Ily word getem, groout. (5.) Hy boue zyn Hemelwaert.

HEYL-VERBEELDINGE JOHANNIS. 122. Fig.

- (1.) Zo wiesst dat Hemel-lyst dat Aardfike Rood bevraken. (7.) Enyl sterft by Toruen Graec, den leeryt betoed'le Vragen.
 (2.) Des Eragnom sien verquist. (8.) De Veld grooujen praalen. (8.) De Wijn-juk zo wil d'waf. (9.) De Gref leeryt waaryt togien.
 (3.) Des Hierec Jesus leid zyn d'kroepen zo den Oat. (10.) Ilyt gulle d'klychop laert een m'w'w-gebouen Zoon.
 (4.) Ily word den w'w'w' W'w'f. (6.) Ilyt l'yt d'icet voor de Val. (11.) De Waerld werd verlyt. (12.) De Keure draagt de Kren.

DE BRUILOFT VERHEERLYKT en VEELE GEDOOPT. 123. Fig.

- (1.) De Dooper toont het Looz, 't wèlkt draagd des Waerelds Zonden. (2.) Het water keert in wijn door Jezus Wonder-weg.
 (3.) Philoſoph roept verheugd: Moſſes is gevonden. (4.) By nogt komt Nicodem. (5.) Het Doopwel werd volgegt.

DE SAMARITAANE GELAAFT en CHRISTUS VEEL WONDERS GEDAAN. 124. Fig.

- (1.) De Vrouw mit Samers ſtad heeft leuen-weggedwonden. (2.) Een Engel waert het Bad, de Kranke werd getoond.
 (3.) De Hoerling waert een Kind als wa den Dood gefloonden. (4.) Moſſes ijgert het Volk. (5.) Een ſchryft op Tempels grond.
 H h 2

CHRISTUS GEDREYGT en LAZARUS HERLEEFTE. 115. Fig.

(1.) Met sterken troeg de Jood van Hiel sien te verbroeken.
 (2.) De blinde ziet, de zinde blijft in blindheid sieten.

(3.) Een doode Lazarus herleeft door Jezus woord.
 (4.) Maria zalft den heer. (5.) De Godfrank werd geboren.

JUDAS SUIPT WEG en JEZUS GEKRUIST. 116. Fig.

(1.) Hierin slaft weg, en wil een Moord lofs horten.

(2.) De heer des Discipels werlt, en waecht als Knecht de vreten. (3.) Een Jodas voert de Troep, als Jezus ontfing sieten.

(4.) ZIET WELK EEN MENSCH! (5.) Zijn Kruis der Vrouwen herten brecht.

CHRISTUS ONTKRUIST en BEGRAAVEN. 127. Fig.

- (1) Men ziet het Priesters eik van dieze Lyden saren. (2) Een vetele Aloude-ien kan een been van Jesus brenken. (3) Der Aloude schone een vorentals tot een graf. (4) Was Jezus dat, ofschied; (5) Een Frans doot in 't graf.

CHRISTUS HERLEEF, en THOMAS GELOOFT. 128. Fig.

- (1) Nu leeft die levens Persil waarom no's Graf gevlogen? (2) Het Jongstebop verbaas, wat hem met vreeghde ogen. (3) En Thomas kent z'n HEER: Gelof, leed en lief. (4) Iken dat een Waaier-waag. (5) De Jysleer, dat Iy leeft.

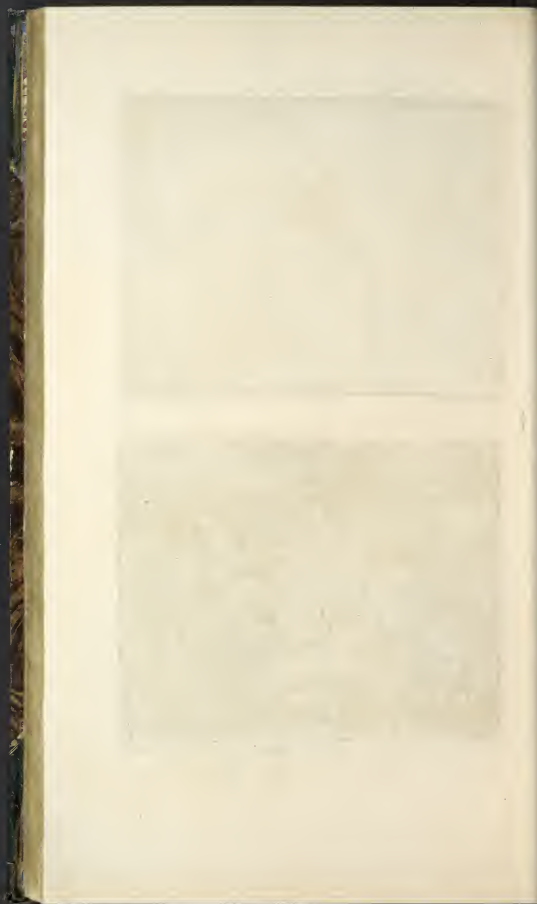
CHRISTI HEMELVAART, STEPHANUS GESTEENIGT, en de Moortman gdoopt, 129. Fig.

- (1.) De Heer vaart Hemel-waert, gevolgt van sterrende Oogen. | (3.) Een Ananias sterft, die bli op dief had hoort.
 (2.) De Schaar werd van den Geest door wind en vuer beweogen. | (4.) Men steent Stephanus. (5.) De Moortman werd gdoopt.

SAULUS BEKEERT en PETRUS VERLOST.

- (1.) Daar ligt de Druyveland Saul door Jezus sijn vt. slagten. | (3.) Tobias overleeft (als Petrus bid) haar Doek.
 (2.) Ter minnen offerakt, ontvoert de wrede loogen. | (4.) Ziet Petrus Dier 22.49-55) Een Engel hem ontfout.
 K k

Act. de Ap. 12. et 13.

Handel Cap. 14. 3. 4.

Handbeyt. Act. van Herod.

HERODES GEDOOD, PAULUS GEROEMT en GESTEENIGT. 131. Fig.

- (1.) Herodes truit van dood, met voor Gods Engel bekint. | (3.) Nu word den heu vertoont een wonder Nagt-cruist.
 (2.) Hier rusten: Paulus God; Daar schietmen hem in's dier. | (4.) De Kerker scheid en test. (5.) Befoerders vleit het Lig.

Act. de Ap. 9. 1. 2.

Handel Cap. 27. 3. 4.

Handbeyt. Act. van Paul.

DEN ONTSCHULDIGEN PAULUS in GROOT GEVAAR op REYS. 132. Fig.

- (1.) Een looflijc slaapt zig Dood, dien Paulus seld in 't leuen. | (3.) En sijf grolagelt, als een Doot-wijc weg groeuit.
 (2.) De Kerst-lidde word ten prey der Joden overgeuen. | (4.) Hy doet zyn woord met Kroeg. (5.) Het Lat-Volk is ontroert.
 K k 2

Act. de 179. 1. 2. 3.

Coort men Gods Geheime in Paulus Schriften Bellen.
 Si Petrus, Judas en Johannes hem verzelen,

J. Koningh van den Dood

Judas volgt hem spoor, Elk werd na 's Krans geïronst.
 Ziet, die Gelooze, en Layde, en Hoop Gods Hooftbewoest

Apoc.
 Cap. 1. 17. 20

Apoc.
 Cap. 2. 17. 27

Apoc.
 Cap. 3. 14. 17

Apoc.
 Cap. 3. 14. 18

A. de 179. 1. 2. 3.

Apoc. Cap. 1. 17. 20.

J. Koningh van den Dood

CHRISTUS VERSCHEENEN voor JOHANNES &c.

134. Fig.

(1) Hy was, Hy is, Hy komt met Sterren, Sward en Lichten.
 (2) Des Heuils Dood en Krans verzoet de trouwe pigten.

(3) Ziet hier! de Morgen-ster, het Moons vol genaad,
 (4) De Slantel, 't Levens-buch. (5) Het Goud, geklep, gewaad;
 L 1

VERTOOG van 's HEMELS HEERLYKHEID en 's MENSCHEN ELEND. 135. Fig.

Het Waard s' Hemel's glanz' God gevulde W'ken;
Het Lavastromen's heil' D'ak, en trekt de Zegel merken.

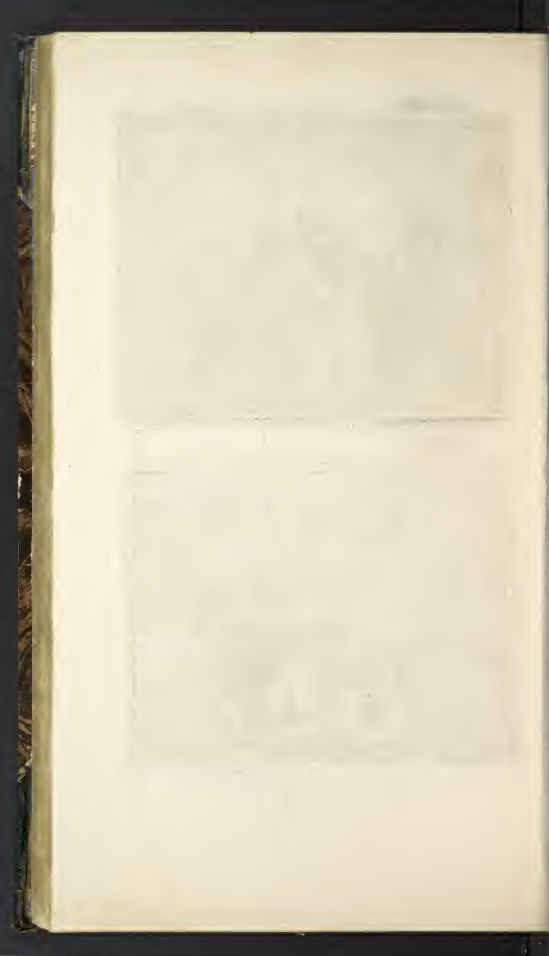
Denare Roten, Zwerd, Hanger, Dood te Hel,
Verant tot Volk. M'n' (h'c'ant' de R'enen don' en' f'iel,

HEMELSCH E PLAAGEN tot VERDERF der MENSCHEN. 136. Fig.

(1.) Het Lav' zit op den Thron; het Aendryk treent van plaazen.
(2.) Een heil' vergelt de Straan, Gods hand slaat felte slagen.

(3.) De Wonder-Engel suert, het Beek werd ingefide.
(4.) Het heil' blaas' bloed en moerd. (5.) De vroe D'raak verfebrikt,
M m

BABILONISCHE ONDERGANG.

137. Fig.

(1.) Het Lam staat op den Berg: De Wyf pers werd getreden,
(2.) De droeve Babels-floer werd schémgang aangetroden.

(3.) Het Lam verwinst, en stort op Babel of synhoet.
(4.) De Bruid knoot voor het Lam; (5.) Maar Babels Ryk vergaat.

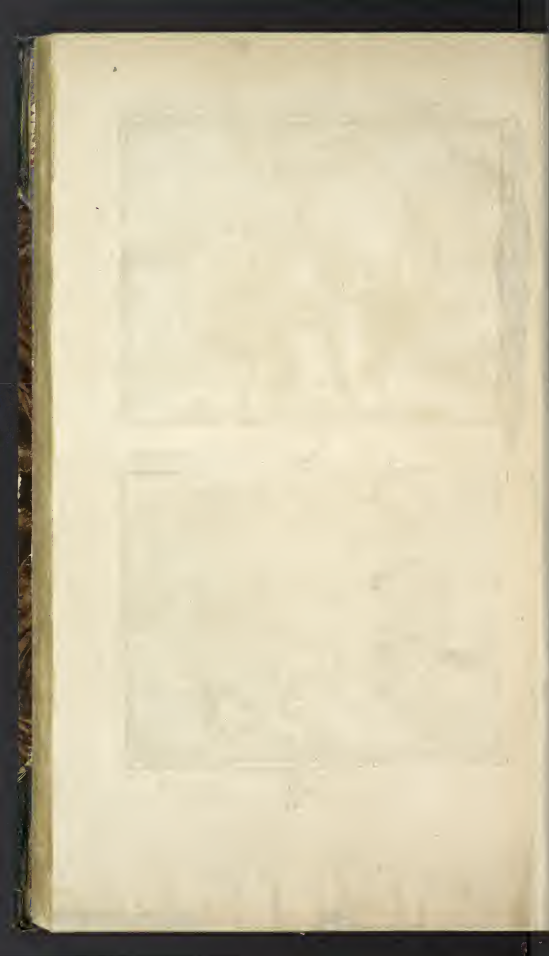

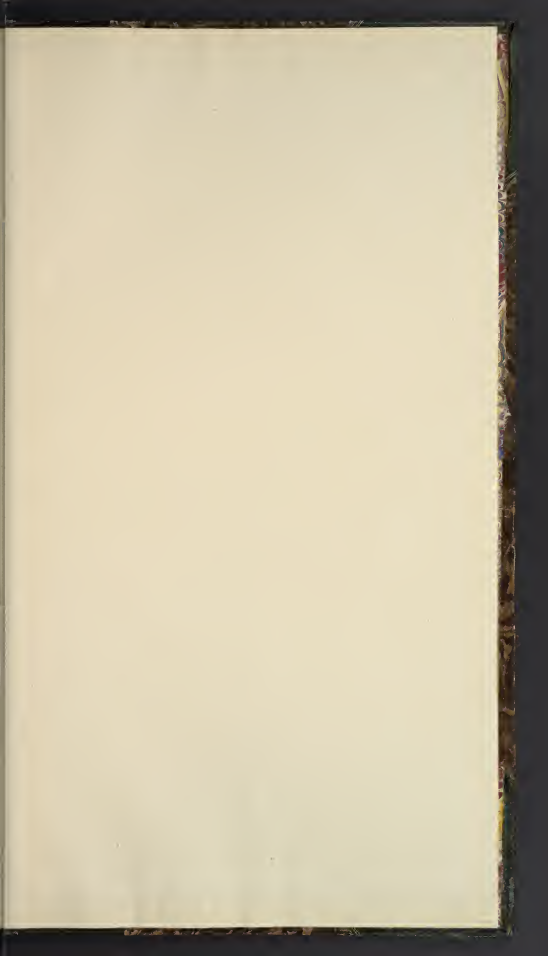
DER VROOMEN HEIL en BOOZEN STRAF.

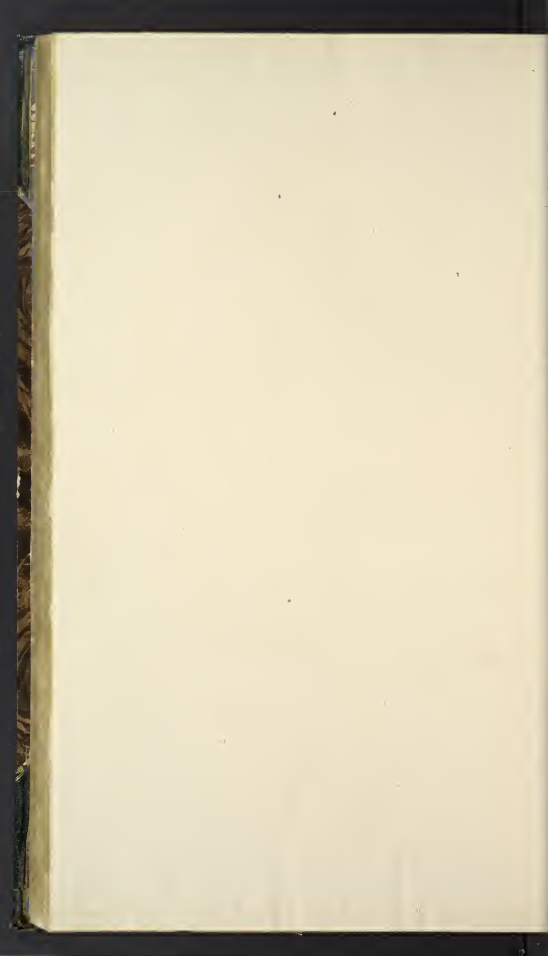
138. Fig.

(1.) Nu zegent de Kerk; De Doodt werd opgesloten,
(2.) En, g'om op Zeus' volk, wort Hemels vuur inschoten.

(3.) De Eysen rymen op ten eeuw'ig' wereld' of gaast.
(4.) De P'raal-faal werd getoont, (5.) Men slapt in 's Heren's Zaal.
M m 2

Almanach der Freimaurer

1801

1801

Verlag des Verfassers in Berlin ... 1801

J. HOOGE

—
DE
VERBODEN
HISTORIEN

L. J. VAN